

Hem>Rättsliga åtgärder>Rättshjälp

Rättshjälp

Rättshjälp gör det möjligt för människor som saknar tillräckliga ekonomiska medel att betala de kostnader som är förenade med en rättsprocess.

Rättshjälpssystem finns i alla Europeiska unionens medlemsstater och omfattar såväl tvistemål som brottmål.

Anta att du har råkat i tvist med någon hemma eller utomlands och vill väcka talan mot denne eller, omvänt, att du tvingas gå i svaromål för att den andra parten väcker talan mot dig. Föreställ dig vidare en situation där du står anklagad för brott i hemlandet eller utomlands och inte har råd med rättshjälp och/eller juridisk representation i en brottmålsrättegång. I alla dessa fall är du kvalificerad att ansöka om rättshjälp.

Rätten till rättshjälp uttrycks i:

Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna – I artikel 6.3 c i konventionen garanteras rätten till rättshjälp för tilltalade som saknar tillräckliga medel för att betala ett rättegångsbiträde, om rättvisans intresse så fordrar.

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – I artikel 47 i stadgan föreskrivs att rättshjälp ska ges till personer som inte har tillräckliga medel, om denna hjälp är nödvändig för att ge dem en effektiv möjlighet att få sin sak prövad inför domstol.

Rättshjälp i tvistemål

Inhemska tvister

Rättshjälpssystem finns i alla EU:s medlemsstater. Om du har hamnat i tvist med ett företag, en yrkesutövare, en arbetsgivare eller någon annan person i **det land där du är bosatt**, och du saknar de ekonomiska medel som behövs för att kunna föra talan i domstol, kan du ansöka om rättshjälp enligt gällande nationella bestämmelser.

En jämförelse av de nationella rättshjälpssystemen visar emellertid att det finns grundläggande skillnader i filosofin bakom och organisationen och hanteringen av rättshjälpssystemen i medlemsstaterna. När det gäller filosofin bakom systemen tycks den allmänna målsättningen i vissa medlemsstater vara att göra juridiska tjänster och möjligheter till rättslig prövning generellt tillgängliga, medan rättshjälp i andra medlemsstater endast finns tillgänglig för de sämst lottade.

Om du vill läsa fördjupad information från ett visst land väljer du det landets flagga.

ARKIVERAD WEBBPLATS för det europeiska rättsliga nätverket

Tvister med anknytning till flera länder

Om du har hamnat i tvist med ett företag, en yrkesutövare, en arbetsgivare eller någon annan person i **utlandet** och du saknar de ekonomiska medel som behövs för att kunna föra talan i domstol, kan du ansöka om rättshjälp för gränsöverskridande tvister.

För att underlätta tillgången till rättshjälp i tvistemål har EU antagit ett **direktiv** om rättshjälp i gränsöverskridande tvister.

Direktivet innehåller bestämmelser om juridisk rådgivning i syfte att nå en uppgörelse innan rättsliga förfaranden inleds, juridiskt bistånd för att driva ett mål vid en domstol och företrädas vid domstol samt bidrag till eller befrielse från rättegångskostnaderna.

För att kunna få rättshjälp i gränsöverskridande ärenden ska du fylla i det relevanta formuläret för ansökningar om rättshjälp. Direktivet ger tillgång till **två formulär**: ett för ansökningar om rättshjälp och ett för översändande av ansökningar om rättshjälp.

Rättshjälp i brottmål

Medlemsstaterna har sin egen lagstiftning om rättshjälp i brottmål. Framöver kommer den europeiska e-juridikportalen att omfatta detaljerad information på detta område.

Det finns för närvarande ingen EU-lagstiftning om rättshjälp i gränsöverskridande brottmål.

Senaste uppdatering: 30/05/2023

Den här sidan sköts av Europeiska kommissionen. Informationen på denna sida avspeglar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens officiella ståndpunkt. Kommissionen påtar sig inte något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller återoppar i detta dokument. Vänligen läs den rättsliga informationen för upplysningar om upphovsrätten till EU-sidor.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [CS](#) av den här sidan. Våra

översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till [en](#) är dock redan färdig.

Rättshjälp - Tjeckien

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betala dem?

Generellt uppstår kostnader för staten, deltagarna i rättegången och andra personer som medverkar i rättegången (huvudsakligen i form av beviskostnader). Kostnaderna har både ett förebyggande och ett bestraffande syfte.

Civilprocesslagen innehåller en förteckning med exempel på vilka kostnader som kan uppstå i tvistemålsprocesser. Det rör sig om kontantutgifter för deltagarna och deras ombud (t.ex. kostnader för resor, måltider och uppehälle), domstolsavgiften, ersättning för förlorad arbetsförtjänst för deltagare och deras juridiska ombud, beviskostnader (t.ex. kostnader för vittnen och sakkunniga), en notaries arvode och kontantutlägg i egenskap av domstolskommissionär, förvaltarens arvode och kontantutlägg, eller ersättning för ombudskostnader, om ombudet är en advokat, notarie eller patentombud. Kostnader kan även inbegripa ersättning av mervärdesskatt eller en medlares arvode. Förteckningen är dock inte uttömmande. Andra kostnader som deltagaren har betalat i direkt samband med rättsprocessen kan också betraktas som rättegångskostnader.

Deltagarna betalar i princip sina egna och sina ombuds kostnader. Om en advokat har utsetts till deltagarens ombud eller förmyndare betalar staten advokatens arvode och kontantutlägg och ersättning samt betalar i förekommande fall tillbaka mervärdesskatten.

Betalningen av domstolsavgiften regleras i lagen om domstolsavgifter. I ett vanligt kontradiktoriskt förfarande betalas domstolsavgiften i regel av käranden. I lagen anges också vilka rättsprocesser som inte omfattas av kravet på domstolsavgift (t.ex. vårdnadstvister, processer om omhändertagande av barn, adoptionsprocesser, processer om föräldrars och barns ömsesidiga underhållsskyldigheter, arvsprocesser i första instans, processer rörande rättskapacitet).

Det är viktigt att skilja mellan skyldigheten att betala rättegångskostnaderna och skyldigheten att ersätta dem. En deltagare i rättegången betalar rättegångskostnaderna, särskilt under rättegången, i takt med att de uppstår. Principen om intresse gäller (kostnaden betalas av den person som företar rättshandlingen eller i vars intresse handlingen företas). Vem som ska ersätta rättegångskostnaderna fastställs först efter det att kostnaderna har betalats. Ersättningen av kostnader som förordnats av en domstol grundas på principen om att den förlorande parten ska betala den vinnande partens kostnader.

Om särskilda skäl föreligger kan domstolen utnyttja sitt utrymme för skönsmässig bedömning vid fastställandet av vem som ska betala rättegångskostnaderna och kan avstå från att bevilja en deltagare full eller delvis ersättning. Denna handlingsfrihet används som skydd mot oproportionerligt hårda konsekvenser av tillämpningen av principen om att den förlorande parten ska betala den vinnande partens kostnader.

2 Vad exakt är rättshjälp?

En av de grundläggande principerna i tvistemål är principen om likhet inför lagen, vilket bland annat innefattar rätten till rättshjälp. Rätten till rättshjälp beviljas från starten och i alla processer.

Enligt civilprocesslagen kan följande betraktas som rättshjälp i tvistemål:

Utnämning av ett ombud på deltagarens begäran (§ 30.1 i civilprocesslagen).

Utnämning av en advokat om detta är nödvändigt för att skydda deltagarens intressen eller om det råder advokattvång i den berörda typen av process (§ 30.2 i civilprocesslagen).

Deltagares befrielse från att betala hela eller delar av domstolsavgifterna (§ 138 i civilprocesslagen).

Domstolens informationsplikt kan också betraktas som rättshjälp för deltagarna i rättegången.

Rättshjälp som tillhandahålls av det tjeckiska advokatsamfundet utgör en separat kategori. Denna hjälp definieras i lagen om juristyrket. Enligt denna lag har alla som inte uppfyller villkoren för att en domstol ska utse en advokat åt dem och som inte kan säkerställa tillgång till juridiska tjänster på annat sätt rätt att låta det tjeckiska advokatsamfundet utse en advokat som kan tillhandahålla dem juridisk rådgivning och juridiska tjänster.

Sökanden har således rätt till gratis juridisk rådgivning om deras genomsnittliga månadsinkomst under de närmast föregående sex månaderna inte överstiger tre gånger existensminimum för sökanden och de personer som bedöms tillsammans med dem enligt lagen om existensminimum och minimilön, förutsatt att de inte företräds av en annan advokat eller person som är bemyndigad att tillhandahålla juridiska tjänster i det mål som de ansöker om rättshjälp för (i enlighet med § 2.2 a i lagen om juristyrket).

Om sökanden uppfyller ovannämnda villkor får han eller hon gratis juridisk rådgivning i 30 minuter, upp till högst 120 minuters juridisk rådgivning per kalenderår.

Lagen om juristyrket gör det samtidigt möjligt att tillhandahålla juridisk rådgivning vid ett enstaka tillfälle till ett ospecificerat antal personer som placerats i förvar för tredjelandsmedborgare enligt lagen om utlänningsars vistelse i Tjeckien, eller på en mottagningsanläggning enligt asyllagen. Detta sker i så fall på initiativ av deras handläggare.

Enligt lagen om juristyrket är det också möjligt att begära tillgång till juridiska tjänster om sökandens inkomst och tillgångar motiverar detta.

3 Har jag rätt till rättshjälp?

En domstol kan efter ansökan befria en deltagare i rättegången (eller en intervenient) från skyldigheten att betala domstolsavgiften om deltagarens omständigheter motiverar detta och om ansökan inte är godtycklig, uppenbart grundlös eller utgör ett hinder för rättvisans gång.

Både fysiska och juridiska personer kan befrias från betalningsskyldigheten.

En deltagare i rättegången får inte hindras från att utöva eller göra gällande sina rättigheter i domstol enbart på grund av att de har ekonomiska problem. Domstolen tar framför allt hänsyn till sökandens allmänna ekonomiska situation, storleken på domstolsavgiften, de troliga kostnaderna för att lägga fram bevis och talans natur. För fysiska personer tar domstolen hänsyn till sociala förhållanden, hälsotillstånd osv. För juridiska personer och fysiska personer som är enskilda näringsidkare tar domstolen även hänsyn till hur deras affärsverksamhet eller annan verksamhet ser ut, deras tillgångar och deras betalningsförmåga.

Med en ansökan som är uppenbart grundlös eller utgör hinder för rättvisans gång avses framför allt en situation där det redan av sökandens faktiska påståenden är uppenbart att sökanden inte kan vinna framgång i målet. Med godtycklighet eller hinder för rättvisans gång avses framför allt utövandet av en rätt i ond tro eller ett tydligt försök att försena fullgörandet av en tydligt bindande förpliktelse.

Om en deltagare uppfyller villkoren för att befrias från skyldigheten att betala domstolsavgiften och om detta är nödvändigt för att skydda deras intressen, utser domstolen ett ombud på deras begäran. Rätten att tilldelas ett ombud uppstår dock inte automatiskt om processen eller deltagaren enligt lag är befriad från skyldigheten att betala domstolsavgiften (dvs. enligt lagen om domstolsavgifter). Även i dessa fall måste villkoren i civilprocesslagen för att befrias från domstolsavgifter vara uppfyllda. En advokat utses till ombud om detta är nödvändigt för att skydda deltagarens intressen eller om det i det aktuella förfarandet är obligatoriskt att företrädas av en advokat (eller en notarie).

En sådan deltagare kan inte förpliktas att i förskott betala kostnaderna för bevisning som de själva lagt fram eller som domstolen ålagt dem att lägga fram beträffande de fakta som deltagaren har anfört (eller i deras intresse, § 141.1 i civilprocesslagen), och deltagaren kan inte heller åläggas att ersätta de kostnader som uppstått för staten (§ 148.1 i civilprocesslagen). Staten betalar den utnämnda advokatens arvode och kontantutlägg.

En deltagares ansökan om befrielse från domstolsavgifter kan inges samtidigt som talan väcks (ansökan om att inleda förfarandet) eller när som helst under förfarandet fram till domstolens slutliga beslut. Domstolen kan utse ett ombud innan rättegången, om den framtida deltagaren avser att väcka talan med hjälp av ett ombud.

Domstolen prövar ansökan om befrielse från domstolsavgifter genom ett avgörande som kan överklagas.

Om domstolen avslår ansökan om tilldelning av ett ombud kan sökanden begära att en advokat utses av det tjeckiska advokatsamfundet. I så fall har sökanden rätt till gratis juridisk rådgivning om deras genomsnittliga månadsinkomst under de närmast föregående sex månaderna inte överstiger tre gånger existensminimum för sökanden och de personer som bedöms tillsammans med dem enligt lagen om existensminimum och minimilön, förutsatt att de inte företräds av en annan advokat eller person som är bemyndigad att tillhandahålla juridiska tjänster i det mål som de ansöker om rättshjälp för (i enlighet med § 2.2 a i lagen om juristyrket).

En annan möjlighet är att utnyttja sökandes rätt till juridiska tjänster, om sökandens inkomst och tillgångar motiverar detta. Även i detta fall kan sökanden vända sig till det tjeckiska advokatsamfundet.

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Rättshjälp enligt civilprocesslagen gäller för alla rättegångar som regleras av civilprocesslagen.

Det tjeckiska advokatsamfundet kan även bevilja rättshjälp i andra situationer än förfaranden vid offentliga myndigheter i form rättsprocesser, administrativa processer och processer vid författningsdomstolen.

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

Det finns inga särskilda förfaranden för sådana situationer.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

Formulären regleras av justitieministeriets direktiv 4/2017 av den 23 oktober 2017, ref. nr 12/2017-OJD-ORG/36. Exempelformulär för både fysiska och juridiska personer (förklaring om personlig situation, tillgångar och intäkter för befrielse från domstolsavgifter och tilldelning av ett ombud och förklaring av en juridisk person om tillgångar och andra avgörande fakta för befrielse från domstolsavgifter och tilldelning av ett ombud) finns på det tjeckiska justitieministeriets webbplats.

Formulär för att inge en ansökan om rättshjälp till det tjeckiska advokatsamfundet har fogats som bilaga till det tjeckiska justitieministeriets förordning nr 120 /2018 om fastställande av ansökningsformulär för tilldelning av en advokat och formulär för att begära juridisk rådgivning vid ett enskilt tillfälle. Formulären finns tillgängliga på det tjeckiska advokatsamfundets webbplats.

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

Alla handlingar som ska bifogas anges direkt i aktuellt formulär. Det kan bland annat röra sig om följande handlingar: en bekräftelse från arbetsgivaren om inkomst av tjänst eller inkomst från uppdrag utanför anställningsförhållandet, slutskattebesked från skattemyndigheten (inkomst av affärsverksamhet och annan verksamhet som enskild näringsidkare), ett slutligt besked om beviljande av en förmån eller bekräftelse från utbetalaren av denna förmån (inkomst från materiella säkerheter och socialförsäkringsinkomster) eller andra slutliga taxeringsbesked från skatteförvaltningen (annan inkomst).

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Du kan lämna in en ansökan om befrielse från domstolsavgifter till den domstol som prövar det mål som befrielsen avser. Förstainstansdomstolen prövar ansökan, även efter att ett överklagande har inletts.

Du kan inge en ansökan om tilldelning av en advokat till det tjeckiska advokatsamfundet. Ansökan kan inges skriftligen till det tjeckiska advokatsamfundets adress, filialen i Brno, nám. Svobody 84/15, 602 00 Brno, eller elektronisk med en erkänd elektronisk signatur till epodatelna@cak.cz, eller till det tjeckiska advokatsamfundets databox – data box ID n69admd.

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

I lagen (§ 5 i civilprocesslagen) åläggs domstolarna en allmän informationsplikt. Domstolarna ska således förse deltagare med information om deras processuella rättigheter och skyldigheter. Domstolen är skyldig att informera deltagarna om rätten att ansöka om befrielse från domstolsavgifter eller om tilldelning av ett ombud.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

Se svaret på frågan: "Har jag rätt till rättshjälp?".

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Domstolen fattar beslut om tilldelning av advokat grundat på deltagarens ansökan. Om det är nödvändigt för att skydda deltagarens intressen eller om det råder advokattvång i det berörda förfarandet utser domstolen en advokat som ombud. Domstolen utser en specifik advokat som är skyldig att tillhandahålla juridiska tjänster såvida inte advokaten har ett juridiskt skäl att vägra (t.ex. en intressekonflikt).

Beslut om ansökningar om rättshjälp från det tjeckiska advokatsamfundet fattas av advokatsamfundets ordförande. Ordföranden för det tjeckiska advokatsamfundet har anförtrott direktören för det tjeckiska advokatsamfundets filial i Brno att företräda honom vid utövandet av denna befogenhet. För att kunna tilldela en advokat har det tjeckiska advokatsamfundet en förteckning över advokater som har gått med på att tillhandahålla den rättshjälp som avses ovan. Vid tilldelningen av en advokat för att tillhandahålla sådana juridiska tjänster måste det tjeckiska advokatsamfundet säkerställa att advokater utses på ett rättvist sätt och med hänsyn till målets natur och komplexitet.

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

Se svaret på frågan: "Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betala dem?".

Sökanden måste betala en avgift på 100 tjeckiska koruna (CZK) till det tjeckiska advokatsamfundet för advokatsamfundets handläggning av ansökan om rättshjälp. Innehavare av ZTP-kort (grav funktionsnedsättning) eller ett ZTP/P-kort (grav funktionsnedsättning som kräver specialvård) eller personer som får assistanshjälp är befriade från skyldigheten att betala denna avgift.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Domstolen kan även bevilja delvis befrielse från domstolsavgifter eller endast bevilja sådan befrielse för en viss del av förfarandet (t.ex. endast för förfarandet i första instans). Deltagaren är skyldig att täcka den återstående delen av domstolsavgifterna.

Om en advokat har utsetts till deltagarens ombud eller förmyndare betalar staten advokatens arvode och kontantutlägg och ersättning samt betalar i förekommande fall tillbaka mervärdesskatten.

14 Omfattar rättshjälpen även överklaganden?

Om inte domstolen beslutar annorlunda gäller befrielsen från skyldigheten att betala domstolsavgifter hela förfarandet, dvs. fram till dess att ett slutligt avgörande meddelas. Befrielsen från skyldigheten att betala domstolsavgifter gäller både förfarandet i första instans och överklaganden (ordinarie rättsmedel). Extraordinära rättsmedel som tillgrips (förnyad prövning av ett överklagande, talan om att återuppta prövningen av ett mål, talan om annullering) undantas dock inte automatiskt och deltagaren kan ansöka om befrielse från domstolsavgifter.

15 Kan rättshjälpen dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Om deltagarens situation ändras på ett sådant sätt att befrielsen från domstolsavgifter inte längre kan motiveras, eller om domstolen senare finner att deltagarens faktiska situation inte motiverade befrielsen ens när den beviljades, återkallar domstolen befrielsen. En sådan åtgärd har endast retroaktiv verkan om domstolen uttryckligen meddelar ett sådant beslut. Domstolen kan endast återkalla befrielsen fram till dess att förfarandet avslutas.

Enbart en ändring av reglerna för att bedöma sökandens situation, eller en ändring av domstolens uppfattning om huruvida ansökan är godtycklig, uppenbart grundlös eller hindrar rättvisans gång, är inte skäl nog för att återkalla befrielsen från domstolsavgifter.

Vid rättshjälp som tillhandahålls av det tjeckiska advokatsamfundet återkallar det tjeckiska advokatsamfundet tilldelningen av en advokat om det i samband med advokatens tillhandahållande av juridiska tjänster i det relevanta målet framkommer att klientens inkomst och tillgångar inte motiverade tillhandahållandet av juridiska tjänster.

Advokatsamfundet återkallar också tilldelningen av en advokat om det under den advokatens tillhandahållande av juridiska tjänster i det relevanta målet blir uppenbart att klientens inkomst och ekonomiska situation har ändrats på ett sådant sätt att tillhandahållandet av juridiska tjänster inte längre är motiverat. Advokatsamfundet återkallar tilldelningen av en advokat vid tidpunkten för den ändrade situationen. Även i detta fall är advokaten skyldig att under en period av 15 dagar från den dag utnämningen att tillhandahålla juridiska tjänster återkallades vidta alla brådskande åtgärder som behövs, så att klientens rättigheter eller berättigade intressen inte skadas. Detta gäller inte om klienten skriftligen informerar domstolen om att han eller hon inte kräver att denna skyldighet ska fullgöras.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Det är upp till domstolen att besluta om din ansökan om befrielse från domstolsavgifter ska beviljas, eller om befrielsen ska återkallas. Beslutet meddelas i form av ett domstolsavgörande. Du kan överklaga avgörandet, såvida det inte meddelades i första instans av appellationsdomstolen. I så fall kan avgörandet inte överklagas.

Ordföranden för det tjeckiska advokatsamfundet (eller direktören för det tjeckiska advokatsamfundets filial i Brno som bemyndigats att agera för ordförandens räkning) fattar beslut om utnämning av en advokat från det tjeckiska advokatsamfundet i ett administrativt förfarande. Det går att begära omprövning av detta beslut.

Senaste uppdatering: 23/06/2021

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [de](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till [en](#) är dock redan färdig.

Rättshjälp - Tyskland

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betala dem?

Om du får råd och företräds av en advokat har denne rätt till ersättning för sitt arbete. Ersättningens storlek beror i hög grad på tvisteföremålets värde. Rättegångskostnader uppstår också om en talan väcks i domstol. Dessa inbegriper inte enbart domstolens avgifter och utgifter, utan även de kostnader som en part i behov av rättshjälp måste betala för att företa en handling som domstolen krävt eller som är nödvändiga för att vidta lämpliga rättsliga åtgärder eller försvara sig. En part som inte är i behov av rättshjälp måste i regel bära dessa kostnader. Om domstolen beslutar till fördel för den parten ersätts de av motparten.

2 Vad exakt är rättshjälp?

I Tyskland gör man skillnad mellan juridisk rådgivning (*Beratungshilfe*) och rättshjälp (*Prozesskostenhilfe*).

Juridisk rådgivning och ombud **utanför** domstolsförfaranden ges till personer som behöver det enligt lagen om juridisk rådgivning och ombud för personer med låga inkomster (*Gesetz über Rechtsberatung und Vertretung für Bürger mit geringem Einkommen (Beratungshilfegesetz)*).

För att **delta** i en rättsprocess kan rättshjälp beviljas i enlighet med rättshjälpbestämmelserna.

3 Har jag rätt till rättshjälp?

Juridisk rådgivning eller rättshjälp beviljas om den person som är i behov av juridiska tjänster saknar tillräckliga medel på grund av sin personliga eller ekonomiska situation (behovsprövning) och inte har någon annan rimlig möjlighet att få bistånd (t.ex. försäkring som täcker advokatkostnader, råd från en hyresgästförening eller ett fackförbund).

Den avsedda åtgärden för att skydda personens rättigheter får dessutom inte vara grundlös. Om rättshjälp beviljas måste talan eller svaromålet ha tillräckliga utsikter till framgång. Den domstol som prövar ansökan om rättshjälp måste anse att sökanden har rätten på sin sida eller åtminstone har goda skäl, grundat på vederbörandes redogörelse av de faktiska omständigheterna och de tillgängliga handlingarna, och måste mot bakgrund av de faktiska omständigheterna vara övertygad om att sökanden kan bevisa sin sak. Om de rättsliga villkoren är uppfyllda har personen i fråga rätt till juridisk rådgivning eller rättshjälp.

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

I Tyskland gör man skillnad mellan juridisk rådgivning och rättshjälp (se fråga 2 ovan).

Juridisk rådgivning (som inbegriper råd och ibland tilldelning av ett ombud) beviljas i tvistemål, inklusive i arbetsrättsliga, förvaltningsrättsliga, författningsrättsliga och socialrättsliga ärenden. I brottmål och mål som rör förseelser ges endast råd. I mål där lagen i andra stater ska tillämpas beviljas juridisk rådgivning om de faktiska omständigheterna i målet har anknytning till Tyskland. Ingen juridisk rådgivning beviljas i skattemål.

Rättshjälp beviljas för alla typer av tvistemål, rättsvärdsärenden och förfaranden inför en arbetsdomstol, förvaltningsdomstol, socialdomstol eller skattedomstol (*Arbeitsgericht*, *Verwaltungsgericht*, *Sozialgericht* eller *Finanzgericht*). Tilltalade i brottmål och gäldenärer i insolvensförfaranden får inte rättshjälp. Bestämmelserna om rättegångsbiträden som utses av domstol innehåller uttömmande specialregler för tilltalade i brottmål. Gäldenärer i ett insolvensförfarande kan få skjuta upp betalningen av kostnaderna för förfarandet, om de utöver ansökan om inledande av ett insolvensförfarande har ingett en ansökan om skuldsanering. Om det framstår som nödvändigt att företrädas av en advokat i sådana ärenden tilldelar konkursdomstolen, efter separat ansökan, gäldenären den advokat gäldenären själv väljer och som är villig att företräda honom eller henne.

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

Det finns inga sådana särskilda förfaranden. De befintliga alternativen för att erhålla juridisk rådgivning och rättshjälp omfattar även nödsituationer.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

Ansökningsformulär för juridisk rådgivning och rättshjälp kan erhållas från distriktsdomstolar (*Amtsgerichten*) och från advokater.

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

De nödvändiga inkomstuppgifterna måste styrkas genom relevanta handlingar (t.ex. lönebesked eller för enskilda näringsidkare det senaste taxeringsbeskedet).

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

I Tyskland gör man skillnad mellan juridisk rådgivning och rättshjälp (se fråga 2 ovan).

Ansökan om juridisk rådgivning inges till den distriktsdomstol i vars domkrets den person som begär de juridiska tjänsterna har sin hemvist. Om personen saknar hemvist i Tyskland är distriktsdomstolen i den domkrets där behovet av juridiskt bistånd uppstod behörig. Det är även möjligt att vända sig direkt till en advokat för denna form av bistånd. I så fall ska ansökan inges till distriktsdomstolen i efterhand, inom fyra veckor.

En ansökan om rättshjälp ska inges till den domstol som prövar det mål som rättshjälpen begärs för eller den domstol som talan kommer att väckas vid. Den domstolen (och inte t.ex. en social myndighet) prövar ansökan och avgör huruvida kraven för att beviljas rättshjälp är uppfyllda.

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Information om juridisk rådgivning och rättshjälp lämnas av distriktsdomstolar och advokater.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

Om du har rätt till juridisk rådgivning eller rättshjälp bör du fylla i motsvarande formulär, bifoga nödvändiga handlingar och inge samtliga handlingar till det organ som anges i punkt 8.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

I Tyskland gör man skillnad mellan juridisk rådgivning och rättshjälp (se fråga 2 ovan).

En person som är i behov av juridiska tjänster kan erhålla juridisk rådgivning från en advokat som vederbörande själv väljer. I delstaterna Bremen och Hamburg erhålls juridisk rådgivning från centrum för juridisk rådgivning. Advokater är skyldiga att tillhandahålla juridisk rådgivning. En ansökan om denna form av juridiskt bistånd får endast nekas i särskilda fall och av särskilda skäl.

Även i samband med rättshjälp har du själv rätt att välja vilken advokat du vill anlita. Parten i målet ska anlita en advokat som är bemyndigad att företräda personen inför domstolen. Endast om den berörda parten inte kan hitta en advokat som är villig att företräda honom eller henne tilldelas personen en advokat av domstolens ordförande.

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

I Tyskland gör man skillnad mellan juridisk rådgivning och rättshjälp (se fråga 2 ovan).

Advokater har rätt till ett arvode på 15 euro från den person som har fått juridisk rådgivning. Advokaten kan avstå från arvodet beroende på den berörda personens situation. Avtal om annan ersättning är ogiltiga. Advokaten erhåller resten av sin ersättning från staten.

Vid rättshjälp täcks alla kostnader för förfarandet, med undantag av kostnader som inte var nödvändiga för att skydda partens rättigheter. En part som är i behov av rättshjälp behöver inte betala några ytterligare kostnader.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Om villkoren för att beviljas rättshjälp är uppfyllda behöver parten i målet inte stå för några kostnader. Beviljandet av rättshjälp innebär att alla nödvändiga kostnader för förfarandet täcks. Om parten i målet får ekonomiska möjligheter att delvis betala rättegångskostnaderna är parten emellertid skyldig att genom delbetalningar helt eller delvis återbetala beloppet till staten. Den personliga och ekonomiska situationen kan ses över upp till fyra år efter det att förfarandet avslutats, och delbetalningar kan åläggas eller de befintliga delbetalningarnas belopp justeras. Det högsta antalet delbetalningar är 48.

Det är möjligt att rättshjälp inte täcker alla delar av förfarandet (begränsad rättshjälp). I så fall begränsas rättshjälp till den del för vilken den beviljades.

14 Omfattar rättshjälp även överklaganden?

Beviljandet av rättshjälp behöver inte nödvändigtvis omfatta överklaganden. Rättshjälp upphör när den domstol som prövar målet meddelar sitt slutliga avgörande. Det går dock att inge en ny ansökan om rättshjälp i överklagandeförfarandet. Ansvarig domstol bedömer om parten fortfarande är i behov av hjälp och om överklagandet inte är grundlöst och har utsikt till framgång. Bedömningen av om överklagandet har utsikt till framgång eller inte är grundlöst bortfaller om motparten har överklagat. Om dessa villkor är uppfyllda har parten rätt till rättshjälp.

15 Kan rättshjälp dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

I Tyskland gör man skillnad mellan juridisk rådgivning och rättshjälp (se fråga 2 ovan).

Juridisk rådgivning kan återkallas om beviljandet grundades på falsk information från den part som ansökte om juridiska tjänster.

Rättshjälp kan endast återkallas i följande situationer:

Om rättshjälp erhöles under falska förespeglningar grundat på felaktig information om tvisten.

Om felaktig information lades fram för att uppfylla de materiella villkoren för att beviljas rättshjälp och nödvändiga förklaringar inte lämnades.

Om den påstådda personliga och ekonomiska situation som ger rätt till rättshjälp inte föreligger.

Om personen ligger efter med sina delbetalningar.

Om personen inte anmäler en betydande förbättring av inkomsten eller andra ekonomiska förhållanden eller inte meddelar en ny adress.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

I Tyskland gör man skillnad mellan juridisk rådgivning och rättshjälp (se fråga 2 ovan).

Det är möjligt att inge ett omedelbart överklagande (*sofortige Beschwerde*) mot en distriktsdomstols avslag på en ansökan om juridisk rådgivning.

Om en ansökan om rättshjälp avslås kan sökanden inge ett omedelbart överklagande mot domstolsavgörandet inom en månad, om tvisteföremålets värde överstiger 600 euro. Om tvisteföremålets värde inte överstiger 600 euro är ett överklagande endast tillåtet om domstolen har avslagit ansökan om rättshjälp enbart på grund av kravet beträffande de personliga och ekonomiska omständigheterna.

Läs mer på

 https://www.bmj.de/SharedDocs/Publikationen/DE/Beratungs_PKH.html

Senaste uppdatering: 13/03/2023

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Rättshjälp - Irland

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betala dem?

Rättegångskostnaderna varierar beroende på domstol, förfarande och målets komplexitet.

2 Vad exakt är rättshjälp?

Rättshjälp innebär att man företräds av en *solicitor* eller en *barrister* vid civilrättsliga förfaranden i distriktsdomstolen, grevskapsdomstolen, High Court, appellationsdomstolen och Högsta domstolen och i vissa fall vid Europeiska unionens domstol. Det omfattar även överklaganden till International Protection Appeals Tribunal. Den finns också tillgänglig för vissa undersökningar där coroner har ingett en begäran till rättshjälpsnämnden.

Rättshjälp ges i allmänhet av *solicitors* på rättshjälpsnämndens rättshjälpscentrum. Rättshjälp kan dock också tillhandahållas av en *solicitor* med privat praktik från nämndens förteckning över *solicitors*. Detta gäller särskilt familjerättsliga frågor och mål på området internationellt skydd.

3 Har jag rätt till rättshjälp?

Ekonomisk behovsprövning och avgifter

Innan man kan få civilrättslig rådgivning gör rättshjälpsnämnden ([hemsida – legalaidboard.ie](https://www.legalaidboard.ie)) en ekonomisk behovsprövning för att se om man uppfyller kraven. För att få rättshjälp och rådgivning i civilmål måste man ha en årlig disponibel inkomst under 18 000 euro och disponibla tillgångar under 100 000 euro. I båda fallen tillämpar rättshjälpsnämnden vissa avdrag vid beräkningen. Bostaden ingår inte i beräkningen av ens tillgångar.

I de flesta fall utgår en avgift som kallas *contribution*. Beloppet beror på ens disponibla inkomst och ens disponibla tillgångar.

När man träffar en *solicitor* för första gången måste man betala en **rådgivningsavgift**. Minimavgiften för rådgivning är 30 euro. Beroende på inkomst kan man behöva betala upp till 150 euro.

Om rättshjälpsnämnden samtycker till att lämna biträde i domstolen måste man betala **rättshjälpsavgift**. Minimavgiften är 130 euro. Beroende på inkomst och tillgångar kan man behöva betala mer. Avgiftsbeloppet inkluderar rådgivningsavgiften, så om ens avgift är 130 euro betalar man bara ytterligare 100 euro.

Man behöver inte betala någon avgift om

Tusla begär att domstolen ska låta den ta hand om ens barn eller låta personalen ha tillsyn över barnen i ens egen bostad,

man väcker talan eller försvarar sig vid distriktsdomstolen i samband med ett kontaktförbud, en skyddsorder, en provisorisk skyddsorder eller ett provisoriskt kontaktförbud.

Det finns ett fåtal andra situationer då rättshjälpsnämnden inte tar ut någon avgift. Det gäller bland annat vid juridisk rådgivning till en person som hävdar att han eller hon har utsatts för våldtäkt eller sexuella övergrepp eller vid rättshjälp till honom eller henne under rättegången mot den person som anklagas för våldtäkt eller sexuella övergrepp.

Internationellt skydd (asyl)

Den som ansöker om rättshjälp för en ansökan om internationellt skydd i Irland behöver bara betala en avgift på 10 euro.

Hur bedöms min inkomst?

Det första steget är att fylla i en deklaration i ansökan om juridiska tjänster. Man ombeds lämna följande information i formuläret:

Inkomst – Detta är den totala inkomsten, exempelvis lön, sociala förmåner (även om vissa sociala förmåner såsom barnbidrag och vårdbidrag inte ingår; inte heller boendestöd från något offentligt organ räknas som inkomst), pension och vissa personliga omständigheter. Även vissa utgifter beaktas för att avgöra vilka avdrag som kan göras från ens inkomst vid beräkningen av den disponibla inkomsten.

Följande avdrag är möjliga:

Avdrag	Högsta belopp
Make/maka/partner	3 500 euro
Familjemedlemmar	1 600 euro per familjemedlem
Bostadskostnader	8 000 euro
Barnomsorg	6 000 per barn
Inkomstskatt	Hela beloppet
Socialavgifter	Hela beloppet
Universal Social Charge	Hela beloppet
Mottagna ex gratia-betalningar	Avdrag på 20 euro för varje betalning som erhålls varje vecka.

Rättshjälpsnämnden beräknar disponibel inkomst och informerar om hur hög avgift man måste betala. Man kan antingen fylla i deklarationen på egen hand eller få hjälp av rättshjälpscentrumets personal. På webbplatsen <https://www.legalaidboard.ie/en/> finns en onlineindikator som hjälper en att ta reda på om man har rätt till rättshjälp. Indikatorn garanterar inte att du har rätt till juridiska tjänster. Den är bara vägledande.

Hur styrker jag min huvudsakliga inkomstkälla och mina avdrag?

Man kan behöva styrka sin huvudsakliga inkomstkälla genom att till exempel lämna in

en kopia av det senaste lönebeskedet,

en kopia av socialförsäkringsbeskedet,

ett hyresavtal/besked om bolån.

Rättshjälpsnämnden kan begära att Department of Employment Affairs and Social Protection utreder de ekonomiska förhållandena för varje person som ansöker om eller mottar juridiska tjänster. I vissa fall kan rättshjälpsnämnden kräva ytterligare dokumentation om de avdrag man har gjort.

Hur beräknas mitt kapital?

Värdet på ens **bostad ingår inte** i bedömningen av kapitalet. Om ens kapital överstiger 4 000 euro måste man fylla i kapitaldeklarationen i ansökningsformuläret. Följande information krävs:

Kapital – Ens totala kapital av alla typer, antingen i form av egendom, bil, kontanter, medel på banken, investeringar eller andra resurser.

Skulder – Vissa skulder kan dras av från kapitalet vid beräkningen av det disponibla kapitalet, t.ex. kreditföreningslån.

Vad händer om mina rättegångskostnader ersätts?

Om rättegångskostnaderna ersätts ska dessa betalas till fonden för rättshjälp och användas för att betala de kostnader som rättshjälpsnämnden ådrog sig när den tillhandahöll juridiska tjänster. Detta sker vanligtvis inte i familjerättsliga mål. Om man vinner en annan typ av mål ersätts normalt ens rättegångskostnader. Om man å andra sidan förlorar målet kan man bli tvungen att betala den andra partens kostnader. Om detta inträffar är rättshjälpsnämnden inte skyldig att betala den andra partens kostnader, utan man är personligen ansvarig.

Vad händer om jag förvärvar eller behåller pengar eller annan egendom till följd av målet?

Om man förvärvar eller behåller pengar eller fast egendom till följd av målet får rättshjälpsnämnden – med vissa undantag – använda pengarna eller den fasta egendomen för att betala sin rättshjälp. Alla pengar man förvärvar eller behåller till följd av målet, och som inte är undantagna, går till fonden för rättshjälp. De drar av sina kostnader och återbetalar kvarstående belopp. Om man förvärvar eller behåller fast egendom (till exempel en bostad eller mark) har de rätt att placera så kallad *charge* på egendomen, så att den inte kan säljas förrän de har fått tillbaka sina pengar.

Vad ska jag göra om mina ekonomiska förhållanden förändras?

Den som får juridiska tjänster måste informera rättshjälpsnämnden (genom ens *solicitor*) om varje förändring av inkomst eller kapital, till exempel om man har fått en löneökning, om ens sociala förmåner har ändrats, eller om man har köpt en ny bil eller en bostad. Skälet är att man måste vara berättigad till de juridiska tjänsterna ända tills målet avslutas. Rättshjälpen kommer inte nödvändigtvis att dras in bara för att ens ekonomiska förhållanden har förbättrats, men man kanske får betala en högre avgift.

Vad händer om jag inte underrättar rättshjälpscentrumet om förändrade förhållanden?

Om man inte meddelar rättshjälpsnämnden att ens inkomst eller kapital har förändrats och detta upptäcks, kan nämnden dra in rättshjälpen.

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Förutsatt att förfarandet omfattas av Irlands behörighet kommer utländska sökande, som uppfyller den ekonomiska behovsprövningens lagstadgade krav, att vara berättigade till rättshjälp i Irland.

Även om de flesta som söker rättshjälp är bosatta i Irland är det möjligt för en person som är bosatt utanför Irland, oavsett om det är en irländsk medborgare eller inte, att ansöka om rättshjälp och/eller rådgivning i Irland, förutsatt att personen söker rättshjälp eller rådgivning i en juridisk fråga som regleras av irländsk lag. Om rättshjälpen ges till en person som är bosatt utanför Irland vid en tvist om fast eller lös egendom, är sådan egendom normalt belägen i Irland. På samma sätt som irländska sökande måste genomgå en ekonomisk behovsprövning måste även personer som är bosatta utanför Irland genomgå samma prövning.

Rättshjälp ges utan behovsprövning vid domstolsförfaranden som inlett enligt Child Abduction and Enforcement of Custody Orders Act 1991 och enligt Maintenance Orders Act 1994 (när det gäller indrivning av underhåll i utlandet).

I allmänhet ges inte juridisk rådgivning om det skulle vara möjligt för sökanden att utan svårighet få juridisk rådgivning på annat sätt. Detta gäller generellt när tjänster finns tillgängliga från annat håll, t.ex. rådgivningsorgan eller ett annat statligt organ.

Rådgivning i straffrättsliga frågor omfattas inte av lagen, med undantag för rådgivning till kärende i våldtäktsmål.

Innan rättshjälp beviljas ska nämnden förvissa sig om att det är rimligt för parten att väcka talan eller att försvara sig, med hänsyn till exempelvis de rättsliga omständigheterna i målet och det sannolika resultatet. Kriterier är bland annat utsikterna till framgång, rimliga skäl för parten att väcka talan eller att försvara sig, tillgång till någon annan metod än domstolsförfaranden för att hantera problemet på ett tillfredsställande sätt (t.ex. medling eller förhandling om en förlikning), eller personens möjlighet att skaffa ett juridiskt ombud på annat sätt (t.ex. att försäkringsbolaget står för kostnaderna).

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

Det övervägs om sökande bör behandlas på annat sätt än enligt den allmänna regeln för att träffa en *solicitor*, dvs. i strikt ordning efter det datum då sökandens namn förs upp på väntelistan för juridiska tjänster. Nya sökande som ansöker om juridiska tjänster prioriteras i följande typer av fall:

Förfaranden som rör bortförande av barn.

Om det finns en verklig risk för att barn förs ut ur Irland utan sökandens samtycke.

Mål om vård av unga.

Våld i hemmet.

Om det enligt Statute of Limitations finns risk för att tidsfristerna för att väcka talan kan löpa ut om inte omedelbara åtgärder vidtas.

Om det finns risk för att tidsfristerna i annan lagstiftning löper ut.

Om det finns risk för att tillgångar försvinner så att de inte är tillgängliga för att tillgodose sökandens krav.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

En person som behöver juridiska tjänster kan besöka, ringa eller skriva till närmaste rättshjälpscentrum.

En förteckning över rättshjälpscentrum finns på [rättshjälpsnämndens webbplats](#).

Om en förfrågan görs per telefon uppmanas sökanden att besöka rättshjälpscentrumet personligen så att ett skriftligt ansökningsformulär kan fyllas i, och så att en ekonomisk behovsprövning kan göras. En ansökan per post kan göras och är vanligtvis lämplig om sökanden inte har nära till ett rättshjälpscentrum.

Rättshjälp ges utan behovsprövning vid domstolsförfaranden som inlett enligt Child Abduction and Enforcement of Custody Orders Act 1991 och enligt Maintenance Orders Act 1994 (när det gäller indrivning av underhåll i utlandet).

Dessutom kan ansökan lämnas in online på rättshjälpsnämndens webbplats.

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

Ett lönebesked/P60, ett socialförsäkringsbesked eller en skattesedel.

Uppgifter om eventuella andra inkomster (t.ex. underhållsbidrag).

Information om inkomstskatt, socialavgifter och USC-betalningar (dessa finns på lönebeskedet eller skattesedeln).

Information om ens månatliga betalningar av bolån/hyra.

Ungefärlig värdering av alla ens kapitaltillgångar utom den bostad man bor i.

Värdet på alla ens besparingar.

Utestående lån/skulder.

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

En förteckning över adresser och telefonnummer till alla rättshjälpscentrum finns på nämndens [webbplats](#).

Onlineformuläret inges också via rättshjälpsnämndens webbplats.

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Ekonomiskt berättigade sökande får träffa en *solicitor* i enlighet med väntelistan eller enligt de prioriterade typerna av fall. Sökanden erbjuds vanligtvis ett möte med en *solicitor* som är anställd av rättshjälpsnämnden och baserad på ett av dess kontor.

Sökanden betalar rådgivningsavgiften före det första mötet och får ett kvitto på detta.

Vid det första mötet informeras sökanden om att en rättshjälpsavgift ska betalas för utfärdandet av ett rättshjälpsintyg, om sökanden behöver företräddas av en *solicitor* för att väcka talan eller försvara sig.

Ansökningar om rättshjälpsintyg kan kräva ytterligare upplysningar. Beroende på målets art kan denna ytterligare information omfatta följande:

Patientjournaler/medicinska rapporter.

Kopior av vittnesutsagor och/eller rapporter som inhämtats eller utarbetats av polisen (Gardai).

Kopior av eventuella kontrakt.

Om det efter mottagandet av all nödvändig information anses att en ansökan om rättshjälp inte uppfyller kraven i Civil Legal Aid Act 1995 och Civil Legal Aid Regulations 1996 får sökanden avslag från en *solicitor*.

I avslaget anges skälen till att ansökan avslås och tillämpliga paragrafer i Civil Legal Aid Act och/eller Civil Legal Aid Regulations. I skrivelsen informeras också sökanden om rätten att få beslutet omprövat och/eller att överklaga till en överklagandekommitté.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

När en rättshjälpsökande uppfyller de lagstadgade kraven beviljas ett rättshjälpsintyg för att sökanden ska kunna företräddas av en *solicitor* och, vid behov, en *barrister* i vissa civilrättsliga förfaranden i distriktsdomstolen, grevskapsdomstolen, High Court och Högsta domstolen.

Ett rättshjälpsintyg berättigar endast till juridiska tjänster för det förfarande eller den sak som anges på intyget. Utfärdandet av ett rättshjälpsintyg till en sökande innebär inte att sökanden får rättshjälp i andra ärenden. Om en sökande behöver rättshjälp för mer än ett syfte ska en separat ansökan lämnas in.

Ansökan om rättshjälpsintyg görs av en *solicitor* på ett rättshjälpscentrum efter samråd med sökanden.

Enligt § 29.1 i lagen är man inte berättigad till rättshjälp eller rådgivning om man inte betalar avgiften. Avgiften fastställs genom en ekonomisk bedömning på grundval av de uppgifter som den sökande lämnat i sina deklARATIONER. Om en person inte har några kapitaltillgångar ska minimibeloppet för rättshjälp vara 35 euro, medan maximibeloppet är 1 210 euro.

Hela avgiften ska betalas för utfärdandet av ett rättshjälpsintyg och innan juridiska tjänster tillhandahålls. Nämnden får i undantagsfall tillåta sökanden att göra delbetalningar. Hela beloppet måste dock betalas inom tolv månader och innan förfarandet avslutas.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Om sökanden vill företräddas av en viss *solicitor* på rättshjälpscentrumet, kommer centrumets chefsjurist att ta hänsyn till sökandens önskemål vid beslutet om vilken *solicitor* som ska tilldelas sökanden. Centrumets chefsjurist kommer också att beakta andra omständigheter vid beslutet om vilken *solicitor* som ska tilldelas sökanden, till exempel om den *solicitor* som sökanden vill ha är tillgänglig på ett visst domstolsdatum. Om den *solicitor* som sökanden önskar redan har ett åtagande gentemot en annan klient på sökandens domstolsdatum får sökanden en annan *solicitor*.

Om sökanden tidigare har företrätt av en viss *solicitor* vid rättshjälpscentrumet brukar chefsjuristen ge sökanden samma *solicitor* i det nya ärendet. En sökande har inte en absolut rätt att rådfråga eller företräddas av en viss *solicitor*, men sökandens önskemål kommer vanligtvis att beaktas av chefsjuristen när beslut fattas om vilken *solicitor* som ska tilldelas den sökande. Om en sökande vill företräddas av en *solicitor* av sitt eget kön försöker chefsjuristen i möjligaste mån ta hänsyn till sökandens önskemål.

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

Betalningen av den rättshjälpsavgift som anges i intyget täcker alla kostnader i samband med förfarandet. Om rättegångskostnaderna ersätts eller om skadeersättning utgår till följd av domstolsförfarandet eller förlikning utanför domstol ska pengarna tillfalla rättshjälpsnämnden. Nämnden har rätt att dra av sina kostnader från eventuella medel man tilldelas, med vissa begränsade undantag. Detta gäller även betalningar till en person med rättshjälp till följd av äktenskapsförfaranden, separation eller hemskillnad. Om nämndens totala kostnader för de juridiska tjänsterna är lägre än det totala belopp som du, eller någon för ens räkning, har betalat som avgift, på grund av att ens rättegångskostnader har ersatts eller att man har fått skadeersättning, eller med hänsyn till en så kallad *charge* på egendom, återbetalas kvarstående belopp till dig.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Ej tillämpligt.

14 Omfattar rättshjälpen även överklaganden?

Ett rättshjälpsintyg berättigar endast till juridiska tjänster för det förfarande eller den sak som anges på intyget. När förfarandet eller saken har avslutats upphör intyget att gälla. En sökande som behöver ytterligare tjänster som kan avse den ursprungliga saken får ansöka om en ändring av rättshjälpsintyget eller ett nytt intyg. De enskilda omständigheterna i ärendet avgör om en ändring eller ett nytt intyg krävs, och din *solicitor* ger råd.

15 Kan rättshjälpen dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Den som lämnar oriktiga uppgifter eller underlåter att nämna vissa viktiga fakta (t.ex. i samband med en ändring av ens ekonomiska förhållanden), eller den som uppför sig på ett orimligt sätt, kan få den juridiska rådgivningen eller rättshjälpen, eller bådadera, indragen och man kan få betala alla sina kostnader själv.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

En sökande som känner sig förfördelad av nämndens beslut får begära omprövning av beslutet. Om sökanden vill att beslutet ska omprövas ska ytterligare skriftliga upplysningar lämnas in tillsammans med ett yttrande från sökandens *solicitor* om huruvida beslutet ska gälla. Sökanden kan begära att ett beslut omprövas via rättshjälpscentrumet.

En sökande som känner sig förfördelad av nämndens beslut eller en omprövning av nämndens beslut får överklaga beslutet till en kommitté. Om sökanden vill överklaga beslutet ska ett överklagande inges till nämndens överklagandekommitté. Sökande får överklaga ett beslut antingen via ett rättshjälpscentrum eller direkt till nämnden.

Ytterligare information för omprövning eller överklagande ska lämnas in inom en månad från den dag då sökanden underrättades om att han eller hon inte hade rätt till tjänsten.

Överklagandekommittén består av en ordförande och fyra andra ledamöter, varav två före utnämningen till nämnden antingen var praktiserande *barristers* eller praktiserade *solicitors*. Kommittén ska bestå av personer som inte var delaktiga i det ursprungliga beslutet.

Ytterligare information

Ytterligare information, inklusive en förteckning över adresser och telefonnummer till alla rättshjälpscentrum, finns på nämndens webbplats.

Senaste uppdatering: 26/04/2023

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Rättshjälp - Grekland

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betala dem?

Den som vill inleda eller redan har inlett rättsliga förfaranden ska betala följande kostnader:

Avgifter för att utse en advokat för att förbereda och lämna in ansökan om rättshjälp eller andra rättsmedel, delta i medlingsmöten, närvara vid domstolsförhandlingar som sökandens advokat/ombud i de relevanta förfarandena, lämna in handlingar, lämna in handlingar som ska delges av en exekutionstjänsteman (*dikastikós epimelitís*) och tillhandahålla ett verkställighetsbeslut till en exekutionstjänsteman för att verkställa en dom.

Kostnader för delgivning av rättsliga ansökningar eller andra rättsmedel.

Kostnader för översättning och/eller tolkning i gränsöverskridande mål.

Kostnader för sakkunniga, om sådana sakkunniga utses genom beslut av domstolen eller på begäran av den berörda parten.

Domstolsavgifter för att inge handlingar och vidta verkställighetsåtgärder.

Kostnader för den andra parten.

2 Vad exakt är rättshjälp?

Medborgarnas har rätt att ansöka om ekonomiskt stöd för att inleda rättsliga förfaranden eller delta i rättsliga förfaranden som inletts mot dem. Detta omfattar även juridiska ombud i andra instans, kostnader för en notarie (*symvolaioγράφος*) och en exekutionstjänsteman samt verkställighetskostnader.

Vad som omfattas av rättshjälp i civil- och handelsrättsliga mål fastställs i lag 3226/2004 om rättshjälp till låginkomsttagare och andra bestämmelser, i dess ändrade lydelse (nedan kallad lagen).

Rättshjälp kan också ges i form av att en advokat utses för att tillhandahålla juridisk rådgivning i syfte att nå en uppgörelse i en gränsöverskridande tvist innan den tas upp i domstol (artikel 10 c i lagen).

3 Vilka krav måste uppfyllas för att man ska få rättshjälp?

I artikel 11 i lagen föreskrivs att alla medborgare i Europeiska unionen kan ha rätt till rättshjälp. Dessutom är tredjelandsmedborgare och statslösa personer som är lagligen bosatta eller har sin vanliga vistelseort i Europeiska unionen och som kan styrka att de relevanta villkoren är uppfyllda berättigade till rättshjälp.

Rättshjälp beviljas under förutsättning att villkoren i lagen är uppfyllda. Enligt artikel 1.2 i lagen har personer rätt till rättshjälp om familjens årsinkomst inte överstiger två tredjedelar av den minsta årliga personliga inkomst som fastställs i lagen. Vid familjetvister anses den andra partens (maken/makans) inkomst inte bidra till sökandens inkomst.

Särskilda regler gäller för personer som har hemvist eller vanlig vistelseort i en annan medlemsstat. Enligt artikel 10 i lagen är det tröskelvärde som anges ovan inte obligatoriskt om sökanden visar att skillnaden i levnadskostnad mellan ursprungslandet och Republiken Grekland gör det omöjligt för dem att bära kostnaderna för rättsskydd.

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Ja, nämligen för civilrättsliga, familjerättsliga, handelsrättsliga och straffrättsliga förfaranden.

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

Förfarandet regleras i artikel 2 i lagen. Förfarandet för beviljande av rättshjälp inleds så snart mottagaren lämnar in en ansökan som innehåller en sammanfattning av saken i målet eller av åtgärden samt bevis för att villkoren för att få rättshjälp är uppfyllda.

Ansökan ska åtföljas av nödvändiga styrkande handlingar, bevis på sökandens ekonomiska situation (i synnerhet en kopia av en skattedeklaration eller ett intyg från chefen för det behöriga skattekontoret om att sökanden inte är skyldig att lämna in en deklaration, en kopia av en deklaration över tillgångar, ett intyg om det inte föreligger några skatteskulder, sökandens skatteregistreringsnummer (AFM), intyg om sociala förmåner, edsvurna försäkringar) och bevis på hemvist i enlighet med artikel 1.1 när det gäller tredjelandsmedborgare.

Ansökan och styrkande handlingar ska lämnas in minst 15 dagar före rättegången eller den handling för vilken rättshjälp begärs. Denna tidsfrist kan förkortas i händelse av en senare kallelse. Förfarandet är kostnadsfritt och det är inte nödvändigt att biträdas av en advokat.

I artikel 8.1 föreskrivs att ansökningar om rättshjälp ska inges till domstolarna i första instans (*protodikeía*) med territoriell och materiell behörighet, som är behöriga att pröva dem.

När det gäller handlingar som inte har något samband med domstolsförfarandet är det fredsdomstolen (*eirinodikeío*) inom vars domkrets sökanden har sin hemvist som är behörig.

Sökanden kan överklaga domarens beslut och denne kommer att höras under det interimistiska förfarandet (*diadikasia ton asfalistikón métron*). Det är tillräckligt med prima facie-argument för att ansökan ska kunna godtas, och fullständig dokumentation krävs inte. Domstolen har ett stort utrymme för skönsmässig bedömning vid insamlingen av bevis.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

Alla domstolar i Grekland har ett särskilt kansli för att hjälpa låginkomsttagare som har rätt till kostnadsfri rättshjälp att inleda förfarandet. Vissa domstolar tillhandahåller ett ansökningsformulär online, t.ex. fredsdomstolen i Patras (*Eirinodikeio Pátras*), se <https://www.eirinodikeio-patras.gov.gr/nomiki-voithia>.

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

De sökande måste styrka sin ekonomiska situation. Relevanta styrkande handlingar föreskrivs i lagen (se fråga 5).

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Ansökan ska inges till domstol (se fråga 5).

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Kriterierna för att få rättshjälp anges i lagen. Enligt artikel 1.2 är låginkomsttagare berättigade till rättshjälp om familjens årsinkomst inte överstiger två tredjedelar av den minsta årliga personliga inkomst som fastställs i det nationella allmänna kollektivavtalet (*Ethnikí Genikí Syllogikí sýmvasi ergasías*). Vid en familjerättslig tvist tas inte hänsyn till den andra partens inkomst.

Särskilda bestämmelser är tillämpliga om den person som söker rättshjälp i ett civil- eller handelsrättsligt mål har sin hemvist eller vanliga vistelseort i en annan medlemsstat. Enligt artikel 10 i lagen är den angivna tröskeln för familjens inkomst inte obligatorisk om sökanden kan bevisa att han eller hon inte kan betala de rättsliga kostnaderna på grund av skillnaden i levnadskostnader mellan den medlemsstat där han eller hon har hemvist eller vanliga vistelseort och Grekland.

Eftersom begäran är gränsöverskridande ges rättshjälp också för att täcka kostnader för tolkning, kostnader för officiell översättning av handlingar som krävs för att avgöra tvisten och resekostnader som uppkommer för sökanden för en person som ska stödja dennes begäran och som måste närvara personligen vid förhandlingen, om domstolen beslutar att personen inte får delta i förfarandet på annat sätt. Rättshjälp kan också ges i form av att en advokat utses för att tillhandahålla juridisk rådgivning i syfte att lösa en tvist innan den tas upp i domstol.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

Parten måste vända sig till behörig domstol (se fråga 5).

Om rättshjälp beviljas av domstolen har mottagaren rätt till de juridiska tjänster som avses i svaret på fråga 2.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Denna fråga regleras i artikel 5 i lagen. Om en advokat utses väljs han ut från en förteckning som upprättats av det behöriga advokatsamfundet (*Dikigorikós Syllogos*). Dessa ombud (*synígoroi ypíresías*) utses i alfabetisk ordning från den relevanta förteckningen från advokatsamfundet, och valet av dem godkänns av den domstol som beviljar rättshjälp. Den utsedda advokaten får vägra att försvara parten. Om han eller hon vägrar, utses en annan advokat av samma domstol.

12 Täcker rättshjälp alla rättegångskostnader?

Artikel 9 i lagen, i dess ändrade lydelse, innehåller närmare uppgifter om vilka kostnader som rättshjälp omfattar. Se även svaren på frågorna 1 och 2.

Rättshjälp beviljas vid äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan (*synainetikó diazýgio*) och består av ett undantag från skyldigheten att betala en del av eller samtliga kostnader för förfarandet inför en notarie samt arvodet för den advokat som utsetts att företräda sökandena inför notarien.

Rättshjälp påverkar inte skyldigheten att betala den andra partens eventuella kostnader.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Detta föreskrivs inte i lagen. Ett möjligt alternativ är att låta icke-statliga organisationer betala andra kostnader, främst när det gäller migranter och flyktingar.

14 Omfattar rättshjälp även överklaganden?

Ja. I artikel 9.3 i lagen föreskrivs att rättshjälp ska beviljas separat för varje rättegång, tillämpas på alla domstolar i alla instanser och även omfatta verkställighet av domen.

15 Kan rättshjälp dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Enligt artikel 4.2 och 4.3 i lagen kan rättshjälp återkallas eller begränsas genom att en behörig domare på eget initiativ beslutar detta eller på förslag av åklagaren (*eisangeléas*), om det fastställs att villkoren för beviljande av rättshjälp inte var uppfyllda, inte längre är uppfyllda eller har ändrats väsentligt. Sökande som beviljats rättshjälp på grundval av en felaktig ansökan eller oriktiga uppgifter ska vara skyldiga att ersätta de kostnader som de har befriats från.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Enligt artikel 8.2 kan sökanden lämna in ett överklagande till förstainstansdomstolen i sammansättning med flera domare (*polymelés protodikeío*) mot beslut som fattats av en fredsdomstol, av en förstainstansdomstol med ensamdomare (*monomelés protodikeío*) eller av förstainstansdomstolens ordförande inom fem dagar efter det att avgörandet meddelats. Överklagandet prövas inom ramen för det interimistiska förfarandet (artikel 682 och följande i civilprocesslagen [*Kódikas Politikís Dikonomías*]). Något överklagande kan inte riktas till Högsta domstolen (*Áreios Págos*). En ny ansökan kan lämnas in om sakförhållandena ändras (artikel 2.5 i lagen).

17 Medför ansökan om rättshjälp att preskriptionstiden avbryts?

Lagen om rättshjälp innehåller inga bestämmelser om detta.

Senaste uppdatering: 01/03/2024

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [es](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till [en](#) är dock redan färdig.

Rättshjälp - Spanien

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betalar dem?

I Spanien är rättskipningen en offentlig tjänst som tillhandahålls kostnadsfritt. Det tas inte ut några avgifter för tjänsten. Normalt ger dock rättstvister upphov till vissa kostnader, som huvudsakligen består av följande:

Advokatarvoden.

Kostnader till följd av offentliggörandet av kungörelser i officiella kungörelseorgan.

Depositionsavgifter för att inge vissa överklaganden.

Ersättning till sakkunniga.

Generellt sett måste dessa kostnader betalas i förskott av den berörda parten. I slutet av förfarandet måste domstolen besluta vem som i slutändan ska bära dessa kostnader genom vad som i Spanien kallas "ersättning för rättegångskostnader" (*condena en costas*), enligt principen att den förlorande parten betalar.

2 Vad exakt är rättshjälp?

Rättshjälp grundar sig på artikel 119 i den spanska konstitutionen och innebär att den som kan visa att han eller hon saknar tillräckliga ekonomiska medel kan beviljas olika förmåner, i första hand att slippa att betala advokatarvoden och kostnader för sakkunnigutlåtanden, säkerheter, domstolsavgifter m.m.

Mer bestämt omfattar sådana betalningar följande:

Juridisk rådgivning före rättegång.

Advokatarvoden.

Kostnader till följd av offentliggörandet av kungörelser i officiella kungörelseorgan.

Depositionsavgifter för att inge vissa överklaganden.

Ersättning till sakkunniga.

Utöver dessa rättigheter har följande tillkommit (efter att rättshjälpslagen ändrades genom lag nr 16/2005 av den 18 juli 2005 för att anpassas till direktiv 2002/8/EG) vid gränsöverskridande tvister:

Tolktjänster.

Översättning av handlingar.

Kostnader för resor om personen i fråga måste inställa sig personligen.

Biträde av advokat och domstolsombud (*abogado* och *procurador*) även när det inte är obligatoriskt, om domstolen tillråder det för att parterna ska vara likställda.

3 Har jag rätt till rättshjälp?

Alla EU-medborgare som kan visa att de inte har tillräckliga medel (för gränsöverskridande tvister gäller detta endast fysiska personer).

Tredjelandsmedborgare som är lagligen bosatta i Spanien eller som har sin rätt erkänd i internationella konventioner omfattas också av denna rättighet (t.ex. konventioner om internationellt bortförande av barn), på samma villkor som EU-medborgare.

I arbetsmarknadsfrågor: alla anställda, oavsett nationalitet och ekonomiska medel.

Föreningar och stiftelser av allmänt intresse.

I straffrättsliga, administrativa och preliminära administrativa förfaranden: utländska medborgare som kan visa att de inte har tillräckliga medel för rättstvister, även om de inte är lagligen bosatta i Spanien.

Oavsett om personen har medel för rättstvister beviljas rättshjälp till offer för könsrelaterade brott, terrorism och människohandel samt till minderåriga och personer med psykisk funktionsnedsättning om de har utsatts för övergrepp eller misshandel. Rätten till rättshjälp omfattar även deras efterlevande familjemedlemmar i händelse av offrets död, förutsatt att de inte var förövare.

På samma sätt beviljas rättshjälp, oavsett om personen har medel för rättstvister, till personer som har men för livet av en olycka, vilket helt hindrar dem från att utföra sitt normala arbete eller yrke och gör att de behöver hjälp av andra personer. Saken i sådana mål ska vara ett krav på ersättning för den skada de lidit.

I arbetsdomstolarna, för försvar i rättsliga förfaranden: arbetstagare och personer som uppbär förmåner från socialförsäkringen, utan att de behöver visa att de har otillräckliga medel.

Vid gränsöverskridande tvister kan rätten erhållas om den berörda personen kan visa att rättegångskostnaderna inte kan betalas på grund av skillnader i levnadskostnader mellan den medlemsstat där personen är bosatt och Spanien.

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Rättshjälp kan beviljas för alla typer av förfaranden, oavsett om det rör sig om tvistemål eller rättsvårdsärenden, som rör belopp över 2 000 euro, utom i de fall då saken kräver biträde av en advokat. Den omfattar hela förfarandet, eventuella överklaganden och verkställigheten av domar.

I förfaranden som rör belopp på mindre än 2 000 euro, där advokat inte krävs, får rättshjälp också begäras om den andra parten har ett domstolsombud eller om domaren eller domstolen uttryckligen beslutar att säkerställa parternas likställighet.

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

Det finns en möjlighet till provisorisk utnämning, antingen av advokatsamfundet (*Colegio de Abogados*) inom högst 15 arbetsdagar från mottagandet av ansökan, eller på grundval av ett domstolsbeslut.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

Från advokatsamfundens juridiska rådgivning (*Servicio de orientación jurídica*), domstolkanslierna (*Decanatos de los Juzgados*) och provinsernas rättshjälpskommissioner (*Comisiones provinciales de Asistencia Jurídica Gratuita*).

Advokaternas allmänna råd (*Consejo General de la Abogacía Española*) driver en webbplats för rättshjälp ([Justicia Gratuita](#)) där det bland annat är möjligt att fylla in ansökningsformuläret för rättshjälp eller kontrollera om de ekonomiska villkoren för rättshjälp är uppfyllda. Det är dock alltid nödvändigt att lämna in handlingarna och ansökan på det sätt som anges nedan.

Var ska ansökan lämnas?

Ansökan om rättshjälp med relevant dokumentation ska inges till advokatsamfundet på den ort där den domstol som behandlar saken är belägen eller till domstolen på den ort där sökanden har sin hemvist, om förfarandet inte har inletts än.

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

Handlingar som avser

den berörda personens och familjemedlemmarnas ekonomiska situation,

personliga förhållanden och familjeförhållanden,

det rättsliga skydd som begärs.

Närmare bestämt följande handlingar:

Bekräftelse på betalning av bolagsskatt (*Certificado de liquidación del Impuesto sobre Sociedades*) (när det gäller juridiska personer).

Kopia av deklarationen om allmän nytta eller registreringen i stiftelseregistret (*Registro de Fundaciones*) (när det gäller juridiska personer).

Bekräftelse på äganderätt (*Certificado de signos externos*) från de lokala myndigheterna på sökandens hemvistort.

Bekräftelse på registrering av bosättning (*Certificado de empadronamiento*).

Bekräftelse på arbetslöshetsperiod och arbetslöshetsförmåner från den tidigare nationella arbetsförmedlingen (Inem).

Bekräftelse på erhållande av statlig pension (*Certificado de cobro de pensiones publicas*).

Intyg på arbetslöshetsförmåner och arbetslöshetsperiod från den offentliga arbetsförmedlingen (*Servicio Público de Empleo Estatal – Sepe*).

Övrigt (alla handlingar som styrker uppgifterna i ansökan).

För att påskynda ansökningsprocessen får advokatsamfundet, om de uttryckligen har bemyndigats, begära ut flera av dessa intyg för partens räkning.

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Ansökan om rättshjälp ska inges till advokatsamfundet på den ort där den domstol som behandlar saken är belägen eller till domstolen på den ort där sökanden har sin hemvist, om förfarandet inte har inletts än. I det senare fallet ska domstolen omedelbart vidarebefordra ansökan till advokatsamfundet med territoriell behörighet.

Vid gränsöverskridande tvister skickas ansökan in till dessa advokatsamfund. I sådana tvister är det advokatsamfundet där sökanden har sin stadigvarande bostad eller hemvist som skickar ansökan.

EU-medborgare i en stat som är part i Europarådets överenskommelse om översändande av ansökningar om rättshjälp kan sända sin ansökan om att överenskommelsen ska tillämpas till den centrala myndighet som har utsetts av den staten.

Ansökan ska inges innan processen inleds eller, om det är svaranden som ansöker om fri rättshjälp, före svaromålet. Såväl kâranden som svaranden kan emellertid i efterhand ansöka om fri rättshjälp om de kan styrka att deras ekonomiska förhållanden har ändrats.

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Advokatsamfundet får fatta följande preliminära beslut:

Underrätta den berörda personen om att det finns brister i ansökan som ska rättas till inom tio dagar, annars avslutas ansökan.

Förklara att ansökan är otillfällig och ogrundad och underrätta rättshjälpskommissionen om detta.

Förklarar att ansökan uppfyller de rättsliga kraven. I så fall utser samfundet en advokat inom högst 15 dagar och underrättar ombudssammanslutningen (*Colegio de Procuradores*) så att den senare kan utse ett domstolsombud inom tre dagar. Advokatsamfundet vidarebefordrar ansökan till rättshjälpskommissionen för slutligt godkännande.

Om advokatsamfundet inte fattar ett beslut inom 15 dagar måste sökanden skicka sin ansökan direkt till rättshjälpskommissionen, som omedelbart ska besluta att tillfälligt utse advokater och domstolsombud (*abogado* och *procurador*) samtidigt som informationen och handlingarna kontrolleras.

Det slutliga beslutet om huruvida rättshjälp ska beviljas eller inte ska fattas av rättshjälpskommissionen inom högst 30 dagar från mottagandet av akten. Om ett beslut inte har fattats efter 30 dagar kommer de preliminära beslut som har antagits av advokatsamfundet och ombudssammanslutningen att ratificeras. Inom tre dagar måste beslutet delges sökanden, advokatsamfundet, ombudssammanslutningen och den domstol som har hand om förfarandet, eller domstolens ordförande om förfarandet inte har inletts än.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

Om du är kârande ska du, innan du inleder förfarandet, lämna in ansökan till advokatsamfundet på den ort där den domstol som behandlar saken är belägen eller till den högre domstolen på den ort där sökanden har sin hemvist.

1. Om du är svarande ska du lämna in ansökan före svaromålet. En ansökan av en svarande innebär inte att förfarandet skjuts upp. Domstolen får dock på eget initiativ eller på begäran av den berörda personen skjuta upp förfarandet i avvaktan på beslutet om beviljande av eller avslag på ansökan om rättshjälp. När det gäller gränsöverskridande tvister där rättshjälp söks för att dra saken inför rätta i en annan medlemsstat, kan ansökan också lämnas in till advokatsamfundet (när det gäller personer bosatta i Spanien som berörs av en tvist i en annan stat) där sökanden har sin stadigvarande bostad eller hemvist.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Den allmänna regeln är att advokaten utses av advokatsamfundet på grundval av en tjänstgöringslista. Det är dock möjligt för den berörda personen att utse en egen advokat, förutsatt att advokaten avstår från rätten till ersättning för sina tjänster.

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

Den täcker följande kostnader:

Juridisk rådgivning före rättegång.

Advokatarvoden.

Kostnader till följd av offentliggörandet av kungörelser i officiella kungörelseorgan.

Depositionsavgifter för att inge vissa överklaganden.

Ersättning till sakkunniga.

En nedsättning med 80 % av avgifterna för notariearvoden och intyg från fastighets- och handelsregister.

Vid gränsöverskridande tvister ingår dessutom tolktjänster och översättningstjänster samt resor där personlig närvaro anses nödvändig av den domstol som handlägger målet.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Om inkomsten är mer än två gånger men inte mer än fem gånger högre än den nationella minimilönen får rättshjälpskommissionen undantagsvis bevilja rättshjälp på grundval av sökandens personliga förhållanden och familjeförhållanden.

Hänsyn tas till sökandens familjeförhållanden, antalet barn eller underhållsberättigade familjemedlemmar, domstolsavgifter och andra kostnader i samband att förfarandet inleds eller andra liknande kostnader, som bedöms objektivt. Under alla omständigheter beaktas det om sökanden har ställning som släkting i uppstigande led i en stor familj i särskild kategori.

På samma villkor som i föregående punkt får rättshjälp beviljas på grundval av sökandens hälsosituation och personer med funktionsnedsättning som avses i artikel 1.2 i lag nr 51/2003 av den 2 december 2003 om lika möjligheter, icke-diskriminering och allmän tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, samt personer som de är beroende av när dessa personer agerar i förfaranden för deras räkning och i deras intresse, under förutsättning att dessa förfaranden rör den berörda hälsosituationen eller funktionsnedsättningen.

I sådana fall ska den berörda rättshjälpskommissionen uttryckligen fastställa vilka av de förmåner som avses i artikel 6 som ska gälla för sökanden.

Rättegångskostnader som inte täcks ska betalas av den berörda personen i avvaktan på domstolens beslut om rättegångskostnader. Om den andra parten åläggs att betala rättegångskostnaderna är det av dem som personen med begränsad rättshjälp får ersättning för sina eventuella rättegångskostnader.

När det gäller medborgare som är bosatta i en annan EU-stat tillämpas ovanstående regel med försiktighet och beaktande av levnadsstandarden i bosättningsstaten för att undvika att den sökande drabbas negativt.

14 Omfattar rättshjälpen även överklaganden?

När rätten till rättshjälp har erkänts för en tvist omfattar den alla förfaranden och händelser i samband med tvisten, inklusive verkställighet om denna sker inom två år efter domen i första instans, samt alla överklaganden av domar i samma tvist, utan att någon ytterligare ansökan behövs.

15 Kan rättshjälpen dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Beslutet om beviljande av rättshjälp kan återkallas om det bygger på felaktiga uppgifter, falska uppgifter eller utelämnande av uppgifter från sökandens sida.

Rättshjälpen får upphöra om sökandens ekonomiska situation förbättras inom tre år.

I vilket fall gäller den allmänna regeln att kostnaderna ska betalas av den part som förlorar målet.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Du kan överklaga ett beslut om rättshjälp genom att skriva till rättshjälpskommissionen inom tio dagar från delgivningen av beslutet. Ditt överklagande avgörs av behörig domstol.

Senaste uppdatering: 14/03/2023

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [fr](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till [en](#) är dock redan färdig.

Rättshjälp - Frankrike

I Frankrike kallas rättsligt bistånd rättshjälp (*aide juridictionnelle*).

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betala dem?

De kostnader som uppstår vid en rättegång beror på målets natur och komplexitet, domstolsförfarandet och vilken domstol som är behörig att pröva målet.

Kostnaderna kan delas in i tre kategorier:

Advokaters arvoden, som inte är fasta utan kan avtalas mellan advokater och klienter. I princip måste klienten betala dessa om de inte är berättigade till rättshjälp.

De utgifter som förtecknas i artikel 695 i civilprocesslagen (*Code de procédure civile*). Det rör sig främst om

- ersättning för ombudskostnader som ska betalas till advokater och vissa statstjänstemän (*officiers publics eller officiers ministériels*); ersättningar är inte detsamma som arvoden,
- domstolskostnader som ska betalas till delgivningsmän/exekutionstjänstemän,
- kostnader för sakkunnigutlåtanden och sakkunnigutredningar,
- traktamenten till vittnen, i enlighet med en skala,
- ett ombuds arvode för att delta i förhandlingen,
- omkostnader: kostnader i samband med yrkesmäns fasta utlägg som krävs för rättegången.

Kostnaderna ska betalas av den förlorande parten. Den principen anges i artikel 696 i civilprocesslagen. Domare kan emellertid i ett motiverat beslut förordna att en annan part ska betala alla eller delar av dessa kostnader. I det sistnämnda fallet delas kostnaderna upp.

Övriga kostnader som parterna i målet haft ska i princip betalas av parterna själva, om inte domaren beslutar annat. Domaren kan utöva denna befogenhet i både brottmål och tvistemål, med vederbörlig hänsyn till likheten inför lagen och den ekonomiska situationen för den person som fällt för brott. Domare kan till och med på eget initiativ förordna att ett sådant beslut inte behövs.

I brottmål betalar staten rättegångskostnaderna. Den som fällt för brott måste betala en fast avgift för rättegången. Storleken på avgiften beror på brottet.

2 Vad exakt är rättshjälp?

Rättshjälp ingår i det system för rättsligt bistånd (som har ersatt systemet med juridiskt bistånd enligt 1972 års lag) som föreskrivs i lag nr 91-647 av den 10 juli 1991 om rättsligt bistånd och om rättshjälp och advokatbistånd i förfaranden utanför domstol (*loi no 91-647 du 10 juillet 1991 relative à l'aide juridique et relatif à l'aide juridictionnelle et à l'aide à l'intervention de l'avocat dans les procédures non juridictionnelles*).

Det rättsliga biståndet omfattar

rättshjälp: fullständigt eller partiellt ekonomiskt stöd i samband med förfaranden i förstainstansdomstolar eller appellationsdomstolar, verkställighet av beslut och uppgörelser före rättegång eller äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan utanför domstol,

advokatbistånd i straffrättsliga förfaranden utanför domstol som kan vara ett alternativ till åtal (uppgörelse, medling) eller i häkte och inför en fängelsedisziplinärnämnd,

bistånd för tillgång till rättsväsendet (information, vägledning och gratis juridisk rådgivning).

Rättshjälp och advokatbistånd i förfaranden utanför domstol är avsett för personer med begränsade resurser som vill hävda sina lagliga rättigheter. Det innebär att staten helt eller delvis betalar arvoden och rättegångskostnader (advokat, delgivningsman/exekutionstjänsteman, notarie osv.). Detta beviljas på begäran, såvida inte talan nekas prövning, är ogrundad eller otillbörlig på grund av främst antalet yrkanden eller den systematiska karaktär dessa har.

Rättshjälp kan vara fullständig, partiell eller helt avslås. Den täcker inte kostnader som omfattas av en rättsskyddsförsäkring eller annat skyddssystem. När så är lämpligt kommer eventuella delar av kostnaderna som täcks på detta sätt att dras av från statens rättshjälp.

Tack vare rättshjälp kan mottagarna få gratis bistånd från en advokat eller annan rättstillämpare (t.ex. delgivningsman/exekutionstjänsteman, jurist, auktionsförrättare osv.) och befrias från alla eller delar av rättegångskostnaderna. Den omfattas av de kriterier för stödberättigande som fastställs i ovan nämnda lag av den 10 juli 1991 och i dekret 2020-1717 av den 28 december 2020 om genomförande av lag nr 91-647 av den 10 juli 1991 om rättsligt bistånd och om rättshjälp och advokatbistånd i förfaranden utanför domstol (*loi no 91-647 du 10 juillet 1991 relative à l'aide juridique et relatif à l'aide juridictionnelle et à l'aide à l'intervention de l'avocat dans les procédures non juridictionnelles*).

3 Har jag rätt till rättshjälp?

Rättshjälp beviljas av det rättshjälpskontor (*bureau de l'aide juridictionnelle*) som inrättats vid distriktsdomstolarna (*Tribunal judiciaire*), som är en kombination av övre underrätter för tvistemål och underrätter för tvistemål. Flera ekonomiska kriterier, medborgarskapskriterier, bosättningskriterier och tillfällighetskriterier måste dock vara uppfyllda.

Detta stöd kan också beviljas med förbehåll för undantagsvillkor i vissa situationer (se nedan).

Ekonomiska kriterier:

Du har rätt till rättshjälp om din skattepliktiga referensinkomst (*revenu fiscal de référence*) eller din skatteförmåga och dina tillgångar ligger under de tröskelvärden som fastställs i dekret.

Nya bestämmelser om ändring av de kriterier som ger tillgång till rättshjälp trädde i kraft den 1 januari 2021. Rätten till rättshjälp baseras nu på följande:

Skattepliktig referensinkomst (*revenu fiscal de référence*). Den skattepliktiga referensinkomsten motsvarar ett årligt inkomstbelopp som beräknas av skattemyndigheterna och anges i taxeringsbeslutet. Tröskelvärdena för stödberättigande fastställs i artikel 3 i dekret 2020-1717 av den 28 december 2020 om rättshjälp (*décret 2020-1717 du 28 décembre 2020 relatif à l'aide juridictionnelle*). Rättshjälpsansökningar som ingetts 2021 prövas exempelvis mot bakgrund av den skattepliktiga referensinkomst som anges i det senaste taxeringsbeslutet. Från och med den 1 januari 2021 får den skattepliktiga referensinkomsten för en enskild person inte överstiga 11 262 euro för fullständig rättshjälp och 16 890 euro för partiell rättshjälp. Den skattepliktiga referensinkomst som beaktas vid prövningen av rättshjälpsansökan är den som gäller för ditt skatterättsliga hushåll. Om det finns flera personer i ditt skatterättsliga hushåll beaktas alla dessa personers inkomster i förhållande till de tak som inte får överskridas. Om rättshjälp begärs för förfaranden som har samband med en tvist mellan sökanden och en medlem av sökandens skatterättsliga hushåll granskas dock inkomsttaken individuellt. I sådana fall är det skatteförmågan som beaktas vid prövningen av huruvida rättshjälp är berättigad.

Lös egendom (främst besparingar): Om dess värde är högre än taket för fullständig rättshjälp (dvs. 11 262 euro 2020 för en enda person) är sökanden inte berättigad till rättshjälp.

Fast egendom (exklusive huvudsaklig bostad och affärslokaler): Om dess värde är mer än dubbelt så stort som taket för partiell rättshjälp (dvs. 33 780 euro 2020 för en enda person) är sökanden inte stödberättigad.

Om det skatterättsliga hushållet består av flera personer beaktas alla dessa personers lösa och fasta egendom i förhållande till de tak som inte får överskridas. Om rättshjälp begärs för förfaranden som har samband med en tvist mellan sökanden och en medlem av sökandens skatterättsliga hushåll granskas dock inkomsttacken individuellt.

Det skatterättsliga hushållets sammansättning: Om det skatterättsliga hushållet består av flera personer höjs inkomst- och tillgångstaken

0,18 gånger för var och en av de två första extra personerna,

0,1137 gånger för ytterligare personer.

Inkomstkriterier beaktas dock inte när rättshjälp beviljas offer för grova brott (mordförsök eller grov misshandel) och personer som de har försörjningsplikt för.

Medborgarskapskriterium:

Rättshjälp får beviljas franska medborgare eller medborgare i en EU-medlemsstat (med undantag av Danmark) eller utländska medborgare som stadigvarande och lagligt uppehåller sig i Frankrike. I ett mål vid en fransk domstol får rättshjälp också beviljas utlänningar som inte bor i Frankrike men som är medborgare i en stat som har ett internationellt eller bilateralt avtal med Frankrike som ger den statens medborgare rätt till rättshjälp.

Bosättningskriterium:

Utöver de fall som nämnts ovan är stadigvarande och laglig bosättning i Frankrike huvudregeln.

Utlänningar beviljas dock rättshjälp utan krav på bosättning om de är minderåriga, assisterade vittnen, personer som är föremål för utredning, åtalade, anklagade eller fällda eller parter som yrkar skadestånd i straffrättsliga förfaranden, om de är föremål för en skyddsorder i enlighet med artikel 515-9 i civillagen, om de berörs av straffbrott på grund av medverkan i brottsutredning eller om de är föremål för förfaranden avseende de villkor som fastställs i lagen för utlänningars inresa och vistelse i Frankrike och rätten till asyl.

Tillämplighetskriterium:

Rättshjälp beviljas personer vars handlingar inte förfaller uppenbart otillåtna eller grundlösa. Detta villkor är inte tillämpligt på svaranden i målet, personer med civilrättsligt ansvar, assisterade vittnen eller personer som åtalats, anklagats eller fällts.

Klagande nekas rättshjälp vid överklaganden om det saknas skälig grund för överklagandet.

När rättshjälp har nekats av ovannämnda skäl men domaren tillåter klagandens talan återbetalas en del av de kostnader, utgifter och avgifter som klaganden har haft eller betalat, upp till det belopp klaganden hade fått i rättshjälp om klagandens tillgångar hade gett honom eller henne rätt till sådan hjälp.

Särskilda situationer

Rättshjälp beviljas utan prövning av kriterierna för stödberättigande om sökanden redan har fått rättshjälp för sitt ärende och motparten har överklagat det beslut som meddelats till sökandens förmån, eller om sökanden väcker talan vid den nationella asylrättsdomstolen (*Cour nationale du droit d'asile*).

På samma sätt kan personer som inte uppfyller kriterierna för stödberättigande undantagsvis beviljas rättshjälp om deras talan förefaller särskilt intressant på grund av tvisteföremålet eller den förutsebara kostnaden för förfarandet (artikel 6 i lagen om rättshjälp av den 10 juli 1991).

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Rättshjälp beviljas alla kärande och svarande i rättsvårdsärenden och i tvistemål oavsett domstol, och för att höra minderåriga.

Rättshjälpen kan beviljas för hela eller delar av förfarandet och i syfte att nå en uppgörelse innan förfarandet inleds.

Rättshjälp kan även beviljas för att säkra verkställighet av ett domstolsavgörande eller någon annan exekutionstitel, inklusive från EU-medlemsstater (med undantag av Danmark).

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

Rättshjälp kan preliminärt beviljas om förfarandet äventyrar den berörda personens grundläggande levnadsvillkor, särskilt vid verkställighet som inbegriper utmätning av egendom eller vräkning. I så fall ska rättshjälp beviljas av chefen för rättshjälpskontoret eller av behörig domstol eller dess ordförande. I brottmål kan rättshjälp beviljas i nödsituationer (t.ex. under förhör vid första inställelsen eller en omedelbar rättegång).

Rättshjälpen beviljas preliminärt under förfarandet och täcker alla domstolens åtgärder.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

Ansökningsformuläret för rättshjälp kan laddas ned och skrivas ut genom att du kopierar följande länk till din webbläsare: <https://www.justice.fr/formulaire/demande-aide-juridictionnelle>

Du kan begära rättshjälp innan inlagan inges eller under förfarandet.

Du kan också ansöka om rättshjälp efter det att förfarandet avslutats, till exempel för att verkställa domstolsbeslutet.

Du kan få ett ansökningsformulär för rättshjälp från domstolen för din bostadsort eller på den plats där målet ska prövas, samt från närmaste juridiska kontaktpunkt (*Maisons de la Justice et du Droit, Point d'Accès au Droit* eller *Relais d'Accès au Droit*). Mer information finns på följande webbsida: <http://www.annuaires.justice.gouv.fr/lieux-d-acces-aux-droits-10111/>.

Franska medborgare i utlandet kan även få detta formulär från ett konsulat eller vid

Département de l'entraide, du droit international privé et européen, Ministère de la Justice,

Direction des affaires civiles et du sceau,

13 place Vendôme, 75042 Paris Cedex 01.

Utlänningar som inte bor i Frankrike kan få rättshjälpsformuläret från den centralmyndighet som ditt land har gett i uppdrag att översända internationella

ansökningar om rättshjälp. De flesta länder har anvisat justitieministeriet som centralmyndighet. Frankrike har gett ovannämnda avdelning vid

justitieministeriet, *Bureau du droit de l'Union, du droit international privé et de l'entraide civile*, i uppdrag att handlägga ansökningar i civil-, handels- eller

förvaltningsrättsliga ärenden från personer med hemvist i en av Europarådets medlemsstater som är parter i den europeiska överenskommelsen av den 27 januari 1977 om översändande av ansökningar om rättshjälp och uppdraget att ta emot och översända ansökningar.

Om du är medborgare i en EU-medlemsstat (med undantag av Danmark) och bor i Frankrike, eller om ditt mål prövas i franska domstolar, kan du ha rätt till gränsöverskridande rättshjälp i civil- och handelsrättsliga mål i enlighet med rådets direktiv 2003/8/EG av den 27 januari 2003. Följande kontor är ansvarigt för handläggningen av sådana ansökningar i Frankrike:

Bureau de l'aide juridictionnelle

Service de l'accès au droit et à la justice et de l'aide aux victimes (SADJAV)

Ministère de la Justice

13 place Vendôme, 75042 Paris Cedex 01.

Obs! Det kommer snart att vara möjligt att ansöka om rättshjälp via informationssystemet för rättshjälp (*Système d'information de l'aide juridictionnelle*), som för närvarande testas i vissa domstolar.

Informationssystemet för rättshjälp kommer att göra det möjligt för enskilda personer att ansöka om rättshjälp via internet, och för rättshjälpskontoren att ta emot ansökan. Detta kommer att förenkla förfarandena för enskilda personer och förkorta den tid det tar att behandla ansökningar.

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

Rättshjälpsformuläret ska fyllas i och åtföljas av styrkande handlingar (taxeringsbeslut, bevis på familjeförhållanden eller nationalitet osv.) i enlighet med dekretet av den 30 december 2020 om innehållet i ansökningsformuläret för rättshjälp och förteckningen över handlingar som ska bifogas (*arrêté du 30 décembre 2020 relatif au contenu du formulaire de demande d'aide juridictionnelle et à la liste des pièces à y joindre*). De styrkande handlingarna rör framför allt ekonomiska resurser (dina egna och de som tillhör de personer som stadigvarande bor tillsammans med dig), föremålet för din ansökan och vilken domstol som handlägger målet.

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Du kan inge eller översända din ansökan till rättshjälpskontoret på den ort där du bor eller kontoret för det distrikt där den domstol som ska pröva målet är belägen.

Det finns ett gemensamt rättshjälpskontor i varje distriktsdomstol (*tribunal judiciaire*) (tidigare övre underrätten för tvistemål, *tribunal de grande instance*). Detta handlägger rättshjälpsansökningar i mål som ska prövas i den domstolen eller domstolar inom dess domkrets: distriktsdomstolen (*tribunal judiciaire*), förvaltningsdomstolen (*tribunal administratif*), arbetsdomstolen (*conseil de prud'hommes*), appellationsdomstolen (*cour d'appel*) och appellationsdomstolen för förvaltningsmål (*cour administrative d'appel*).

Som undantag från regeln om ett gemensamt kontor har följande domstolar ett eget kontor:

Högsta domstolen (*Cour de cassation*), den högsta allmänna domstolen.

Högsta förvaltningsdomstolen (*Conseil d'état*).

Nationella asylrättsdomstolen (*Cour nationale du droit d'asile*).

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Du underrättas om beslutet av rättshjälpskontoret på den ort där du bor.

Det finns en onlinesimulator som kan användas för att bedöma rätten till rättshjälp:

 <https://www.justice.fr/simulateurs/aide-juridictionnelle>

Denna simulering ger dig en uppfattning om dina eventuella rättigheter i fråga om rättshjälp. Denna simulering ersätter dock inte en vederbörlig utredning av din ansökan, och påverkar därför inte rättshjälpskontorets beslut.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

Du bör kontakta din advokat (eller annan rättstillämpare, t.ex. delgivningsman/exekutionstjänsteman, sakkunnig, jurist osv.) eller den person som du anvisats för att förklara ditt mål och förse dem med all information och alla handlingar som de behöver för sitt arbete.

Om du endast har beviljats partiell rättshjälp måste du godkänna den extra avgift som du betalar till dessa personer. Beloppet måste framgå i det avtal som du ska underteckna.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Du kan själv välja advokat.

Om du utser din egen advokat måste du ange advokatens namn i rättshjälpsansökan.

Om du inte känner till någon advokat utnämner antingen ordföranden för distriktsdomstolen (*tribunal judiciaire*) (tidigare kallad den övre underrätten för tvistemål, *tribunal de grande instance*) eller ordföranden för den domstol som handlägger målet en advokat åt dig.

12 Täcker rättshjälp alla rättegångskostnader?

Full rättshjälp täcker alla rättegångskostnader, inklusive direkt betalning till advokaten eller andra rättstillämpare (delgivningsmän/exekutionstjänstemän, sakkunniga, jurister). Betalningen beräknas i enlighet med en skala eller taxa beroende på typ av förfarande.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Beroende på dina tillgångar kan du beviljas partiell rättshjälp på två olika nivåer, antingen 55 procent av kostnaderna eller 25 procent av kostnaderna.

Rättshjälp betalas av staten. Du är fortfarande skyldig att betala ytterligare en rörlig avgift. Denna ska avtalas mellan dig och advokaten, under överinseende av advokatsamfundets ordförande. Det är även dit eventuella tvister hänskjuts.

Precis som vid full rättshjälp befrias den som är berättigad till partiell rättshjälp från alla övriga obligatoriska rättegångskostnader.

14 Omfattar rättshjälp även överklaganden?

Om du är den part som lämnar in överklagandet måste du lämna in ytterligare en ansökan som kommer att bedömas med beaktande av de lagstadgade behörighetskriterierna.

Om det däremot är motparten som överklagar gäller alla rättigheter till rättshjälp som du har beviljats även i fortsättningen. Trots det måste du fylla i ytterligare en ansökan och lämna in den till rättshjälpskontoret för distriktsdomstol (*tribunal judiciaire*) där du bor eller i den domkrets där appellationsdomstolen har sitt säte.

Om du redan har beviljats rättshjälp för tidigare förfaranden och du vill ansöka om förnyad prövning gäller inte längre de tidigare besluten om huruvida du är berättigad till hjälp. Du måste inge en ansökan till Högsta domstolens rättshjälpskontor, som avgör om den föreslagna talan kan tas upp till prövning och gör en bedömning av hur stora dina tillgångar är. Vid överklaganden nekas klagande rättshjälp om det saknas skäligen grund för överklagandet.

15 Kan rättshjälp dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Rätten till rättshjälp kan dras in helt eller delvis (artikel 50 i 1991 års lag och artiklarna 65–68 i dekret 2020-1717 av den 28 december 2020 om rättshjälp) under eller efter förfarandet, i enlighet med följande villkor:

Om hjälpen erhöles på grundval av oriktiga uppgifter eller felaktiga handlingar.

I samband med förfaranden som utgör rättsmissbruk eller som har syftat till att förhålla processen och är uppenbart otillåtna.

Om värdet på mottagarens lösa eller fasta egendom ökar avsevärt under förfarandets gång.

Om det slutliga avgörandet tilldelade dig tillgångar som överskred gränserna för rätten till rättshjälp.

Om de synbara inslagen i rättshjälps- eller advokatbiståndsmottagarens livsstil förefaller vara uppenbart oförenliga med de årliga resurser som beaktas vid bedömningen av stödberättigande.

Beslut om att rättshjälp dras in medför en skyldighet för mottagaren att återbetala statens bidrag.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Du kan överklaga ett avslag på en rättshjälpsansökan.

Du kan överklaga själv eller med en advokat.

Överklagandet kan avse ett fullständigt avslag på en rättshjälpsansökan eller ett beviljande av partiell rättshjälp om du ansökte om full rättshjälp.

Överklagandet ska inges inom 15 dagar från [delgivningen](#) av beslutet.

I överklagandet ska du ange skälen till att du bestrider beslutet. Exempel: Ett fel i antalet personer i ditt hushåll eller dina resurser.

Överklagandet ska skickas till det rättshjälpskontor som utfärdade beslutet genom rekommenderat brev med mottagningsbevis.

Du måste bifoga en kopia av det överklagade beslutet.

Den avdelning som utfärdade beslutet vidarebefordrar din ansökan till den myndighet som är behörig att pröva överklagandet. Vilken myndighet som är behörig att pröva överklagandet beror på vilken domstol som har ansvar för att pröva det mål för vilket du har ansökt om rättshjälp.

Myndighet som är behörig att pröva överklagandet beroende på domstol	
Domstol	Myndighet med ansvar för att pröva överklagandet
Normalt förfarande	Förste ordföranden i den appellationsdomstol som den domstol som handlägger målet tillhör eller den appellationsdomstol som handlägger målet
Nationella asylrättsdomstolen (<i>Cour nationale du droit d'asile – CNDA</i>)	Nationella asylrättsdomstolens ordförande
Förvaltningsdomstol	Ordföranden för den appellationsdomstol för förvaltningsmål som domstolen tillhör
Appellationsdomstol för förvaltningsmål	Ordföranden för den appellationsdomstol för förvaltningsmål som handlägger målet
Högsta förvaltningsdomstolen	Ordföranden för Högsta förvaltningsdomstolens juridiska avdelning
Högsta domstolen	Högsta domstolens 1:e ordförande
<i>Tribunal des conflits</i>	Ordföranden för <i>Tribunal des conflits</i>

När överklagandet har prövats **delges** du beslutet per post.

Detta nya beslut kan inte bestridas, eftersom det är slutgiltigt.

Obs!

Ett överklagande som inges av en advokat till ordföranden för appellationsdomstolen för förvaltningsmål eller till ordföranden för Högsta förvaltningsdomstolens juridiska avdelning ska översändas med hjälp av fjärröverklagandetjänsten **Télérecours**.

Rättshjälp kan beviljas retroaktivt om en part har väckt talan och vunnit målet, om rättshjälp nekades med motiveringen att talan inte hade en rimlig chans att vinna framgång.

Senaste uppdatering: 18/02/2022

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på av den här sidan. Våra

översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till är dock redan färdig.

Rättshjälp - Kroatien

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betalar dem?

I artikel 151 i civilprocesslagen (*Zakon o parničnom postupku*) föreskrivs att rättegångskostnader inbegriper utgifter som uppstår under eller i samband med förfarandet. Dessa kostnader inbegriper bland annat utgifter för att presentera bevis, domstolsavgifter, publiceringsutgifter, utgifter för dagtraktamenten och reseutgifter för domare, parternas resekostnader i samband med inställelsen i domstol och liknande. Rättegångskostnader inbegriper också ersättning för arbetet av jurister och andra personer som har rätt till ersättning enligt lag.

Enligt artikel 152 i civilprocesslagen ska varje part i förväg betala de kostnader som de ådrar sig till följd av sina handlingar. När en part lägger fram bevis är denne skyldig att efter domstolsbeslut i förskott betala det belopp som behövs för att ersätta de kostnader som uppstår i samband med presentation av bevis. Framgång i rättsliga förfaranden är grundprincipen vid beslut om vem som i slutänden ska bära rättegångskostnaderna. I första punkten i artikel 154 i civilprocesslagen föreskrivs därför att en part som förlorar ett mål är skyldig att betala alla kostnader som motparten och den som intervenerar för motparten ådrar sig i förfarandet. Den som intervenerar till stöd för den förlorande parten måste bära sina egna kostnader. Enligt andra punkten i artikel 154 i civilprocesslagen ska domstolen, om en part är delvis framgångsrik i förfarandet, beslut om ersättning av kostnader på grundval av graden av framgång i förfarandet om det anspråk som slutligen lämnades in. Särskilda bestämmelser gäller i fall då rättegångskostnader uppstår genom en av parternas fel eller genom en händelse som drabbade denne, när en dom meddelas på grundval av ett erkännande, om käranden drar tillbaka talan eller avstår anspråket, när rättegången blir löst av domstolen och när flera parter deltar i rättegången (artikel 156–161 i civilprocesslagen).

2 Vad exakt är rättshjälp?

Enligt lagen om gratis rättshjälp (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) är syftet med rättshjälp att uppnå jämlikhet inför lagen, ge medborgare i Republiken Kroatien och andra personer ett effektivt rättsskydd och tillgång till domstolar och andra offentligt rättsliga organ under lika villkor i enlighet med bestämmelserna i lagen om gratis rättshjälp.

Rättshjälp ges som primär eller sekundär rättshjälp.

Primär rättshjälp består av

allmän juridisk information,

juridisk rådgivning,

utarbetande av inlagor till offentligt rättsliga organ, Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och internationella organisationer i enlighet med

internationella avtal och reglerna för dessa organs funktion,

representation i förfaranden inför offentligt rättsliga organ,

rättshjälp vid förlikning utanför domstol.

Primär rättshjälp ges av administrativa organ i länen och i Zagrebs stad (nedan kallade *administrativa organ*), auktoriserade föreningar och rättshjälpsbyråer.

Vid tillhandahållandet av primär rättshjälp är administrativa organ bemyndigade att erbjuda allmän juridisk information och juridisk rådgivning samt att utarbeta inlagor.

Sekundär rättshjälp omfattar

juridisk rådgivning,

utarbetande av inlagor i förfaranden för att skydda arbetstagares rättigheter gentemot arbetsgivaren,

utarbetande av inlagor i tvister,

representation i domstolsförfaranden,

rättshjälp vid förlikning.

Sekundär rättshjälp tillhandahålls av advokater.

Sekundär rättshjälp omfattar också befrielse från rättegångskostnader, befrielse från domstolsavgifter.

3 Har jag rätt till rättshjälp?

Följande personer har rätt till gratis rättshjälp:

Kroatiska medborgare.

Barn som inte är kroatiska medborgare men befinner sig i Kroatien utan att vara i sällskap med en vuxen som enligt lag ansvarar för dem.

Utländska personer med tillfälligt uppehållstillstånd om ömsesidighet föreligger eller utlänningar med permanent uppehållstillstånd.

Utländska personer som fått tillfälligt skydd.

Utländska personer som är olagligt bosatta och utlänningar med uppehållstillstånd för kortare vistelse i förfaranden för meddelande av beslut om utvisning eller beslut om återvändande.

Asylsökande, personer med asylstatus och utlänningar under subsidiärt skydd och medlemmar i deras familjer som är lagligt bosatta i Republiken Kroatien, i förfaranden där rättshjälp inte beviljas genom en viss lag.

Som regel måste följande förmögenhetsvillkor vara uppfyllda för att sekundär rättshjälp ska beviljas:

sökandens och dennes hushållsmedlemmars totala månadsinkomst får inte överstiga beräkningsgrunden (3 326,00 kuna) per hushållsmedlem och

det totala värdet på sökandens och dennes hushållsmedlemmars egendom får inte överstiga 60 gånger beräkningsgrunden (199 560,00 kuna).

Sekundär rättshjälp godkänns utan förhandsbedömning av sökandens ekonomiska situation, om sökanden är någon av följande:

Ett barn i processen för att utöva rätten till underhåll.

ett offer för ett våldsbrott i förfaranden för att utöva rätten till ersättning för skada orsakad av brottet.

En mottagare av underhållsbidrag i enlighet med särskild socialskyddslagstiftning eller

en mottagare av försörjningsstöd i enlighet med lagen om rättigheter för kroatiska veteraner från självständighetskriget och deras familjemedlemmar (*Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji*) samt lagen om skydd av militära och civila krigsveteraner (*Zakon o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata*).

Gratis rättshjälp kan även beviljas vid gränsöverskridande tvister. En gränsöverskridande tvist är en tvist där den part som ansöker om rättshjälp har hemvist eller är varaktigt bosatt i ett annat EU-land än det där domstolen är belägen eller där beslutet ska verkställas.

Rättshjälp vid gränsöverskridande tvister beviljas på privaträttens område samt vid medlingsförfaranden, tvistlösning utanför domstol, verkställighet av handlingar som upprättats av juridiskt utbildad tjänstemän samt juridisk rådgivning i sådana förfaranden. Bestämmelserna om rättshjälp vid gränsöverskridande tvister tillämpas inte vid beskattning, tullfrågor och andra administrativa åtal.

En person som ansöker om rättshjälp vid en gränsöverskridande tvist är berättigad till rättshjälp om han eller hon uppfyller de villkor som har fastställts genom lagen om fri rättshjälp. Undantagsvis kan rättshjälp beviljas en sökande som inte uppfyller kraven för tilldelning av rättshjälp som föreskrivs i villkoren för fri rättshjälp. Om sökanden kan bevisa att han eller hon inte kan betala rättegångskostnaderna på grund av skillnaden i levnadskostnader mellan det EU-land där den rättshjälpssökande har sin hemvist eller vanliga vistelseort och Republiken Kroatien.

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Primär rättshjälp kan ges i alla rättsliga frågor, förutsatt att

sökanden inte har tillräcklig kunskap eller förmåga att hävda sina rättigheter,

sökanden inte har fått rättshjälp i enlighet med särskild lagstiftning,

den inlämnade ansökan inte är uppenbart ogrundad och

sökandens materiella omständigheter är sådana att betalningen av professionell rättshjälp skulle äventyra hans/hennes försörjning eller försörjningen för medlemmarna i hushållet.

Sekundär rättshjälp ges av jurister, och undantag från betalning av rättegångskostnader kan beviljas i följande typer av förfaranden:

Förfaranden som avser sakrätt i fast egendom, förutom förfaranden om fastighetsregister.

Förfaranden som avser anställningsförhållanden.

Förfaranden som avser familjeförhållanden, förutom förfaranden om äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan om makarna inte har några gemensamma eller adopterade minderåriga barn eller vuxna barn som de är vårdnadshavare för.

Förfaranden som avser verkställighets- och säkerhetsförfaranden som gäller indrivning eller säkrande av fordringar som uppkommit i förfaranden där rättshjälp kan beviljas enligt bestämmelserna i lagen om gratis rättshjälp.

Förlikning.

I undantagsfall, i alla övriga administrativa och civilrättsliga förfaranden när sådant behov uppstår på grund av de sökandes och deras hushållsmedlemmars särskilda livssituationer, i enlighet med det grundläggandet syftet med lagen om kostnadsfri rättshjälp.

Sekundär rättshjälp som tillhandahålls av jurister kan beviljas i förfarandena ovan på följande villkor:

Om förfarandet är komplext.

Om sökanden inte kan företräda sig själv.

Om sökandens materiella omständigheter är sådana att betalningen av professionell rättshjälp skulle äventyra hans/hennes försörjning eller försörjningen för medlemmarna i hushållet, i enlighet med de särskilda villkor som föreskrivs i artikel 14 i lagen om gratis rättshjälp.

Om yrkandet inte är oseriöst.

Om sökanden inte har fått avslag på sin ansökan inom de senaste sex månaderna för att avsiktligt ha lämnat felaktiga uppgifter.

Sökanden inte har fått rättshjälp i enlighet med särskild lagstiftning.

Befrielse från domstolsavgifter kan beviljas i alla domstolsförfaranden (civilrättsliga och förvaltningsrättsliga förfaranden) om sökandens materiella omständigheter är sådana att betalningen av domstolsavgifter skulle äventyra sökandens försörjning och försörjningen för medlemmarna i dennes hushåll, i enlighet med de särskilda villkor som föreskrivs i artikel 14 i lagen om gratis rättshjälp. När ett beslut fattas kommer särskild uppmärksamhet att fästas vid domstolsavgifternas storlek i det förfarande där undantaget begärs.

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

Förvaltningsmyndigheten måste fatta beslut vid en ansökan om godkännande av sekundär rättshjälp inom 15 dagar från den dag då den lämnades in. Om sökanden förlorar rätten att vidta den åtgärd för vilken denne lämnade in ansökan på grund av upphörande av tidsfristen måste förvaltningsmyndigheten fatta beslut vid ansökan inom en kortare tidsperiod, vilket ger sökanden möjlighet att snabbt vidta åtgärden.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

Förfarandet för att erhålla primär rättshjälp inleds genom att direkt kontakt tas med leverantören av primär rättshjälp (auktoriserad förening, rättshjälpsbyrå eller förvaltningsmyndighet) och det är inte nödvändigt att fylla i ett särskilt ansökningsformulär.

Förfarandet för att erhålla sekundär rättshjälp inleds genom att en begäran om beviljande av rättshjälp lämnas in på det formulär som föreskrivs till den behöriga myndigheten. Ansökningsformuläret för rättshjälp kan fås från kontoren och kontorens webbplatser och justitieministeriet och den offentliga förvaltningen (*Ministarstvo pravosuđa i uprave*).

Ansökningar om rättshjälp i en gränsöverskridande tvist och ansökningar om överföring av ansökningar om rättshjälp i en gränsöverskridande tvist ska lämnas in på de formulär som föreskrivs i kommissionens beslut 2004/844/EG av den 9 november 2004 om fastställelse av formulär för ansökningar om rättshjälp enligt rådets direktiv 2003/8/EG om förbättring av möjligheterna till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister genom fastställande av gemensamma minimiregler för rättshjälp i sådana tvister och kommissionens beslut 2005/630/EG av den 26 augusti 2005 om fastställande ett formulär för ansökningar om rättshjälp enligt rådets direktiv 2003/8/EG, offentliggjorda i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Formulär och alla medföljande dokument i en gränsöverskridande tvist måste lämnas i översättning till kroatiska. Annars kommer ansökan att avslås.

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

När en ansökan lämnas in till den behöriga förvaltningsmyndigheten måste den åtföljas av skriftligt samtycke från sökanden och medlemmar i dennes hushåll för att möjliggöra tillgång till alla uppgifter om total inkomst och tillgångar, där sökanden bekräftar att den information som lämnas är korrekt och fullständig.

Offer för våld i hemmet lämnar endast sitt samtycke för att möjliggöra tillgång till alla uppgifter om inkomst och egendom för sig själva. Samtycke ges inte av de medlemmar i hushållet som deltar i förfarandet som svarande eller vars intresse strider mot sökandens intresse.

Ansökningsformuläret för rättshjälp bör åtföljas av den relevanta dokumentation som krävs för att fatta beslut om ansökan.

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Förfarandet för att erhålla primär rättshjälp inleds genom att direkt kontakt tas med en leverantör av primär rättshjälp (auktoriserad förening, rättshjälpsbyrå eller förvaltningsmyndighet) och ingen särskild ansökan behöver lämnas in, medan förfarandet för att erhålla sekundär rättshjälp inleds genom inlämnande av en ansökan till den behöriga förvaltningsmyndigheten på vars territorium sökanden har hemvist eller är varaktigt bosatt.

En sökande som har hemvist eller är varaktigt bosatt i ett EU-land och söker rättshjälp i en gränsöverskridande tvist vid en domstol i Republiken Kroatien måste lämna in ansökan om rättshjälp till justitieministeriet och den offentliga förvaltningen i Republiken Kroatien (mottagande myndighet).

En part som har hemvist eller är varaktigt bosatt i Kroatien och som ansöker om rättshjälp i en gränsöverskridande tvist vid en domstol i ett annat EU-land ska inge sin ansökan till den ansvariga myndigheten på den ort där han eller hon har sin permanenta eller stadigvarande bosättning.

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Sekundär rättshjälp beviljas en sökande som uppfyller villkoren för att utöva rätten till rättshjälp genom antagande av ett beslut om beviljande av rättshjälp. Förvaltningsmyndigheten måste besluta om ansökan inom 15 dagar från den dag då den lämnades in.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

Beslutet om rättshjälp inbegriper rätten att använda en del eller alla former av sekundär rättshjälp för ett förfarande av en viss typ och grad. Beslutet ovan innehåller personuppgifter om mottagaren av rättshjälp, en kortfattad beskrivning av den rättsliga angelägenhet för vilken rättshjälpen beviljades, formen för och omfattningen av den godkända rättshjälpen, uppgifter om den jurist som tillhandahåller rättshjälp och andra uppgifter som är relevanta för beslutet.

När sökanden lämnar in en ansökan om rättshjälp i form av ett undantag från domstolsavgifter måste denne informera domstolen i inlagan, eller när en annan åtgärd vidtas i domstolsförfarandet, om ansökan om undantag från domstolsavgifter, och lämna in beslutet om undantag från betalning av domstolsavgifter senast sex månader från dagen för inlämnandet eller från den dag då en annan åtgärd vidtas i förfarandet vid domstolen.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

I beslutet om sekundär rättshjälp anges även vilken advokat som ska ge rättshjälpen. Mottagaren av rättshjälp måste lämna in beslutet till den jurist som anges i beslutet. I undantagsfall kommer förvaltningsmyndigheten att utse en annan jurist för mottagaren med dennes föregående samtycke bifogat till ansökan om rättshjälp.

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

Såsom anges ovan inbegriper beslutet om rättshjälp rätten att använda en del eller alla former av sekundär rättshjälp för ett förfarande av en viss typ och grad. Enligt beslutet om rättshjälp kan mottagaren helt eller delvis undantas från att betala advokatarvoden, rättegångskostnader (undantag från förskottsbetalning av kostnader för vittnen, tolkar, sakkunniga, utredningar och domstolspublikationer) och domstolsavgifter.

Rättshjälp beviljas fullt ut om sökanden är mottagare av ekonomiskt bistånd i enlighet med särskilda regler som styr utövandet av rättigheter inom välfärdssystemet eller av ett försörjningsskott i enlighet med lagen om rättigheter för kroatiska veteraner från självständighetskriget och deras familjemedlemmar och lagen om skydd av militära och civila krigsveteraner, eller om sökandens och dennes hushållsmedlemmars totala inkomster inte överstiger 50 procent av månadsbeloppet av beräkningsgrunden per hushållsmedlem.

En ökning av sökandens och dennes hushållsmedlemmars totala inkomster, som överstiger 50 procent av beräkningsgrunden per hushållsmedlem, leder till en minskning av rättshjälpens storlek, på så sätt att varje ökning med 10 procent leder till en minskning av rättshjälpen med 10 procent. Rättshjälpens storlek bör dock inte vara mindre än 50 procent av de fastställda kostnaderna för rättshjälp.

Om rättshjälp inte har beviljats fullt ut får sökanden lämna in en överklagan till justitieministeriet och förvaltningsmyndigheten mot den del av beslutet som avser vägran att bevilja rättshjälp. En sådan överklagan fördröjer inte användningen av det godkända rättshjälpsbeloppet. En förvaltningsrättslig talan kan väckas mot justitieministeriets och den offentliga förvaltningens beslut att ogilla överklagandet.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

När ett sänkt rättshjälpsbelopp har beviljats kommer övriga kostnader att bäras av mottagaren av rättshjälp. Om mottagaren av rättshjälp vinner målet kommer domstolen i alla händelser att besluta att en part bör ersättas för den andra partens kostnader för förfarandet.

14 Omfattar rättshjälpen även överklaganden?

En ansökan om rättshjälp får innehålla begäran om rättshjälp för båda stadierna i civilrättsliga förfaranden. För att utarbeta extraordinära rättsmedel är det nödvändigt att lämna in en särskild ansökan och ett särskilt beslut utfärdas enbart för denna rättsliga åtgärd.

15 Kan rättshjälpen dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Om den ekonomiska situationen för mottagaren av rättshjälp och medlemmarna i dennes hushåll förbättras under förfarandet i sådan utsträckning att om denna förbättrade situation hade förelegat vid tiden för ansökan skulle det ha påverkat sökandens rätt till rättshjälp och rättshjälpens omfattning kommer den behöriga förvaltningsmyndigheten helt eller delvis att upphäva beslutet om rättshjälp. Mottagare av rättshjälp måste informera förvaltningsmyndigheten om eventuella förbättringar av deras ekonomiska situation inom åtta dagar från den dag då de kom till deras kännedom. En mottagare av rättshjälp får lämna in en överklagan till justitieministeriet och den offentliga förvaltningen mot beslutet om att upphäva beslutet om rättshjälp inom 15 dagar efter dagen för mottagandet av beslutet. En förvaltningsrättslig talan kan väckas mot justitieministeriets och den offentliga förvaltningens beslut.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Sökanden eller mottagaren av rättshjälp kan lämna in en överklagan mot beslutet av förvaltningsmyndigheten om att avslå ansökan om rättshjälp eller mot den del av beslutet som innebär ett avslag av full rättshjälp inom 15 dagar efter dagen för mottagandet av beslutet. Justitieministeriet och den offentliga förvaltningen måste besluta om en överklagan inom åtta dagar från dagen för mottagandet av en giltig överklagan. En förvaltningsrättslig talan kan väckas mot justitieministeriets och den offentliga förvaltningens beslut.

Övriga upplysningar:

 [Justitieministeriets och den offentliga förvaltningens](#) webbplats

Lagen om gratis rättshjälp (*Narodne novine* (NN; Kroatens officiella kungörelseorgan), nr 143/13 och 98/19)

Civilprocesslagen (NN nr 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 – konsoliderad text, 25/13, 89/14 och 70/19)

Senaste uppdatering: 23/05/2023

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [it](#) av den här sidan. Våra

översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Rättshjälp - Italien

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betalar dem?

(Lagstiftningskällor) – De bestämmelser som reglerar kategorierna och förfarandena för kostnader för rättsliga förfaranden, inklusive rättshjälp, beskrivs utförligt i presidentdekret nr 115 av den 30 maj 2002 (Italiens officiella kungörelseorgan nr 139/2002), senast ändrat genom lagdekret nr 24 av den 7 mars 2019 (Italiens officiella kungörelseorgan nr 72 av den 26 mars 2019 för att utvidga rättshjälp till att även omfatta efterlysta personer som är föremål för förfaranden för verkställighet av en europeisk arresteringsorder), som innehåller den konsoliderade texten om rättegångskostnader (**artiklarna 74 till 145, särskilt de gemensamma bestämmelserna i artiklarna 74 till 89, och de särskilda bestämmelserna om rättshjälp i civilrättsliga, administrativa och skattemässiga förfaranden samt i revisionsförfaranden, artiklarna 119 till 145**).

Lag nr 794 av den 13 juni 1942, i dess ändrade lydelse, reglerar advokatarvoden för handläggning av civilrättsliga, handelsrättsliga, administrativa och skattemässiga förfaranden. Arvoden för enskilda juridiska tjänster betalas på grundval av den taxa som godkändes genom ministerförfordning nr 585 från 1994.

(**Rättegångskostnader**) – Kostnaderna för ett privaträttsligt förfarande (där "kostnader" ges en vid tolkning) omfattar både kostnaderna för förfarandet och för advokatarvoden.

Kostnaderna för förfarandet utgörs av fast avgift för registrering av målet och andra eventuella kostnader (t.ex. kostnader för sakkunnigutlåtanden och kopiering).

Den fasta avgift som avses i dekret nr 115 från 2002 ska betalas i alla rättsliga instanser för varje tvistemål, inklusive rättsliga konkursförfaranden och frivillig rättsvård, utom i lagstadgade undantagsfall, utom i de fall då dessa uttryckligen är undantagna enligt lag.

Den fasta avgiften gäller bl.a. inte förfaranden gällande en persons familjestatus och civilstånd i enlighet med del IV i civilprocesslagen (t.ex. hemskillnad, bestämmelser om underåriga och förmögenhetsförhållandet mellan makar, erkännande av flyktingstatus), säkerhetsåtgärder (t.ex. konfiskering av säkra fordringar); inskrivningsärenden och verkställighetsförfaranden för överlämnande och frigivning; förfaranden om underhåll och i allmänhet alla förfaranden i samband med barn (t.ex. föräldraansvar); behörighetsregler.

Skälen till avgiftsbefrielse ska på korrekt sätt anges av parten i stämningsansökan.

Den fasta avgiften gäller inte heller enskilda anspråk på skadestånd i brottmål om yrkandet bara avser en fastställelse av rätten till skadestånd. Om man däremot yrkar skadestånd med ett bestämt belopp måste man betala den fasta avgiften om yrkandet vinner framgång. Beroende på målets karaktär och värde varierar avgiften mellan **62 och 930 euro**.

(**Betalningsskyldighet**) – Varje part står för kostnaderna för de rättegångshandlingar som de fyller i eller begär och betalar för de handlingar som är nödvändiga för talan om domstolen eller domaren ålägger dem att göra det (t.ex. kostnader för sakkunnigutlåtanden). Om parten har rätt till rättshjälp står staten för dessa kostnader.

Den fasta avgiften ska betalas av den part som först väckt talan, först överklagat eller som i verkställighetsförfarandet ansöker om överlåtelse eller försäljning. Målets värde anges i stämningsansökan. Den part som ändrar yrkandet, lämnar in ett genkärsmål eller träder in som en s.k. självständig intervenient och därigenom ökar tvisteföremålets värde ska betala en extra avgift.

(**Kriterium för vem som ska betala rättegångskostnaderna**) – I enlighet med den allmänna principen i artikel 91 i civilprocesslagen ska domstolen i den dom som avslutar rättegången döma den förlorande parten att ersätta den vinnande partens rättegångskostnader.

Hur rättegångskostnaderna ska betalas kan fritt avgöras av domstolen, som kan fatta beslut om en partiell eller fullständig ersättning med beaktande av utgången av målet. Domstolen ska beakta hur välgrundat anspråket är i stort. Beslutet kan överklagas.

Den förlorande parten ska ersätta den vinnande parten för dennes kostnader och advokatarvoden samt kostnaderna för de sakkunniga eller sakkunniga vittnen som utsetts av rätten, enligt domstolens beräkningar. Den förlorande parten ska även betala de övriga kostnaderna i samband med förfarandet.

Dessa kostnader samt kostnaderna för delgivningen av domen ska betalas till domstolens kansli.

2 Vad exakt är rättshjälp?

I det italienska rättssystemet innefattar "rättshjälp" för att gå i svaromål för medborgare med otillräckliga medel vars skäl inte är uppenbart oggrundade, samt för utländska medborgare som är lagligen bosatta i Italien när den situation eller omständighet uppstår som leder till rättsliga förfaranden samt statslösa personer (artikel 119 i presidentdekret nr 115/2002), att dessa personer befrias från vissa kostnader (*spese prenotate a debito* eller förbetalda domstolsavgifter) och att staten står för andra kostnader.

Om rättshjälp är berättigad behöver vissa avgifter inte betalas, medan andra betalas av staten. De förstnämnda avgifterna omfattar fasta belopp, schablonbelopp för meddelande på officiell begäran, vissa avgifter (registrerings-, hypoteks- och fastighetsavgifter) samt avgifter för kopior.

Staten betalar följande:

Arvode och kostnader för ombud.

Traktamente och reseersättning för domare och annan domstolspersonal för deras fullgörande av uppgifter utanför den domstol där rättegången hålls.

Traktamente och reseersättning för vittnen, biträdande domare och parternas sakkunniga samt de sistnämndas kostnader för att fullgöra sina uppgifter.

Kostnaderna för det rättsliga offentliggörandet av de åtgärder som domstolen fattat beslut om.

Kostnader för meddelanden på officiell begäran.

Vårdnadsbidrag.

Staten har regressrätt (dvs. rätt till ersättning från annat håll för sina utgifter). Om den inte får in beloppen från den förlorande parten kan staten vända sig till den part som beviljats rättshjälp i följande fall:

om denne (efter det att han eller hon vunnit rättegången eller att målet har avslutats) har fått minst sex gånger det belopp som motsvarar kostnaderna, om stämningen dras tillbaka eller rättegången läggs ned.

Särskilda bestämmelser syftar till att garantera ersättningen om rättegången dras tillbaka eller läggs ner på grund av parternas passivitet eller underlåtenhet att uppfylla föreskrivna regler.

3 Har jag rätt till rättshjälp?

I tvistemål och mål om frivillig rättsvård (t.ex. separation, vårdnad om barn och avgöranden om föräldraansvar) beviljas rättshjälp för personer som saknar tillräckliga ekonomiska resurser om inte yrkandena är uppenbart ogrundade.

Statslösa personer och lagligen bosatta utländska medborgare behandlas på samma sätt som medborgare, med förbehållet att bosättning i Italien måste vara laglig från och med den dag då den situation eller omständighet som leder till rättsliga förfaranden inträffade. Icke vinstdrivande organisationer eller föreningar som inte bedriver kommersiell verksamhet kan också vara berättigade. Det är därför inte enbart välgörenhetsorganisationer eller icke vinstdrivande organisationer, som tillhandahåller utbildning till mindre bemedlade och som redan omfattas av lag nr 217/90, som är berättigade, utan även konsumentorganisationer och användare som anges i förteckningen i artikel 5 i lag nr 281/98.

För att kunna få rättshjälp ska sökanden i enlighet med artikel 76 i presidentdekret nr 115/2002 ha en årlig beskattningsbar inkomst, såsom den anges på den senaste skattedeklarationen, på högst 11 493,82 euro (ministerdekret av den 16 januari 2018 i Italiens officiella kungörelseorgan nr 49 av den 28 februari 2018).

Inkomstströklarna justeras vartannat år på uppdrag av justitieministeriet i samråd med ekonomi- och finansministeriet (artikel 77 i presidentdekret nr 115/2002) för att ta hänsyn till variationer i konsumentprisindex för arbetar- och tjänstemannafamiljer, som fastställs av ISTAT under de två föregående åren. Om den berörda parten bor med en make/maka, en registrerad partner eller andra familjemedlemmar utgörs inkomsten av familjemedlemmarnas samlade inkomster, inklusive den sökandes.

När det gäller sambor vars inkomst bör läggas till sökandens inkomst höjs inkomstströklarna för brottmål till 1 032,91 euro för varje familjemedlem som bor med honom/henne.

Det bör noteras att underhållsbidrag efter skilsmässa som den sökande erhåller måste tas med vid beräkningen av det belopp som avses i artikel 76, såvida detta inte utbetalats som ett schablonbelopp.

Inkomster från olaglig verksamhet påverkar också rätten att få rättshjälp, men det bör förtydligas att det vid inkomstrevisioner inte alltid går att förlita sig på automatiska förfaranden och i stället krävs en översyn av de särskilda sakförhållandena i det enskilda fallet, vilket utesluter att en icke lagakraftvunnen dom kan tillskrivas betydelse, i den mån detta skadar oskuldspresumtionen. Avslag av rättshjälp på grundval av en icke lagakraftvunnen dom, vilken kan ge anledning att anta att inkomst erhållits från olaglig verksamhet, är därför olaglig (kassationsdomstolen för brottmål, fjärde avdelningen, dom nr 18591 av den 20 februari 2013).

Undantag: enbart personlig inkomst ska beaktas när målet rör individens rättigheter eller vid förfaranden där den sökandes intressen står i konflikt med intressena hos andra medlemmar i det hushåll som han/hon bor i.

Möjligheten till rättshjälp kvarstår i alla skeden av instanser under förfarandet. Vid civilrättsliga eller administrativa förfaranden får rättshjälpen, i motsats till vid brottmål, emellertid inte användas för att bestrida domen om den part som har beviljats rättshjälp förlorar, utan en förnyad ansökan.

Dessutom innebär möjligheten till rättshjälp vid tvistemål inte att staten är ansvarig för kostnader som klienten åläggs att betala till den vinnande parten, eftersom kostnaderna och arvoden endast är de som ska betalas till ombudet för den part som beviljas rättshjälp, och som staten genom att ersätta denna part åtar sig att betala med hänsyn till dennes instabila ekonomiska situation och det faktum att hans/hennes yrkande inte är uppenbart ogrundat (se kassationsdomstolen för tvistemål, dom nr 10053 av 2012).

Specialfall

Med avvikelse från de inkomstströklar som fastställs i punkt 1 i artikel 76 i presidentdekret nr 115/2002 kan följande i vissa fall vara berättigade till rättshjälp: Skadelidande parter kan vara berättigade till rättshjälp, inbegripet med avvikelse från de inkomstströklar som fastställs i lag (artikel 76, punkt 4-ter), vid de brott som avses i artiklarna 572, 583-bis, 609-bis, 609-*quater*, 609-*octies* och 612-bis i strafflagen, och vid de brott, om de begås mot minderåriga, som avses i artiklarna 600, 600-bis, 600-ter, 600-*quinquies*, 601, 602, 609-*quinquies* och 609-*undecies* i strafflagen.

Ensamkommande utländska minderåriga som deltar i domstolsförfaranden i vilken egenskap som helst har rätt att informeras om möjligheten att utse en betrodd juridisk rådgivare, inbegripet genom deras utsedda förmyndare eller en person med föräldraansvar i enlighet med artikel 3.1 i lag nr 184 av den 4 maj 1983, i dess ändrade lydelse, och att på grundval av tillämplig lagstiftning ansöka om rättshjälp vid varje skede av eller vid varje enskilt förfarande (artikel 76, punkt 4-*quater*).

Minderåriga eller vuxna barn som inte är ekonomiskt självförsörjande och som har förlorat en förälder till följd av mord som begåtts av förälderns make/maka, oavsett om de var separerade eller fränskilda, av förälderns registrerade partner, även om det registrerade partnerskapet har upphört, eller av en person som har eller hade ett nära och långvarigt samboförhållande med föräldern, kan få rättshjälp, även genom att undantag görs från de lagstadgade inkomstströklarna. Undantaget gäller själva brottmålsförfarandet samt alla tvistemålsförfaranden som brottet ger upphov till, inklusive verkställighetsförfaranden (artikel 76, punkt 4-*quater*).

Offer för terrordåd eller liknande dåd eller deras efterlevande (artikel 10, punkt 1, lag nr 206/204).

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Såsom anges ovan är medborgare som saknar tillräckliga ekonomiska resurser berättigade till rättshjälp i tvistemål och i mål om frivillig rättsvård (t. ex. hemskillnad, vårdnad om barn eller domar om föräldraansvar), så länge deras skäl inte är uppenbart ogrundade.

Det finns subjektiva skäl för att uteslutas från möjligheten att få rättshjälp:

Sökanden är en person som genom en lagakraftvunnen dom dömts för brott som är kopplade till överträdelser av reglerna mot skatteflykt och momsbedrägeri.

Sökanden bistås av mer än ett ombud, med undantag för ett ombud som har utsetts att delta i brottmål på distans i de fall då lag nr 11/1998 är tillämplig.

Det finns dock andra fall än de ovannämnda där det kan antas att sökanden har tillräckliga medel, nämligen följande:

Fall som inbegriper överföring av andras fordringar och räntor (såvida inte överföringen görs som betalning för befintliga fordringar eller räntor).

Inkomsten anses överstiga de fastställda tröskelvärdena vid fällande dom för överträdelser enligt artiklarna 416-bis i strafflagen och artikel 291-*quater* i den konsoliderade text som avses i presidentdekret nr 43 av den 23 januari 1973, begränsat till de försvårande omständigheter som avses i artiklarna 80 och 74.1 i den konsoliderade text som avses i presidentdekret nr 309 av den 9 oktober 1990, och för överträdelser som begåtts genom att villkoren i ovan nämnda artikel 416-bis utnyttjats, eller i syfte att underlätta verksamheten för kriminella sammanslutningar enligt samma artikel. Bevis för motsatsen är dock tillåtna (författningsdomstolen, dom nr 139 från 2010).

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

Det finns inget särskilt förfarande för brådskande ärenden. Det bör dock påpekas att advokatsamfundet, i enlighet med artikel 126 i den konsoliderade texten, provisoriskt kan bevilja sökanden rättshjälp på förhand, inom tio dagar från det att ansökan lämnats in eller mottagits av advokatsamfundet och om kraven är uppfyllda.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

I tvistemål ska ansökningar om rättshjälp som avfattats på det sätt och med det innehåll som fastställs i artiklarna 79 och 122 i den konsoliderade texten lämnas eller sändas till advokatsamfundet i rekommenderad försändelse, och endast av sökanden eller sökandens ombud.

Det är inte förtydligat huruvida den rekommenderade försändelsen kräver mottagningsbevis. Detta anses därför inte vara ett villkor för möjligheten att få rättshjälp, utan är upp till sökanden.

Ansökningsblanketter kan erhållas från advokatsamfundets kontor.

Ansökningar om rättshjälp vid tvistemål ska inges till **advokatsamfundets kontor**, som är behörigt vad gäller

orten där den domare som handhar målet har sitt säte,

orten där den domare som är behörig att avgöra målet har sitt säte, om förfarandet fortfarande pågår,

orten där den domare som meddelade det omtvistade beslutet är behörig att ta emot överklaganden till kassationsdomstolen, högsta förvaltningsdomstolen eller revisionsrätten.

Ansökan enligt artikel 78 i presidentdekret nr 115/2002 kan inte tas upp till prövning såvida den inte undertecknas av den sökande. Underskriften ska bestyrkas av ombudet eller enligt de förfaranden som fastställs i artikel 38.3 i presidentdekret nr 445 av den 28 december 2000.

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

Ansökan som undertecknas av sökanden ska göras på vanligt papper (utan stämpel) och innehålla följande uppgifter (artikel 79 i ovan nämnda presidentdekret):

Begäran om rättshjälp.

Sökandens personuppgifter och skattekod, även för alla familjemedlemmar.

Intyg om inkomst för året före ansökan (självdeklaration).

Åtagande om att informera om alla relevanta förändringar av inkomst för att beviljas rättshjälp.

Uppgifter om målet redan har inletts.

Datum för nästa förhandling.

Motpartens uppgifter och bostadsort.

Sakliga och rättsliga grunder för att bedöma grunden för det yrkande som görs.

Bevis (handlingar, kontaktuppgifter, vittnesmål, expertutlåtanden osv. ska bifogas kopian).

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Såsom anges ovan ska ansökningar om rättshjälp för tvistemål lämnas in till **advokatsamfundets kontor**, som är behörigt vad gäller

orten där den domare som handhar målet har sitt säte,

orten där den domare som är behörig att avgöra målet har sitt säte, om förfarandet fortfarande pågår,

orten där den domare som meddelade det omtvistade beslutet är behörig att ta emot överklaganden till kassationsdomstolen, högsta förvaltningsdomstolen eller revisionsrätten.

När det gäller brottmål måste ansökan inges till den domare som handhar målet, och det bör förtydligas att om målet pågår vid kassationsdomstolen är det den domare som meddelade det omtvistade beslutet som är behörig (artiklarna 93 och 96 i ovan nämnda presidentdekret).

Ansökan ska av sökanden eller sökandens ombud inges till kansliet vid den domstol där den handläggande domaren har sitt säte, eller skickas till kansliet i rekommenderad försändelse.

Om sökanden är häktad eller sitter i fängelse kan ansökningar tas emot av kriminalvårdsanstaltens direktör eller av tjänsteman vid kriminalpolisen.

Det är inte längre möjligt att lämna in ansökningar under en förhandling.

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

En kopia på den handling där advokatsamfundet beviljar ansökan, avslår den eller förklarar att den inte kan tas upp till prövning sänds till den sökande och till domstolen.

När ansökan har lämnats in kommer advokatsamfundet att

bedöma grunden för det yrkande som görs och huruvida villkoren för satt få rättshjälp är uppfyllda,

utfärda ett av följande beslut inom 10 dagar:

Godkännande av ansökan.

Hinder mot att ta upp ansökan till prövning.

Avslag på ansökan.

översända en kopia av beslutet till sökanden, den behöriga domaren och skatteverket för att kontrollera de deklarerade inkomsterna.

Om advokatsamfundet avslår eller förklarar att ansökan inte kan tas upp kan den vidareföras till den domare som hör målet, som sedan fattar ett beslut i form av ett föreläggande. Tidsfristen är obligatorisk.

När kontrollerna har slutförts utfärdar domaren ett motiverat beslut om att ansökan inte kan tas upp till prövning, eller så godkänns eller avslås den.

När beslutet har utfärdats kommer domstolstjänstemannen att underrätta sökanden om beslutet.

Vid brottmål ska domaren dock utfärda ett beslut inom tio dagar från den dag då ansökan lämnades in eller mottogs.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

-

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Sökanden som beviljats rättshjälp kan utse ett ombud från de förteckningar över rättshjälpsombud som upprättats av de advokatsamfund som lyder under den appellationsdomstol som ska pröva målet i sak eller den domstol där målet pågår.

Sökanden som beviljats rättshjälp kan också utse ett sakkunnigt vittne i de fall som föreskrivs i lag.

I kassationsdomstolen ska ombudet väljas från förteckningen från de advokatsamfund som lyder under den appellationsdomstol som har meddelat den dom som överklagas.

Förteckningen över rättshjälpsombud består av yrkesverksamma advokater som har ansökt om att upptas på förteckningen och som uppfyller nödvändiga krav på ett juridiskt ombud.

Innan ombudet upptas på listan bedömer advokatsamfundet ansökan på grundval av följande kriterier: skicklighet, minst sex års yrkeserfarenhet och avsaknad av disciplinpåföljder.

Ombud kan när som helst strykas från förteckningen. Förteckningen förnyas varje år och görs tillgänglig för allmänheten vid alla domstolar i distriktet. Ombud som företräder den part som har beviljats rättshjälp måste begära ett besked om att förfarandet har inställts om de har strukits från uppslagslistan på grund av parternas underlåtenhet att agera (i enlighet med artikel 309 i civilprocesslagen). Underlåtenhet att uppfylla denna skyldighet är ett disciplinärende.

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

Mottagare av rättshjälp (artikel 107 i presidentdekretet ovan) är befriade från vissa kostnader, medan statens betalar andra kostnader enligt artikel 131 i dekret nr 115/2002. Rättshjälpen omfattar alla de rättegångskostnader som anges i lag, inklusive parternas utnämning av ett sakkunnigt vittne som agerar för sökanden. Kostnaderna för utomrättsliga sakkunniga är däremot inte inkluderade.

Arvoden och kostnader för sökandens ombud betalas av domstolen i slutet av varje skede av eller vid varje enskilt förfarande och i alla händelser när utnämningen avslutas.

Arvode och kostnader kan även betalas för den biträdande domaren och sakkunniga vittnen som agerar för sökanden.

Rättshjälpsmottagaren och parterna, inklusive den allmänne åklagaren, underrättas om betalningsbeslutet och kan överklaga det.

Ombudet, den biträdande domaren och sakkunniga vittnen som agerar för sökanden kan inte begära eller få annan kompensation eller ersättning från rättshjälpsmottagaren än den som föreskrivs i lagen. Alla andra överenskomelser saknar giltighet och brott mot detta förbud utgör ett allvarligt disciplinbrott. I fall av enskilt anspråk i brottmål gäller artikel 108 i den konsoliderade texten. I stort ger rätten till rättshjälp emellertid mottagaren samma rättigheter som de som anges i de allmänna bestämmelserna.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Det finns ingen bestämmelse om partiell rättshjälp.

14 Omfattar rättshjälpen även överklaganden?

Rättshjälpen gäller för förfarandets alla instanser och skeden och för alla eventuella sammanhängande förfaranden (t.ex. verkställandet).

En rättshjälpsmottagande part som förlorar kan inte använda hjälpen till att överklaga, utom i fall av skadeståndsanspråk i brottmål.

15 Kan rättshjälpen dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Om den inkomst som ligger till grund för beviljandet av rättshjälp ändras så att villkoren för att få sådan hjälp inte längre är uppfyllda ska den behöriga domstolen återkalla beslutet om rättshjälp.

Domstolen kan när som helst dra in rättshjälpen om villkoren för hjälpen inte uppfylls eller om den berörda parten fört sin talan mot bättre vetande eller begått ett allvarligt fel.

Rättshjälpen dras in från och med det datum då inkomstförändringen konstateras.

I de andra fallen dras den in med retroaktiv verkan och medför en återbetalning av de belopp som staten betalat. Om ekonomikontoret upptäcker felaktiga deklARATIONER begär det att rättshjälpen dras in och överlämnar handlingarna till behörig åklagare som eventuellt kan inleda ett brottmål.

Kontroller av att villkoren för att få rättshjälp fortfarande är uppfyllda kan utföras under hela det rättsliga förfarandet på begäran av de rättsliga myndigheterna eller ekonomikontoren.

Om felaktiga inkomstuppgifter har lämnats medför detta en påföljd på mellan ett och fem års fängelse och böter på mellan 309,87 och 1 549,37 euro. Straffet eller böterna höjs om de felaktiga deklARATIONERNA har medfört att rättshjälp har beviljats eller upprätthållits.

Fällande dom leder till retroaktivt tillbakadragande av gärningsmannens rättshjälp samt återkrav av de belopp som staten har betalat ut (jfr artikel 136 i ovan nämnda presidentdekret).

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Om det behöriga advokatsamfundet avslår ansökan om rättshjälp eller förklarar att den inte kan tas upp till behandling kan den sökande göra en ny ansökan hos behörig domstol som fattar beslut via dekret.

Vid brottmål fastställs det dock i artikel 99 i presidentdekretet att sökanden eller sökandens ombud får lämna in en överklagan till domstolens ordförande eller till den appellationsdomstol som den domare som avslag ansökan tillhör, inom 20 dagar från meddelande om den avslagna ansökan.

Senaste uppdatering: 06/12/2023

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [lv](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Översättningen till [en](#) är dock redan färdig.

Rättshjälp - Lettland

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betala dem?

Enligt civilprocesslagen inbegriper kostnaderna för rättsliga förfaranden följande:

I) Domstolskostnader.

II) Kostnader som hör samman med förfarandet.

Domstolskostnader och kostnader som hör samman med förfarandet fastställs med målet att delvis kompensera de utgifter som staten ådrar sig i finansieringen av domstolarnas arbete, kompensera utgifterna för den part till vars förmån domen meddelas, uppmuntra ett frivilligt uppfyllande av skyldigheter av gäldenärer.

Information om var domstolskostnaderna kan betalas kan fås vid varje domstols kansli.

En tilläggstalan mot ett beslut om kostnaderna för förfarandet kan lämnas in av den person som är föremål för beslutet.

DOMSTOLSKOSTNADER inbegriper

en statlig avgift (*valsts nodeva*),

en kansliavgift (*kancelejas nodeva*) och

kostnader för att behandla ett ärende.

I enlighet med artikel 34 i civilprocesslagen är varje förfarande som inleds i en domstol föremål för en viss statlig avgift, oavsett om det är ett huvudkrävmål eller ett genkrävmål, en ansökan som inges under pågående mål av tredje part med ett oberoende anspråk i sakfrågan, en ansökan i ett särskilt domstolsförfarande, eller andra ansökningar som avses i denna artikel. I skilsmäsoansökningar, då sökanden har ett minderårigt barn i beroendeställning ska domaren skjuta upp betalningen av den statliga avgiften eller tillåta att den görs i delbetalningar på sökandens begäran.

Enligt artikel 38 i civilprocesslagen ska en kansliavgift betalas för

utfärdande av en sann kopia av ett dokument i ärendet, och för utfärdande på nytt av en dom eller ett beslut av en domstol,

utfärdande av ett utlåtande,
utfärdande av en kopia av ett skriftligt verkställighetsbeslut,
intygande av att ett domstolsavgörande träder i kraft, om avgörandet ska inges till en utländsk myndighet,
kallelse av vittnen.

I enlighet med artikel 39 i civilprocesslagen inbegriper utgifter i samband med förfarandet ersättning till vittnen och sakkunniga,
kostnader som rör vittnesförhör eller utförande av inspektioner på plats,
kostnader i samband med uppsökandet av en svarande,
kostnader i samband med verkställandet av en dom,
kostnader i samband med delgivning, utfärdande och översättning av domstolskallelser och andra rättsliga handlingar,
kostnader för kungörelser i tidningar,
avgifter för att säkra en fordran.

Befrielse från domstolskostnader:

I lagen preciseras vilka personer som är undantagna från att betala domstolskostnader (artikel 43.1 i civilprocesslagen), inbegripet den part som har beviljats statligt finansierad rättshjälp.

I andra fall kan en part i målet ansöka hos domstolen om fullt eller delvist undantag från domstolskostnader på grundval av deras ekonomiska situation och om relevanta bevis överlämnas.

Domstolen eller domaren överväger begäran och beviljar fullt eller delvist undantag från att behöva betala domstolskostnader till statskassan, med hänsyn till personens ekonomiska situation.

Betalning av domstolskostnader:

Redovisning av betalningen av statliga avgifter, kansliavgifter och utgifter för dömandet finns på portalen i avsnittet Statliga avgifter och domstolskonton (*Valsts nodevas un tiesu konti*).

Ersättning av domstolskostnader:

Den part till vars förmån en dom meddelas har rätt att återfå alla sina domstolskostnader från motparten.

Om en talan har bifallits i vissa delar ska kändens domstolskostnader ersättas i förhållande till hur stor del av talan som bifölls, och svarandens kostnader ska ersättas i förhållande till hur stor del av talan som ogillades.

Om känden drar tillbaka en talan måste han eller hon ersätta svarandens domstolskostnader. I detta fall måste inte svaranden ersätta kändens domstolskostnader. Om en känd emellertid drar tillbaka sin talan på grund av att svaranden frivilligt har betalat dem efter att de framställdes förpliktas domstolen svaranden, på kändens begäran, att ersätta kändens domstolskostnader.

Om känden är befriad från skyldigheten att betala domstolskostnader förpliktas svaranden att betala kändens domstolskostnader till statskassan i förhållande till den del av talan som har tillgodosetts.

Om talan avslås, lämnas utan ytterligare åtgärd, eller om känden drar tillbaka sin talan kommer känden att beordras att betala de domstolskostnader som inte har betalats i förskott till statskassan. Om känden inte väcker talan på grund av att svaranden har uppfyllt den frivilligt efter att talan lämnades in kommer svaranden dock att beordras att betala domstolskostnaderna till statskassan.

Om talan har uppfyllts delvis, men svaranden är befriad från att betala domstolskostnaderna ska kostnaderna betalas av den känd som inte är befriad från att betala domstolskostnader, i proportion till storleken på den talan som har avvisats.

Om båda parterna är befriade från att betala domstolskostnader ska kostnaderna bäras av staten.

Domstolen eller domaren kan skjuta upp betalningen av domstolskostnader eller tillåta delbetalningar av den, med beaktande av personens ekonomiska situation.

Ersättning av en statlig avgift:

Information om skälen och förfarandet för ersättning av en statlig avgift finns på portalen i avsnittet "Ersättning av avgifter (*nodevu atmaksa*).

II) KOSTNADER SOM HÖR SAMMAN MED FÖRFARANDET är

advokatarvoden,

kostnader som avser resa till domstolsförhandlingar,

kostnader som rör insamling av bevis,

kostnader för statligt finansierad rättshjälp (gäller för förfaranden som inleds efter den 1 mars 2016),

kostnader för tolkhjälp vid domstolsförhandlingen.

Ersättning av kostnader som hör samman med förfarandet:

Kostnader i samband med förfarandet ska ersättas till det belopp som föreskrivs i lag.

Svaranden ska beordras att betala de kostnader som hör samman med förfarandet som känden har ådragit sig, om kändens talan har uppfyllts helt eller delvis, och om känden tar tillbaka sin talan på grund av att svaranden har uppfyllt dem frivilligt efter att talan väcktes.

Om en talan avvisas kommer domstolen att beordra känden att ersätta svarandens kostnader i samband med förfarandet.

Om den part som är ansvarig för att betala kostnaderna för statligt finansierad rättshjälp befrias från betalning av domstolskostnader ska kostnaderna i samband med tillhandahållandet av statligt finansierad rättshjälp bäras av staten.

2 Vad exakt är rättshjälp?

Statligt finansierad rättshjälp är bistånd med att lösa en rättslig angelägenhet utanför domstol för att försvara de kränkta eller omtvistade rättigheterna för en person eller dennes intressen som skyddas enligt lag i fall, i enlighet med och i en omfattning som föreskrivs i lagen om statligt finansierad rättshjälp.

Statligt finansierad rättshjälp omfattar juridisk rådgivning, utarbetande av inlagor och representation i domstol.

3 Har jag rätt till rättshjälp?

Följande personer kan få statligt finansierad rättshjälp:

En person som har status som person med låg inkomst eller i nöd – de relevanta intygen utfärdas av den lokala socialtjänsten.

En person som oväntat hamnar i omständigheter och en ekonomisk situation som hindrar honom eller henne från att säkerställa skyddet av sina rättigheter (naturkatastrofer, force majeure eller andra omständigheter som ligger utanför personens kontroll) – han eller hon måste lämna in relevant information och bevis.

En person som är helt beroende av staten eller den lokala myndigheten – den relevanta informationen måste lämnas in av staten eller den lokala myndigheten på begäran av personen eller rättshjälpsmyndigheten.

Delvis statligt finansierad rättshjälp, där personen gör en medbetalning, och hjälp av advokat i vissa typer av civilrättsliga mål (som har till syfte att ogiltigförklara ett beslut vid ett aktieägarmöte, fall som rör tvister inom ramen för avtalsrätten där fordrans storlek överstiger 150 000 euro och mål som rör skydd av affärshemligheter från olagligt förvärv, användning och avslöjande) kan beviljas personer som uppfyller följande kriterier:

Deras inkomst överstiger inte minimimånadslönen i Lettland.

Deras ekonomiska situation gör att de har rätt till rättshjälp.

Visselblåsare har rätt till statligt finansierad rättshjälp oberoende av sin ekonomiska situation.

Den ekonomiska situationen och inkomstnivån för en person som behöver rättshjälp i en gränsöverskridande tvist och vars vanliga bosättning eller hemvist finns i ett av EU-länderna anses ge rätt till rättshjälp för att lösa tvisten i Lettland om personens genomsnittliga månadsinkomst under de senaste tre månaderna på dagen för begäran om rättshjälp inte översteg 50 procent av den minsta månadslönen i Lettland, på de tillämpliga villkoren i lagen.

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Statligt finansierad rättshjälp ges för att lösa befogade civilrättsliga tvister i domstol tills den slutgiltiga domen träder i kraft, med undantag för t.ex. följande:

Mål som rör en talan som är direkt kopplad till personens näringsverksamhet eller självständiga yrkesmässiga verksamhet.

Mål som rör tull- eller skatterelaterade frågor.

Mål som rör en talan om kränkning av ära och värdighet.

Mål som rör rättsmedel för ideell skada, med undantag för mål där tillhandahållandet av rättshjälp avser sökande av rättsmedel för ideell skada som har orsakats brottsoffret till följd av ett brott.

Tvister som avgörs av en skiljedomstol eller genom alternativa mekanismer för tvistlösning.

Mål som rör en talan om lyxobjekt eller lyxtjänster.

Kostnader för rättshjälp som är oproportionellt höga jämfört med talans storlek.

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

Personen måste lämna in en ifylld begäran om rättshjälp (ett ansökningsformulär) till rättshjälpsmyndigheten med kopior av stöddokument till den information som ingår i ansökan (dokument som bevisar att personen har rätt till statligt finansierad rättshjälp och dokument som beskriver den civilrättsliga tvistens art och tillhörande förfaranden). Dokumenten måste lämnas in till rättshjälpsmyndigheten personligen, med post eller e-post pasts@jpa.gov.lv, med hjälp av en elektronisk signatur med en tidsstämpel.

Rättshjälpsmyndigheten kommer att granska ansökan och fatta beslut om att bevilja rättshjälp eller avslå begäran inom 21 dagar efter mottagandet av ansökan eller inom 14 dagar efter mottagandet av ansökan om fallet rör barns rättigheter.

Om ytterligare information begärs kommer tidsfristen för beslutet att skjutas upp tills den nödvändiga informationen har tagits emot eller tidsfristen för dess inlämnande har upphört.

När beslut fattas om att bevilja rättshjälp kommer rättshjälpsmyndigheten att utse en leverantör av rättshjälp som har ingått ett avtal om att tillhandahålla rättshjälp med rättshjälpsmyndigheten.

I beslutet om att tillhandahålla rättshjälp anges leverantören av rättshjälp och tidpunkten för tillhandahållandet av rättshjälp.

Sökanden kommer att underrättas om beslutet att bevilja rättshjälp eller avslå ansökan skriftligt, via post eller elektroniskt meddelande som skickas till den adress som anges i ansökan. Sökanden kan också få underrättelsen personligen från rättshjälpsmyndighetens kontor.

Rättshjälpsmyndighetens beslut kan överklagas till justitieministeriet, medan justitieministeriets beslut kan överklagas till en förvaltningsdomstol.

I fall som rör tillhandahållande av delvis statligt finansierad rättshjälp (dvs. advokathjälp i vissa typer av civilrättsliga förfaranden) ska rättshjälpsmyndigheten fatta beslut inom en månad efter dagen för mottagandet av ansökan om rättshjälp och i beslutet ange rättshjälpens omfattning och tidsfristen för betalning av rättshjälp. Vid mottagandet av betalningen kommer ett uppdrag att upprättas för leverantören av rättshjälp inom sju dagar om tillhandahållandet av statligt finansierad rättshjälp. Om ingen betalning har tagits emot för tillhandahållandet av rättshjälp ska rättshjälpsmyndigheten fatta beslut om att upphöra med att tillhandahålla rättshjälp.

Om en person vars stadigvarande bostad eller hemvist finns i ett EU-land behöver rättshjälp i en gränsöverskridande tvist och den gränsöverskridande tvisten avgörs i Lettland kommer rättshjälpsmyndigheten att ta emot den relevanta ansökan i den gränsöverskridande tvist som vidarebefordras av en behörig myndighet i det andra EU-landet eller av personen och anse att den är förenlig med det förfarande som har inrättats genom lagen om statligt finansierad rättshjälp. I fall då en gränsöverskridande tvist avgörs utanför Lettland ska den person vars stadigvarande bostad eller hemvist finns i ett EU-land lämna in den relevanta ansökan till rättshjälpsmyndigheten (ansökningsformuläret finns [här](#)). I sådana fall kommer rättshjälpsmyndigheten att skicka ett ifyllt formulär för överföring av ansökan om rättshjälp och de relevanta dokumenten till den behöriga myndigheten i det relevanta EU-landet inom sju dagar efter mottagandet av alla översättningar.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

Ansökningsformuläret för statligt finansierad rättshjälp finns tillgänglig

på rättshjälpsmyndighetens webbplats i avdelningen "Tjänster" (*Pakalpojumi*),

på rättshjälpsmyndighetens kontor (Pils laukums 4, Riga),

på de lokala myndighetskontoren i lettiska städer och kommuner där personen har sin angivna bostad eller är folkbokförd.

Formuläret för ansökan om rättshjälp i ett annat EU-land (i en gränsöverskridande tvist) är tillgängligt i den europeiska e-juridikportalen i avdelningen "Onlineformulär".

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

Följande dokument måste bifogas ansökningsformuläret för den statligt finansierade rättshjälp:

En kopia av dokumentet som bevisar att personen har rätt till rättshjälp, t.ex. ett intyg som visar att personen har status som person i behov eller med låg inkomst (eller ett annat dokument som bevisar att personen har rätt till statligt finansierad rättshjälp).

Kopior av dokument som beskriver tvistens art, förfarandet i målet osv. (t.ex. ett avtal, en domstolskallelse, ett beslut i familjedomstolen).

Information om villkoren och förfarandena för tillhandahållandet av statligt finansierad rättshjälp i andra kategorier fall finns på [https://jpa.gov.lv/](https://jpa.gov.lv) (rättshjälpsmyndighetens webbplats, på lettiska) eller <https://jpa.gov.lv/par-mums-eng> (rättshjälpsmyndighetens webbplats, på engelska).

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Rättshjälpsmyndighetens adress: Pils laukums 4, Riga, LV-1050.

E-post: pasts@jpa.gov.lv

Kostnadsfri informationslinje: +371 80001801 (för information om tjänster som tillhandahålls av rättshjälpsmyndigheten och ifyllandet av formulären).

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Personer med status som personer i behov eller med låg inkomst, personer som är helt beroende av staten eller det lokala styret, eller personer som oväntat har hamnat i sådana omständigheter och en sådan ekonomisk situation som förhindrar dem från att säkerställa skydd av deras rättigheter har rätt till statligt finansierad rättshjälp.

Statligt finansierad rättshjälp tillhandahålls i civilrättsliga mål i och utanför domstol (inbegripet gränsöverskridande tvister), i överklaganden i förvaltningsrättsliga ärenden som rör beviljande av asyl, eller i överklagan av beslut med avseende på omtvistade avlägsnandeorder eller mot beslut med avseende på omtvistade beslut om tvångsutvisning.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

Personen måste lämna in en ifylld begäran om rättshjälp (ett ansökningsformulär) till rättshjälpsmyndigheten med kopior av stöddokument till den information som ingår i ansökan (dokument som bevisar att personen har rätt till statligt finansierad rättshjälp och dokument som beskriver den civilrättsliga tvistens art och tillhörande förfaranden). Dokumenten måste lämnas in till rättshjälpsmyndigheten personligen, med post eller e-post pasts@jpa.gov.lv, med hjälp av en elektronisk signatur med en tidsstämpel.

För att statligt finansierad rättshjälp ska beviljas måste följande dokument lämnas in till rättshjälpsmyndigheten:

1) Ett [ifyllt ansökningsformulär](#) om statligt finansierad rättshjälp med en kopia av det dokument som bevisar rätten till rättshjälp, t.ex. ett intyg som visar status som person i behov eller med låg inkomst.

2) Kopior av dokument som beskriver tvistens art, förfaranden i målet osv.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Rättshjälpsmyndigheten ingår avtal med leverantörer av rättshjälp för att tillhandahålla rättshjälp. När rättshjälpsmyndigheten fattar beslut om att bevilja rättshjälp kommer den att tilldela en leverantör av rättshjälp det specifika ärendet.

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

Personen måste betala kostnaderna för förfarandet själv, utom i undantagsfall.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Kostnader som inte omfattas av rättshjälp måste betalas av personen.

14 Omfattar rättshjälpen även överklaganden?

Rättshjälpsmyndigheten tillhandahåller rättshjälp som garanteras av staten i följande fall:

1) I förfaranden i författningsdomstolen ges rättshjälp till den person för vars konstitutionella klagan författningsdomstolen har fattat beslut om att inte inleda ett förfarande enbart på grundval av frånvaron av rättsliga grunder eller dennes uppenbara otillräcklighet för att underbygga ansökan.

2) I civilrättsliga mål (utom om fallet gäller tull- eller skatterelaterade ärenden eller kränkning av ära och värdighet, om det är knutet till personens näringsverksamhet eller självständiga yrkesverksamhet osv.).

3) I följande förvaltningsrättsliga mål:

Överklagan av ärenden om beviljande av asyl.

Överklagan mot beslut med avseende på bestridda avlägsnandeorder eller mot beslut med avseende på bestridda beslut om tvångsutvisning.

Överklagan mot ett beslut i en familjenämnd med avseende på skyddet av ett barns rättigheter och legitima intressen.

Förvaltningsrättsliga mål där domstolen (domaren) har fattat beslut om att bevilja statligt finansierad rättshjälp med tanke på ärendets komplexitet och den fysiska personens ekonomiska omständigheter.

Delvis statligt finansierad rättshjälp kan tillhandahållas för hjälp av en advokat i vissa typer av civilrättsliga mål, nämligen följande:

Ärenden för att ogiltigförklara ett beslut av ett möte med deltagare eller aktieägare i ett kapitalbolag.

Ärenden som rör tvister som härrör från avtalsrätt där anspråkets storlek överstiger 150 000 euro.

Ärenden som rör skydd av affärshemligheter från olagliga förvärv, användning och utlämnande.

15 Kan rättshjälpen dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Om personen inte behöver den rättshjälp som beviljas kan denne återta sin ansökan om rättshjälp innan förfarandet har avslutats, med ett meddelande om detta till rättshjälpsmyndigheten.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Ett beslut av rättshjälpsmyndigheten om att bevilja eller avslå rättshjälp kan bestridas och överklagas i enlighet med det förfarande som föreskrivs i [lagen om administrativa förfaranden](#).

Senaste uppdatering: 24/05/2023

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Rättshjälp - Litauen

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betala dem?

Sekundära rättshjälpskostnader (*antrinė teisinė pagalba*) är kostnader som sökanden är befriad från att betala, nämligen: kostnader för tvistemål, kostnader för författningsförfaranden, kostnader för administrativa förfaranden, kostnader för domstolsärenden rörande brott av administrativ art, kostnader för prövning av en civilrättslig talan som väckts i ett brottmål, kostnader för försvar och representation i förfaranden (inbegripet talan om överklagande och kassation, oavsett vem som väcker dem), kostnader för verkställighetsförfaranden enligt anvisningarna till verkställighet av beslut, som godkänts av justitieministern, och kostnader för utarbetandet av inlagor, bevisupptagning, översättning och representation i förfaranden för preliminär tvistlösning utanför domstol, om ett sådant förfarande föreskrivs av lag eller beslutas av domstol. Resekostnader betalas också när sökandens närvaro är obligatorisk enligt lag eller erkänns av domstolen.

Vid gränsöverskridande tvister på privaträttens område täcker den statliga rättshjälpen

kostnader för tolkning,

kostnader för att översätta ansökan om rättshjälp och styrkande handlingar,

kostnader för att översätta de viktigaste inlagor som begärts av domstolen eller den behöriga myndigheten och som ingetts av sökanden,

resekostnader som sökanden ska stå för, om de personer som är förknippade med sökandens mål måste inställa sig vid domstol enligt litauisk rätt eller ett domstolsavgörande och domstolen beslutar att de berörda personerna inte kan höras med några andra medel.

Vid gränsöverskridande tvister i vilka sökanden har sin hemvist eller stadigvarande bosättning i Litauen täcker den statliga rättshjälpen

rättshjälp som beviljats i Litauen innan en ansökan om rättshjälp mottogs i ett annat EU-land där målet prövas eller domen ska verkställas,

översättning av ansökan om rättshjälp och styrkande handlingar.

Om du har rätt till sekundär rättshjälp som till 100 procent finansieras av staten är du undantagen från dessa kostnader. Om du endast har rätt till begränsad rättshjälp får du betala resten av kostnaderna själv.

2 Vad exakt är rättshjälp?

Primär rättshjälp (*pirminė teisinė pagalba*), sekundär rättshjälp (*antrinė teisinė pagalba*) och statlig utomrättslig medling (*valstybės užtikrinama neteisminė mediacija*) beviljas på det sätt som anges i Litauens lag om statlig rättshjälp (*Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*).

Du bör ansöka om primär rättshjälp om du behöver juridisk information, juridisk rådgivning, handlingar för statliga och kommunala myndigheter, alternativ tvistlösning eller ett förlikningsavtal. De som tillhandahåller primär rättshjälp utarbetar också framställningar om äktenskapsskillnad efter gemensam ansökan, skilsmäsoavtal, ansökningar om rättsligt avgörande, invändningar mot ansökningar från borgenärer, ansökningar om rättsligt tillstånd att sälja eller inteckna fast egendom, ansökningar om rättsligt tillstånd att ta emot ett arv och ansökningar om rättsligt förhandstillstånd för att inleda transaktioner som inbegriper tillgångar som tillhör någon som är omyndigförklarad eller har begränsad rättskapacitet inom ett visst område.

Primär rättshjälp finns i alla litauiska kommuner.

Du bör ansöka om sekundär rättshjälp om du behöver hjälp med att utarbeta inlagor, försvar eller biträde av advokat i rättsliga förfaranden, däribland verkställighetsförfaranden, biträde under det preliminära utomrättsliga skedet av en tvist, om detta krävs enligt lag eller domstolsbeslut, eller befrielse från advokatarvoden, rättegångskostnader och andra kostnader.

Du bör ansöka om statlig utomrättslig medling om du vill lösa en tvist i godo.

Beslut om sekundär rättshjälp eller statlig utomrättslig medling fattas av den statliga rättshjälpstjänsten (*Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba*).

All information om statlig rättshjälp finns på webbplatsen för **informationssystemet om rättshjälp** (*Teisinės pagalbos paslaugų informacinės sistemos – TEISIS*) <https://teis.lt/external/home/main>.

3 Vilka krav måste uppfyllas för att man ska få rättshjälp?

Primär rättshjälp beviljas litauiska medborgare, medborgare i ett EU-land, personer som lagligen vistas i Litauen eller ett annat EU-land samt personer som har rätt till sådan hjälp enligt internationella avtal som Litauen är part i. Alla sådana personer har rätt till en timmes gratis rådgivning, oavsett ekonomisk situation.

De som tillhandahåller primär rättshjälp ger råd om alternativ tvistlösning, lämnar upplysningar om rättssystemet, lagar och andra rättsakter, hjälper till med att vid behov utarbeta förlikningsavtal eller fylla i ansökningar om sekundär rättshjälp, eller utarbeta de rättegångshandlingar som föreskrivs i lag. Primär rättshjälp nekas om sökandens påståenden uppenbart saknar grund, sökanden redan har fått omfattande rådgivning i samma fråga, det står klart att personen kan få råd av en advokat utan statlig rättshjälp, ansökan inte avser personens egna rättigheter och berättigade intressen, utom i fall av lagstadgad representation, eller om det föreligger missbruk av statlig rättshjälp eller materiella eller processuella rättigheter.

Sekundär rättshjälp beviljas samma grupp personer, men är knuten till krav på personliga tillgångar (eller familjetillgångar) och personlig inkomst.

Sekundär rättshjälp får beviljas personer vars personliga tillgångar (familjetillgångar) och personliga årsinkomst under det senaste året inte överstiger de normativa nivåer som fastställts av Litauens regering. Observera att personer som söker sekundär rättshjälp måste lämna uppgifter om sin och sin makes lösa och fasta egendom.

Oberoende av personliga tillgångar (eller familjetillgångar) eller personlig årsinkomst kan gratis sekundär rättshjälp till exempel beviljas till brottsoffer, mottagare av sociala förmåner, personer med allvarlig funktionsnedsättning eller som anses arbetsoförmögna eller som har uppnått pensionsåldern och för vilka det har fastställts betydande särskilda behov i enlighet med det förfarande som föreskrivs i lag, och andra personer som förtecknas i artikel 12 i lagen om statlig rättshjälp.

Sekundär rättshjälp nekas om sökandens påståenden uppenbart saknar grund, representation i fallet inte är genomförbar, sökanden gör anspråk på ideell skada rörande ärekränkning, men ingen väsentlig skada har åsamkats, ansökan rör en fordran som härrör direkt från sökandens yrkesmässiga verksamhet eller sökandens verksamhet som egenföretagare, sökanden har möjlighet att tillgå de erforderliga rättsliga tjänsterna utan att använda sig av statlig rättshjälp, ansökan inte avser kränkning av personens egna rättigheter, utom i fall av lagstadgad representation, den fordran för vilken man begär sekundär rättshjälp har överförts till den sökande i syfte att erhålla statlig rättshjälp, sökanden missbrukar statlig rättshjälp eller sina materiella eller processuella rättigheter, sökanden vägrar att betala en del av de fasta kostnaderna för sekundär rättshjälp, granskning av fordringens förtjänster uppdagar att de potentiella kostnaderna för sekundär rättshjälp skulle överstiga storleken på den finansiella fordringen (ekonomiska intressen), eller om sökanden beviljades sekundär rättshjälp i ett annat fall men vägrade att betala de fasta kostnaderna för sekundär rättshjälp eller delar av dessa inom den angivna tidsfristen.

Statlig utomrättslig medling kan äga rum om åtminstone en av parterna i tvisten har rätt till sekundär rättshjälp.

Vid gränsöverskridande tvister där de personliga tillgångarna (eller familjetillgångarna) och personlig inkomst för fysiska personer som är lagligen bosatta i ett annat EU-land överstiger den normativa nivå som fastslagits av regeringen, men de anger att de inte kan bära kostnaderna för förfarandena, måste den statliga rättshjälpstjänsten fastställa huruvida personen i fråga har möjlighet att betala förfarandekostnaderna, med beaktande av levnadskostnaderna i det andra EU-landet där personen är bosatt eller har sin huvudsakliga hemvist, och kan besluta att bevilja sekundär rättshjälp. I så fall bedöms huruvida sökanden har rätt till rättshjälp med hänsyn till deras personliga tillgångar (eller familjetillgångar) och personliga inkomst, i enlighet med lagstiftningen på den plats där sökanden är bosatt eller har sin huvudsakliga hemvist.

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Ja, utom vid gränsöverskridande tvister. Vid gränsöverskridande tvister beviljas statlig rättshjälp på privaträttens område.

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer?

Ja. Om det är obligatoriskt att ha en försvarsadvokat eller ett behörigt ombud närvarande vid straffrättsliga förfaranden, utses den advokat som tillhandahåller sekundär rättshjälp av förundersökningsmannen, den allmänna åklagaren eller den domstol som prövar målet.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

Ansökningsformuläret för sekundär rättshjälp, tillsammans med kompletterande handlingar, och ansökningsformuläret för statlig utomrättslig medling, tillsammans med kompletterande handlingar, finns på webbplatsen om statlig rättshjälp: <https://vgtp.t.lt/en/links/requests>.

Ansökningsformuläret som ska lämnas in vid gränsöverskridande tvister finns på [e-juridikportalen](#).

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

De handlingar som ska lämnas in finns på webbplatsen om statlig rättshjälp: <https://vgtp.t.lt/en/links/requests>.

För gränsöverskridande tvister gäller följande:

Ansökningsformuläret (som ska undertecknas av den person som ansöker om rättshjälp eller personens ombud, som måste ha en fullmakt).

Identitetshandling: pass, id-kort, uppehållstillstånd i Litauen eller ett EU-land.

Handlingar som styrker anspråket (t.ex. rättsliga avgöranden i målet eller kontraktet, om anspråket rör fullgörandet av ett kontrakt, osv.).

Intyg från behörig myndighet i hemvistlandet om att du har rätt till gratis rättshjälp i det egna landet i enlighet med det landets lagstiftning.

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Till den statliga rättshjälpstjänsten:

Odminių g. 3, 01122 Vilnius

Tfn 8 700 00 211

Fax 8 700 35 004

E-post: teisinepagalba@vgtp.lt

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Ansök till den statliga rättshjälpstjänsten.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

Lämna in en ansökan, tillsammans med nödvändiga handlingar, till den statliga rättshjälpstjänsten.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Den statliga rättshjälpstjänsten.

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

Om du beviljas rättshjälp som till 100 procent finansieras av staten behöver du inte betala advokatarvoden och rättegångskostnader. Om du beviljas rättshjälp som finansieras av staten måste du själv betala återstående del av advokatarvoden och rättegångskostnader. Observera att man inte kan befrias från att betala den andra partens rättegångskostnader, så om en person väcker talan vid domstol och talan avvisas får rätten besluta att personen ska betala den andra partens rättegångskostnader. I så fall befrias du inte från att betala den andra partens rättegångskostnader.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Den som får begränsad rättshjälp står för övriga kostnader.

14 Omfattar rättshjälpen även överklaganden?

Ja, sekundär rättshjälp är också tillgänglig för förberedelse av ett överklagande och för företrädande vid appellationsdomstolen. Observera att om sekundär rättshjälp beviljades i första instans måste en ny ansökan inges, tillsammans med samtliga nödvändiga handlingar, för att erhålla sekundär rättshjälp i överklagandeförfarandet. Den statliga rättshjälpstjänsten bedömer om du har rätt till rättshjälp i överklagandeförfarandet.

15 Kan rättshjälpen dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Ja, om det visar sig att den person som beviljades rättshjälp förteget information eller lämnade falska uppgifter för att få statlig rättshjälp. Rättshjälp kan också dras in på personens egen begäran, eller om det visar sig att personen missbrukar rättshjälpen, inte samarbetar med advokaten osv.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Ja. Ett beslut som den statliga rättshjälpstjänsten fattat kan överklagas till den litauiska Högsta nämnden för förvaltningstvister (*Lietuvos administracinių ginčų komisija*) (Vilnius g. 27, Vilnius) eller Vilnius regionala förvaltningsdomstol (*Vilniaus apygardos administracinis teismas*) (Žygimantų g. 2, Vilnius) inom en månad från att beslutet tagits emot.

17 Medför ansökan om rättshjälp att preskriptionstiden avbryts?

Nej.

Senaste uppdatering: 26/02/2024

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Rättshjälp - Luxemburg

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betalar dem?

Följande rättegångskostnader kan täckas genom rättshjälp:

Stämpel- och registreringsavgift.

Domstolsregistreringsavgift.

Exekutionsbiträdens arvoden och kostnader.

Sakkunnigas kostnader och arvoden.

Översättares och tolkars arvoden.

Notariers kostnader och arvoden.

Vittnesersättningar.

Resekostnader.

Publiceringskostnader.

Advokaters arvoden och ersättningar.

Skatter och avgifter som rör registrering, inteckning och pant.

Avgifter för intyg om utländsk lag (*certificats de coutume*).

2 Vad exakt är rättshjälp?

Genom rättshjälp kan en fysisk person som saknar tillräckliga medel få juridiskt bistånd eller juridisk rådgivning från en advokat i ett specifikt mål.

3 Vilka krav måste uppfyllas för att man ska få rättshjälp?

Personer som saknar tillräckliga medel har rätt till rättshjälp för att försvara sina intressen, förutsatt att de är

luxemburgska medborgare, eller

utländska medborgare som beviljats uppehållstillstånd i Luxemburg, eller

medborgare i en EU-medlemsstat, eller

utländska medborgare som i juridiska angelägenheter likställs med luxemburgska medborgare enligt ett internationellt fördrag, eller

tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i landet, för att få den ersättning som de har rätt till enligt artikel 572-7 i arbetslagen (*Code du Travail*).

Rättshjälp kan också beviljas andra utländska medborgare med otillräckliga medel i rättsprocesser som rör deras rätt till asyl, inresa, vistelse, bosättning eller avlägsnande.

Kontrollen av otillräckliga medel grundas på sökandens och andra medlemmar av hans eller hennes hushålls totala bruttointkomst och tillgångar.

Rättshjälp nekas personer som väcker en talan som vid första anblicken förefaller orimlig, saknar utsikter att vinna framgång eller vars syfte är oproportionerligt i förhållande till de potentiella kostnaderna.

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Rättshjälp kan beviljas till antingen käranden eller svaranden i ett tvistemål eller ett rättsvårdsärende, oavsett om handläggningen sker i eller utanför domstol.

Rättshjälp kan begäras för varje talan som väcks vid de ordinarie domstolarna eller förvaltningsdomstolarna.

Rättshjälp kan också beviljas vid säkerhetsåtgärder och förfaranden för att verkställa domstolsavgöranden eller andra verkställbara instrument.

Rättshjälp kan dock inte beviljas innehavare av motorfordon i tvister som uppkommit till följd av användningen av sådana fordon. Rättshjälp kan inte heller beviljas butiksägare, industrimän, hantverkare eller yrkesutövare vid tvister som rör deras affärs- eller yrkesverksamhet, med undantag av i exceptionella och vederbörligen styrkta fall. Rättshjälp kan inte heller beviljas i tvister som rör spekulativ verksamhet som den person som ansöker om rättshjälp har ägnat sig åt.

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

I nödsituationer kan advokatsamfundets ordförande (*Bâtonnier de l'Ordre des Avocats*), utan krav på ytterligare formaliteter, bevilja tillfällig rättshjälp för de åtgärder som han eller hon fastställer.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

Det nationella ansökningsformuläret för rättshjälp kan erhållas från den centrala tjänsten för socialt stöd (*Service Central d'Assistance Sociale*, tfn: 00 352 475821-1).

Det kan också laddas ner från webbplatsen för [Luxemburgs advokatsamfund](#) eller från webbplatsen för [advokatsamfundet i Diekirch](#).

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

När du ansöker om rättshjälp måste du bifoga

en kopia av din id-handling,

ett intyg på att du och medlemmarna av ditt hushåll är registrerade hos det gemensamma socialförsäkringscentret ([Centre Commun de la Sécurité Sociale](#) - CCSS),

för dig varje medlem av ditt hushåll: lönebesked (eller ett inkomstintyg från CCSS), kvitton på minimal garanterad inkomst från programmet *Revenu d'inclusion sociale* (REVIS), kvitton på mottagna arbetslöshetsförmåner eller pensioner eller andra kvitton som täcker de senaste tre månaderna och som anger bruttobelopp (kontoutdrag räcker inte),

ett intyg om nollbalans från den nationella solidaritetsfonden (*Fonds national de solidarité*) för varje medlem av hushållet, om hushållet inte erhåller några medel från fonden,

om hushållet erhåller eller betalar underhållsbidrag: ett dokument som visar vilket belopp som betalas eller erhålls (t.ex. kontoutdrag för de senaste tre månaderna),

ett intyg om fastighetsinnehav eller avsaknad av fastighetsinnehav utfärdat av den luxemburgska skattemyndigheten (*Administration des contributions directes*) för varje medlem av hushållet,

i förekommande fall styrkande handlingar för fastighetsinnehav i utlandet,

skriftliga bevis på rörliga tillgångar (kontanter, sparande, aktier, obligationer etc.),

om hushållet är hyresgäst: en kopia på hyresavtalet och kvitton på hyresinbetalningar för de tre senaste månaderna,

om hushållet har ett bostadslån: bevis på betalning av månadsbeloppet,

skriftliga bevis på inkomst från fastigheter och lös egendom,

handlingar som rör det aktuella målet.

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Ordföranden för advokatsamfundet på sökandens bosättningsort, eller en person som denne delegerat, avgör om rättshjälp ska beviljas. För personer som inte är medborgare fattas beslutet av ordföranden för Luxemburgs advokatsamfund eller en person som denne delegerat.

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Ordförandens beslut meddelas per post.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

I sitt beslut anger ordföranden namnet på den advokat som kommer att tillhandahålla det juridiska biståndet och ber dig att kontakta den advokaten.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Ordföranden utser den advokat som sökanden har valt. Om ingen advokat har valts av sökanden eller om ordföranden anser att sökandens val är olämpligt väljer ordföranden själv vilken advokat som ska utses. Förutom vid hinder eller intressekonflikter måste en advokat godta uppdrag som getts dem på detta sätt.

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

I regel täcker rättshjälpen alla kostnader i samband med de rättsprocesser, förfaranden eller åtgärder som den beviljats för (se punkt 1).

Rättshjälpen täcker dock inte den ersättning av rättegångskostnader som beviljats den vinnande parten i form av ett schablonbelopp (*indemnités de procédure*) eller ersättning för rättegångsmissbruk eller okynnestalan.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Begränsad rättshjälp existerar inte i Luxemburg.

14 Omfattar rättshjälpen även överklaganden?

Nej, du måste inge en ny ansökan om rättshjälp i samband med ett överklagande.

15 Kan rättshjälpen dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Ordföranden för advokatsamfundet kan dra tillbaka en sökandes rätt till rättshjälp, även efter den rättsprocess eller de åtgärder som rättshjälpen beviljades för, om rättshjälpen befinns ha beviljats grundat på falska deklarationer eller oriktiga handlingar. Rätten till rättshjälp kan också dras tillbaka om rättshjälpsmottagaren förvärvar sådana ekonomiska medel under rättsprocessen – eller under fullgörandet av sådana åtgärder eller till följd av en sådan rättsprocess eller sådana åtgärder – att de, om de hade existerat den dag rättshjälpen begärdes, hade medfört att ansökan om rättshjälp hade avslagits. Rättshjälpsmottagare eller den advokat som utsetts är skyldiga att meddela ordföranden om deras situation förändras.

Justitieministeriet (*Ministère de la Justice*) underrättas omgående om ordförandens beslut att återkalla rätten till rättshjälp. Avdelningen för fastighetsregistrering (*Administration de l'Enregistrement et des Domaines*) ansvarar för indrivning av belopp som redan har betalats ut i rättshjälp.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Sökande kan överklaga ordförandens beslut att neka eller dra tillbaka rättshjälp till disciplin- och förvaltningsnämnden (*le Conseil disciplinaire et administratif*). Nämndens beslut kan inte överklagas. Överklaganden ska inges till ordföranden för disciplin- och förvaltningsnämnden genom rekommenderat brev inom tio dagar från mottagandet av beslutet från advokatsamfundets ordförande. Sökanden ges möjlighet att yttra sig inför nämnden eller en av dess delegerade ledamöter.

17 Medför ansökan om rättshjälp att preskriptionstiden avbryts?

En ansökan om rättshjälp medför inte att preskriptionsfristen tillfälligt upphör att löpa.

Länkar

[Luxemburgs advokatsamfund](#)

[Guichet.lu](#)

Senaste uppdatering: 01/03/2024

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betala dem?

Rättegångskostnader fastställs i lag. Vissa kostnader måste betalas när rättsprocessen inleds och andra när den avslutas. Dessa är i regel fasta avgifter som omfattar domstolstjänster. Domstolstjänster omfattar registreringsavgifter, kostnader för kallelser till vittnesförhör och andra kostnader i samband med målet samt kostnader för kopior av domar. Advokatarvoden fastställs med vissa undantag i lag. Parterna får dock skriftligen komma överens om annat.

Ovannämnda avgifter omfattar inte ytterligare domstolsavgifter, som dock kan fastställas av domstolen vid ett överklagande.

När domen meddelas fastställer domstolen vem som ska betala kostnaderna. I regel är det den förlorande parten som åläggs att betala rättegångskostnaderna.

2 Vad exakt är rättshjälp?

Rättshjälp är en form av hjälp som efter ansökan beviljas en person på statens bekostnad. Efter att en tjänsteman vid rättshjälpsbyrån har gjort en bedömning av sökandens ekonomiska situation och rättshjälpsadvokaten har gjort en bedömning av ansökan i sak beroende på typ av ärende avges en förklaring om huruvida det finns goda skäl för personen att väcka talan eller inge svaromål, eller fortsätta att vara part i rättsprocessen för att få tillgång till rättslig prövning.

Rättshjälp innebär därför att rättsligt bistånd tillhandahålls låginkomsttagare som inte har råd att betala för rättsligt biträde och för tillgång till en rättslig prövning. Rättshjälp är viktigt för att ge personer som saknar finansiella medel tillgång till rättslig prövning för att säkerställa likhet inför lagen, rätten till advokat och rätten till en rättvis rättegång. Jämlikhet är en grundprincip i ett demokratiskt samhälle.

Rättshjälp tillhandahålls i alla brottmål och i nästan alla tvistemål. I tvistemål måste en person genomgå både en behovsprövning och en sakprövning för att vara berättigad till rättshjälp.

3 Vilka krav måste uppfyllas för att man ska få rättshjälp?

I tvistemål: Rättshjälp beviljas endast personer som uppfyller kraven i både behovsprövningen och sakprövningen.

Behovsprövning: För att en sökande ska ha rätt till rättshjälp enligt behovsprövningen får den berörda personen inte ha haft någon form av tillgångar, inklusive tillgång till kontanter, vars nettovärde överstiger 13 000 euro (eller annat lagstadgat belopp) under de senaste tolv månaderna. Sökandens inkomst under de tolv månader som föregår ansökan om rättshjälp får inte heller överstiga den nationella minimilönen för personer över 18 år.

Vid behovsprövningen tas inte hänsyn till de vardagsföremål som sökanden och dess familjemedlemmar behöver i hemmet eller sökandens huvudsakliga bostad eller egendom (både lös och fast) när denna utgör föremålet för domstolsförfarandet.

Sakprövning: För att en sökande ska uppfylla sakprövningens kriterier ska rättshjälpsadvokaten, efter att ha undersökt målets beskaffenhet, avgöra om sökanden har giltigt rätt att väcka talan eller inge svaromål, eller fortsätta att vara part i rättsprocessen, dvs. att sökanden har skäl för sin talan. En sakprövning görs i varje mål. Sakprövningen görs av rättshjälpsadvokaten. Bedömningen inbegriper en undersökning av målet, det möjliga utfallet av processen och utsikterna till framgång.

En person som är berättigad till rättshjälp och som domstolen inom ramen för rättshjälp i tvistemål har tilldelat en advokat och ett juridiskt ombud fortsätter att få bistånd till dess att processen är helt avslutad.

I brottmål: Ingen behovsprövning görs. I summariska mål i Qorti tal-Magistrati bħala Qorti ta' Gudikatura Kriminali (fredsdomstolen som brottmålsdomstol) utser domstolen en advokat från dagens förteckning över tillgängliga advokater. I andra brottmål måste den tilltalade underrätta domstolen om att han eller hon vill få rättshjälp och ansökan måste registreras i förhandlingsprotokollet. Domstolen översänder ansökan tillsammans med uppgifter om den tilltalade till rättshjälpsbyrån, som måste avge ett svar om huruvida ansökan har beviljats och advokatens namn.

Överklagande i brottmål: En person som med en rättshjälpsadvokats hjälp vill överklaga en dom som meddelats av fredsdomstolen måste underrätta rättshjälpsbyrån samma dag eller dagen efter det att domen meddelats, så att nödvändiga åtgärder kan vidtas. Närmare uppgifter om domen bör lämnas så att den utsedda rättshjälpsadvokaten kan avgöra om det finns tillräckliga skäl för överklagande.

Personer som förhörs och/eller har gripits: En person som har kallats till polisförhör eller har gripits har rätt att tala med en rättshjälpsadvokat från dagens förteckning över tillgängliga advokater.

Förfarandet

I tvistemål måste en person, för att boka tid med chefsrättshjälpsadvokaten, först lämna in nedanstående handlingar (eller i förekommande fall de handlingar som gäller för den personen) för att behovsprövningen ska kunna genomföras och för att fastställa om personen är berättigad till rättshjälp:

Ett dokument från socialförsäkringsmyndigheten som visar hur mycket pengar personen har mottagit under de senaste tolv månaderna.

Ett FS3-arbetsintyg/lönebesked för de senaste tolv månaderna.

Ett kontoutdrag för de senaste tolv månaderna för varje bankkonto som den personen har i sitt eget namn.

En handling från arbetsförmedlingen som visar den personens jobbhistorik.

Id-kort eller pass.

Handlingar som personen tagit emot från domstolen i det mål han eller hon vill ha rättshjälp för.

Andra relaterade handlingar, exempelvis

vid hemskillnad: ett vigselbevis och barnens födelsebevis,

vid annullering av äktenskap: en kopia på avtalet om hemskillnad,

vid ändring av uppgifter i folkbokföringsregistret: personens födelsebevis/dödsattest/vigselbevis,

i arvsfrågor: kopia på testamente osv.

Vid ett möte med personal från rättshjälpsbyrån fastställs huruvida personen har rätt till rättshjälp enligt behovsprövningen. Om personen har rätt till rättshjälp bokas ett möte med chefsrättshjälpsadvokaten för att diskutera personens problem och/eller det aktuella målet. Grundat på sakprövningen informerar chefsadvokaten den berörda personen om huruvida han eller hon har goda skäl att väcka talan eller inge svaromål, beroende på omständigheterna.

En person har rätt till rättshjälp om han eller hon klarar både behovsprövningen och sakprövningen. Så snart en person har förklarats berättigad till rättshjälp får han eller hon hjälp med att fylla i det lagstadgade ansökningsformuläret om rättshjälp och avlägga en edsvuren försäkran om sina finansiella medel och sakfrågan.

Personer som inte är berättigade till rättshjälp, enligt ett av eller båda kriterierna, får ett brev som upplyser dem om att deras ansökan om rättshjälp har avslagits och skälen till detta.

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Rättshjälp tillhandahålls privatpersoner i alla brottmål och i nästan alla tvistemål. I tvistemål måste en person genomgå både en behovsprövning och en sakprövning för att vara berättigad till rättshjälp.

I mål som rör en rättelse eller en strykning av en registrering, eller registrering av födelsebevis, vigselbevis eller dödsattest görs emellertid ingen behovsprövning.

Företag som är registrerade enligt bolagslagen har inte rätt till rättshjälp enligt artikel 926 i kapitel 12 i Maltas lagsamling.

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

I brådskande fall (t.ex. utfärdande av en stämning) ger lagen rättshjälpsadvokaten rätt att inhämta förhandsgodkännande från behörig domstol för att inge särskilda inlagor för den persons räkning som begär rättshjälp. I så fall måste en behovsprövning och en sakprövning göras. Om den behöriga domstolen senare återkallar rättshjälpen blir de inlagor som ingetts av rättshjälpsadvokaten inte ogiltiga. Framtida förmåner försvinner dock och domstolen kan förordna att de kostnader som uppstått under det preliminära bemyndigandet ska bäras av sökanden.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

Ansökningsformuläret kan fyllas i på Maltas rättshjälpsbyrå med hjälp av en tjänsteman vid rättshjälpsbyrån. Sökanden måste gå ed på innehållet i ansökan. Begäran om rättshjälp kan även inges genom ansökan till tvistemålsdomstolen.

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

Ansökan om inledande av ett rättshjälpsförfarande ska innehålla de handlingar som anges i avsnittet "Förfarandet" i svaret på fråga 3 ovan. De handlingar som bifogas ansökan ska spegla den sakfråga som personen vill inleda en rättsprocess om. Om ansökan rör annullering av äktenskap ska t. ex. en kopia av vigselbeviset bifogas. De handlingar som rättshjälpsadvokaten behöver för att avgöra om ansökan om rättshjälp ska beviljas eller avslås måste på begäran inges till rättshjälpsadvokaten.

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Du bör lämna ansökan till en av Maltas rättshjälpsbyråer: <https://legala.mt/en/>

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Den som ansöker om rättshjälp informeras formellt via sms, telefon, brev eller e-post om huruvida ansökan om rättshjälp har beviljats i enlighet med varje sökandes behov. Sökanden underrättas om namnet på advokaten och det juridiska ombudet och deras mobilnummer.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

Om sökanden har rätt till rättshjälp underrättas han eller hon om namnet på den advokat och det juridiska ombud som har anvisats att hjälpa till i rättsprocessen. Sökanden är skyldig att kontakta den advokat som han eller hon har tilldelats för att boka ett möte för att diskutera målet och följa den process som inlemts.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Så snart ansökan har beviljats tilldelas sökanden en advokat och ett juridiskt ombud från domstolens förteckning över tillgängliga personer. Personerna utses i den ordningsföljd de är uppförda i förteckningen. Om sökanden, av ett giltigt skäl, vill ersätta den advokaten med en annan advokat i förteckningen måste en särskild ansökan inges till domstolen om detta. En rättshjälpsadvokat kan endast ersättas genom ett domstolsavgörande.

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

Den rättshjälp sökanden beviljas är avsedd att täcka rättegångskostnaderna. Sökanden är därför befriad från skyldigheten att betala avgifter eller ställa en säkerhet som täcker kostnaderna.

Om sökanden vinner målet måste han eller hon betala de utlägg som advokaten, det juridiska ombudet, förvaltarna, skiljemännen och (i förekommande fall) de sakkunniga har haft. Betalningen ska göras med det belopp som sökanden erhåller eller med intäkterna från den försäljning på exekutiv auktion av fast och lös egendom som förordnats i domen. Detta påverkar inte sökandens rätt att ersättas av tredje man som eventuellt har förpliktats att betala sådana kostnader.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

I Malta existerar inte begreppet begränsad rättshjälp. Det innebär att sökande antingen beviljas full rättshjälp eller att begäran om rättshjälp avslås. Om den part som får rättshjälp förpliktats att betala rättegångskostnaderna kan justitiesekreteraren inte begära ersättning för registreringsavgifterna från den vinnande parten.

14 Omfattar rättshjälpen även överklaganden?

Om sökanden har rätt till rättshjälp har han eller hon rätt till juridiskt bistånd i alla rättsinstanser, inklusive juridiskt bistånd i appellationsdomstolen.

15 Kan rättshjälpen dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Om det inför domstolen kan styrkas att sökanden under tiden rättshjälpen erhöles kände till att han eller hon förfogade över mer kapital eller en högre inkomst än den lagstadgade gränsen för att komma i fråga för rättshjälp, eller att sökanden under domstolsförhandlingen blev medveten om att hans eller hennes inkomst hade ökat mer än det lagstadgade gränsvärdet, och han eller hon inte rapporterade detta, kan domaren befinna sökanden skyldig till domstolstrots. En menedsprocess kan också inledas mot sökanden.

I båda fallen blir sökanden skyldig att betala alla kostnader på samma sätt som om han eller hon inte hade omfattats av rättshjälp.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Ett beslut om avslag av en rättshjälpsansökan kan inte överklagas. Om den rapport som rättshjälpsadvokaten har upprättat inte är till sökandens fördel ska tvistemålsdomstolen undersöka rapporten och ge parterna möjlighet att inge inlagor innan den beslutar huruvida den negativa rapporten ska godtas eller huruvida rapporten ska förkastas och parten tillåtas medverka i målet.

17 Medför ansökan om rättshjälp att preskriptionstiden avbryts?

Ansökan om rättshjälp medför inte att preskriptionstiden avbryts.

Senaste uppdatering: 08/03/2024

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

Rättshjälp - Nederländerna

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betalar dem?

För att inleda ett ärende vid domstol måste sökanden betala domstolsavgifter och eventuella juridiska kostnader (i ärenden som rör belopp som överstiger 25 000 euro betalar även svaranden domstolsavgifter). Om domstolen ger sökanden rätt ålägger den vanligtvis den förlorande parten att betala kändens rättegångskostnader. I detta fall står den förlorande parten därmed för de kostnader som kändanden haft för att inleda ärendet vid domstol.

2 Vad exakt är rättshjälp?

Med (subventionerad) rättshjälp avses rättshjälp som beviljas en part för ett rättsligt intresse som direkt berör denne personligen, förutsatt att det i lagen eller relaterade bestämmelser föreskrivs sådan rättshjälp.

3 Har jag rätt till rättshjälp?

Det beror på din inkomst och vilken typ av intresse som ska försvaras. Läs mer på [rättshjälpsnämndens](#) (*Raad voor Rechtsbijstand*) webbplats.

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Ja. I Nederländerna kan man få (subventionerad) rättshjälp för juridisk rådgivning och i alla typer av rättegångsförfaranden. Se dock även svaret på föregående fråga. I Nederländerna finns dessutom möjlighet att få subventionerad medling.

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

Det är möjligt att inleda interimistiska förfaranden på privaträttens område. När det gäller förvaltningsrätt är det möjligt att ansöka om interimistiska åtgärder i alla skeden av förfarandet, oavsett om det gäller det ursprungliga klagomålet eller överklagandet i första eller andra instans.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

I Nederländerna lämnas ansökan om subventionerad rättshjälp vanligtvis in av en advokat. Advokaten måste vara registrerad hos rättshjälpsnämnden. Om du kommer från en annan EU-medlemsstat kan du lämna in en ansökan via den utfärdande myndigheten i din medlemsstat (vanligtvis justitieministeriet, en domstol eller ett annat särskilt utsett organ). Ansökan vidarebefordras till den mottagande myndigheten i Nederländerna, dvs. rättshjälpsnämnden.

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

En finansiell prövning och en intresseprövning kommer att utföras. Inför den finansiella prövningen måste rättshjälpsnämnden få tillgång till aktuella uppgifter om din årsinkomst under de två senaste åren. Om du kan visa att du är berättigad till subventionerad rättshjälp i din medlemsstat räcker detta för rättshjälpsnämnden.

Inför intresseprövningen måste du lämna in styrkande handlingar där ditt intresse i ärendet framgår, t.ex. hur stort det ekonomiska intresset är, huruvida ärendet gäller ditt företags intressen eller vilka åtgärder du har vidtagit för att lösa tvisten.

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Raad voor Rechtsbijstand

Postbus 70503

5201 CD Den Bosch

Nederländerna

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Du, och i förekommande fall din advokat, kommer att få ett skriftligt beslut om din ansökan. Av beslutet framgår huruvida din ansökan har godkänts. Du kan överklaga ett beslut om avslag.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

Du måste betala ett fast bidrag till advokatens arvode, i enlighet med vad som fastställts av rättshjälpsnämnden.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

I Nederländerna kan du själv välja advokat. Advokaten måste dock vara registrerad hos rättshjälpsnämnden. Läs mer på [Hitta en advokat](#) –

[Nederländska advokatsamfundet](#).

Om detta inte är möjligt kan rättshjälpsnämnden i egenskap av mottagande myndighet be den lokala ordföranden för det nederländska advokatsamfundet att utse en advokat.

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

Nej. Du betalar ett bidrag till din advokats arvode. Om du väcker talan inför domstol måste du också betala domstolsavgifter. Du kan dessutom behöva betala avgifter om du behöver ta hjälp av externa experter eller en exekutionstjänsteman. Om du tappar målet kan du komma att åläggas att betala rättegångskostnaderna (inklusive motpartens kostnader).

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Det gör du. Eventuellt kan du begära ett bidrag till kostnaderna i din medlemsstat.

14 Omfattar rättshjälpen även överklaganden?

Ja.

15 Kan rättshjälpen dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Om det visar sig att du i detta ärende får (en fordran på) ett belopp som överstiger hälften av det skattefria kapitalunderlag som gällde vid den tidpunkten, kan rättshjälpsnämnden besluta att dra in rätten till subventionerad rättshjälp. I detta fall anses du kunna betala själv för rättshjälp.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Du kan inge ett överklagande till rättshjälpsnämnden mot dess beslut om din rätt till rättshjälp. Du kan bestrida ett beslut om ett sådant överklagande vid distriktsdomstolen och kan i andra instans överklaga till statsrådets (*Raad van State*) avdelning för förvaltningsrätt.

Senaste uppdatering: 20/06/2022

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Rättshjälp - Österrike

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betala dem?

I tvistemålsprocesser uppstår domstolsavgifter och det kan även uppstå kostnader för parterna i form av avgifter för vittnen, resekostnader för parter och förvaltare (*Kuratoren*) som domstolen har utsett (för parter som inte är närvarande eller i behov av en förvaltare), samt kostnader i samband med offentliga kungörelser och ombudskostnader. Varje part bär inledningsvis sina egna kostnader. Den förlorande parten i en tvistemålsprocess är emellertid skyldig att ersätta den vinnande partens kostnader.

2 Vad exakt är rättshjälp?

En part som saknar tillräckliga ekonomiska medel kan ansöka om rättshjälp (i österrikiska tvistemålsprocesser kallat *Verfahrenshilfe*) när de väcker en civilrättslig talan eller när som helst under rättsprocessen. Beroende på ansökan kan rättshjälpen ske i form av fullständig eller delvis befrielse från domstolsavgifter och andra avgifter och utgifter som avses i punkt 1, samt gratis tilldelning av en advokat.

Om en advokat tilldelas gäller rättshjälpen advokatens juridiska rådgivning före rättegången.

3 Har jag rätt till rättshjälp?

Rättshjälp beviljas endast om den berörda parten, grundat på hans eller hennes inkomst, tillgångar och underhållsskyldigheter, inte kan betala de kostnader som avses i punkt 1 (eller en del av dessa) utan att hamna under den nivå som krävs för att upprätthålla en rimlig levnadsstandard.

Rättshjälp beviljas inte om den planerade talan eller svaromålet förefaller uppenbart grundlösa eller utan utsikt att vinna framgång.

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Rättshjälp beviljas i alla rättsprocesser på privaträttens område, och sökanden omfattas inte av några medborgarskaps- eller bosättningskrav.

Om rättshjälp beviljas i det ursprungliga förfarandet (*Titelverfahren*) omfattar den även verkställighetsförfarandet (*Vollstreckungsverfahren*). En part som har beviljats rättshjälp i en annan EU-medlemsstat för en viss tvist har också rätt till rättshjälp i Österrike för förfarandena i samband med erkännande och verkställighet av den dom som meddelats i tvisten.

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

Nej, men om en ansökan inges i en nödsituation (t.ex. för att få ett juridiskt ombud i samband med interimistiska åtgärder) är domstolen skyldig att fatta ett extra snabbt beslut. Om den domstol vid vilken rättegången hålls beviljar rättshjälp genom att tilldela parten en advokat utser inom några dagar behörigt advokatsamfund advokaten till sökandens ombud.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

I Österrike kan det relevanta formuläret (ZPForm 1) hämtas personligen på valfri förstainstansdomstol (distriktsdomstol (*Bezirksgericht*), regiondomstol (*Landesgericht*)) eller begäras via en skriftlig ansökan till domstolen. Formuläret finns emellertid även tillgängligt online på <https://portal.justiz.gv.at/at.gv.justiz.formulare/Justiz/Verfahrenshilfe.aspx> och på vissa österrikiska konsulat. Det är obligatoriskt att använda formuläret.

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

Deklarationen av tillgångar i rättshjälpsansökan (ZPForm 1), som innehåller en förteckning över tillgångar (inkomst och tillgångar såsom egendom, banktillgodohavanden, försäkringar osv.) och skulder (underhållsskyldigheter osv.), samt information om den enskilde och hans eller hennes levnadsförhållanden, måste fyllas i korrekt. Om möjligt bör relevanta handlingar dessutom bifogas. Att lämna oriktiga eller ofullständiga uppgifter i deklARATIONEN av tillgångar bestraffas med böter. Det kan även ge upphov till skadeståndsskyldighet och leda till åtal för bedrägeri.

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Rättshjälpsansökan (ZPForm 1) ska inges skriftligen eller muntligen till den förstainstansdomstol som rättegången ska hållas vid. Denna domstol beslutar huruvida rättshjälpsansökan ska beviljas eller avslås. Parten kan även lämna sin rättshjälpsansökan muntligen till distriktsdomstolen på sin bosättningsort i Österrike, även om den distriktsdomstolen inte är behöriga att döma i tvisten, förutsatt att den domstol vid vilken rättegången ska hållas är belägen utanför den domkrets där parten bor. I så fall vidarebefordras ansökan till behörig domstol.

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Domstolen fattar beslut om rättshjälpsansökan. Beslutet skickas till sökanden.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

Om domstolen har beslutat att rättshjälpen ska omfatta tilldelning av en advokat och advokatens identitet redan har fastställts (se fråga 11) är det lämpligast att kontakta den personen.

I regel rekommenderas att juridisk rådgivning inhämtas av en rättstillämpare som bemyndigats att företräda parter i domstol (advokat eller notarie) innan rättsprocessen inleds.

Om en part inte företräds av en advokat (och det inte råder advokattvång enligt lagen) är det även möjligt för parten att väcka talan, och inge alla andra framställningar, ansökningar och underrättelser utanför förhandlingen, muntligen vid den distriktsdomstol som är behörig att pröva det aktuella målet eller den distriktsdomstol inom vars domkrets han eller hon har sin hemvist.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Om domstolen har beslutat att rättshjälpen ska omfatta utnämningen av en advokat ska det lokala advokatsamfundet utse en advokat bland sina medlemmar i alfabetisk ordningsföljd. Sökanden kan emellertid föreslå en specifik advokat. Även om det förslaget inte är bindande för advokatsamfundet godtas i regel ett motiverat förslag (t.ex. om advokaten går med på detta och redan känner till målet).

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

Domstolen kan välja att bevilja full rättshjälp eller, beroende på sökandens ekonomiska situation och med hänsyn till de förväntade kostnaderna, endast befria sökanden från vissa avgifter. Rättshjälpen kan omfatta följande:

En preliminär befrielse från betalningen av domstolsavgifter, avgifter för vittnen och sakkunniga, kostnader för nödvändiga offentliggöranden, kostnaderna för en förvaltare och förvaltarens eller advokatens kontantutlägg, befrielse från depositionsavgiften för att täcka motpartens kostnader.

Att företrädas av en justitiesekreterare eller vid behov av en advokat.

Ersättning av nödvändiga resekostnader som parten ådragit sig för att kunna höras eller för att kunna förklara de faktiska omständigheterna inför den domstol där målet prövas.

Om domstolen beslutar till din nackdel måste du emellertid ersätta den vinnande partens rättegångskostnader.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Om du ådrar dig andra nödvändiga kostnader som inte täcks av den rättshjälp som beviljats i enlighet med domstolens beslut måste du själv bära dessa kostnader, åtminstone preliminärt. I slutändan måste dock den förlorande parten i ett tvistemål ersätta motpartens kostnader i förhållande till hur stor del av målet som vederbörande inte vunnit framgång i (om käranden t.ex. är framgångsrik i två tredjedelar av sin talan och svaranden är framgångsrik i en tredjedel bör svaranden i regel bära sina egna kostnader och ersätta en tredjedel av kärandens kostnader).

14 Omfattar rättshjälpen även överklaganden?

Rättshjälpen omfattar prövningen av tvisten i alla instanser fram till ärendet avslutas (och eventuella efterföljande verkställighetsförfaranden). Rättshjälpen omfattar därför även eventuella överklaganden (eller överklagandeförfaranden).

15 Kan rättshjälpen dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Domstolen måste förklara att rätten till rättshjälp har löpt ut om det visar sig att de villkor som låg till grund för det ursprungliga beviljandet av rättshjälpen inte längre är uppfyllda (om partens ekonomiska situation har förändrats eller om ytterligare rättsliga åtgärder eller försvar förefaller uppenbart grundlösa eller saknar utsikter att vinna framgång) eller måste dra tillbaka rättshjälpen om det kan styrkas att kraven för beviljandet av rättshjälpen inte var uppfyllda vid tidpunkten för beviljandet. I det sistnämnda fallet måste parten betala tillbaka de belopp som erhållits och betala den advokat som tilldelats honom eller henne i enlighet med den advokatens taxa.

En part som förvärvar tillräckliga ekonomiska medel inom 3 år från avslutandet av förfarandet är skyldig att betala tillbaka rättshjälpen, förutsatt att han eller hon kan göra detta utan att hamna under den nivå som behövs för att upprätthålla en rimlig levnadsstandard. För att bedöma partens ekonomiska situation ber domstolen honom eller henne att lämna en aktuell deklARATION över tillgångar (vanligtvis genom att inge ZPForm 1 en viss tid efter avslutandet av förfarandet). Om deklARATIONEN av tillgångar inte inges till domstolen i tid (tillsammans med de nödvändiga handlingarna) kan rättshjälpen återkallas. I så fall måste de aktuella beloppen betalas tillbaka.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Ett överklagande av ett beslut om avslag på en rättshjälpsansökan kan inges till domstolen i andra instans. Denna domstols beslut kan inte överklagas. Det är inte möjligt att föra vidare ärendet till Högsta domstolen (*Oberster Gerichtshof*).

Senaste uppdatering: 05/06/2023

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betala dem?

Rättegångskostnaderna är de kostnader som är nödvändiga för att en person ska kunna hävda eller försvara sina rättigheter inför domstol. Här ingår domstolskostnader och, om parten för sin egen talan eller företräds av ett ombud som inte är advokat (*adwokat*), juridisk rådgivare (*radca prawny*) eller patentombud (*rzecznik patentowy*), partens eller dennes ombuds kostnader för att ta sig till domstolen och ett belopp motsvarande den inkomst parten förlorat till följd av att han eller hon inställt sig vid domstolen, dock högst ett belopp som motsvarar ett yrkesmässigt ombuds arvode, och om parten biträds av en advokat, en juridisk rådgivare eller ett patentombud, vederbörandes arvode.

Domstolskostnaderna består av avgifter och ersättning av utgifter.

En avgift tas ut för varje ingiven handling som är avgiftsbelagd. Vilka handlingar som är avgiftsbelagda samt avgiftens storlek anges i lagen av den 28 juli 2005 om domstolskostnader i civilrättsliga ärenden (*Ustawa z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych*). I lagen fastställs också regler för beräkning av utgifter.

I synnerhet följande handlingar är avgiftsbelagda:

Käromål/genkäromål.

Handling genom vilken yrkanden utvidgas eller ändras så att tvistens värde ökar.

Överklagan (*apelacja* eller *zażalenie*).

Överklagan till högsta instans (*skarga kasacyjna*) och överklagan i syfte att få en slutlig dom förklarad rättsstridig.

Ansökan om återvinning av en tredskodom.

Bestridande av betalningsföreläggande.

Primärt ingripande (*interwencja główna*) och sekundärt ingripande (*interwencja uboczna*).

Ansökan om att inleda ett rättsvårdsförfarande.

Konkursansökan.

Ansökan om registrering i/avförande ur fastighetsregistret.

Begäran om registrering i det nationella domstolsregistret (*Krajowy Rejestr Sądowy, KRS*) och pantregistret, samt ändring eller strykning av sådana registreringar.

Ansökan om resning.

Talan om upphävande av skiljedom.

Klagomål mot en domstolstjänstemans beslut.

Klagomål mot exekutionstjänstemannens åtgärder.

Begäran om utfärdande av följande handlingar ur ärendeakten: kopia, utdrag, intyg, andra handlingar eller kopior samt begäran om kopia av fastighetsregistret (mot en registreringsavgift).

Utgifter omfattar bland annat följande:

Resekostnader för inställelse i domstol för part som är befriad från rättegångskostnader, om inställelsen beslutats av domstolen.

Ersättning till vittnen för resor, uppehålle och förlorad inkomst i samband med vittnenas inställelse i domstol.

Arvode och ersättning för kostnader till sakkunniga, översättare och god man som utsetts för parten i målet.

Schablonbelopp för bevisinsamling genom yttrande från en panel av sakkunniga.

Avgifter till andra personer eller institutioner och ersättning för deras utgifter.

Kostnader för annan bevisinsamling.

Kostnader för transport och förvaring av djur och föremål.

Kostnader för placering och kvarhållande.

Engångsbelopp till domstolsförordnade gode män för utförandet av bakgrundsundersökningar i ärende rörande annullering av äktenskap, äktenskapsskillnad eller hemskillnad och för övervakning av föräldrakontakt som planerats av domstolen.

Kostnader för intyg från domstolsläkare.

Kostnader för medling efter det att en domstol hänskjutit ärendet.

Kostnader för tillkännagivanden.

Om inte annat föreskrivs i lag är den part som till domstolen lämnar in en handling som är avgiftsbelagd eller ger upphov till utgifter skyldig att betala domstolskostnaderna.

Bl.a. följande parter är **enligt lag befriade från domstolskostnader** (ingen begäran krävs):

En part som begär att faderskap eller moderskap ska fastställas och gör relaterade yrkanden (om en talan om fastställande av faderskap visar sig vara uppenbart ogrundad, får domstolen i sitt beslut om att avsluta förfarandet emellertid ange att sökanden ska stå för de obetalda domstolskostnaderna, med beaktande av alla omständigheter i målet).

En part som begär underhåll och svaranden i mål om nedsättning av underhåll.

En part som begär att avtalsklausuler ska förklaras oskäliga.

En anställd som väcker talan eller ansöker om inledande av rättsvårdsförfarande, utom när yrkandets värde överstiger 50 000 polska zloty, eller en person som överklagar i ett socialförsäkringsmål.

En part i ett mål som rör psykisk hälsa.

En person som saknar arbetsförmåga vid förfaranden för upphävande eller ändring av personens ställning som arbetsoförmögen.

Kostnaderna betalas preliminärt av finansministeriet om de har samband med en åtgärd som domstolen vidtagit på eget initiativ (t.ex. när domstolen godtar bevisning utan begäran från någon part). Övriga kostnader betalas preliminärt av den part som har begärt den åtgärd som ger upphov till kostnaderna.

Domstolen kan kräva att en part betalar en del av kostnaderna i förskott, och vidtar då inte den begärda åtgärden förrän förskottsbeloppet har betalats.

Domstolen beslutar om återbetalning av eventuella överskjutande förskottsbelopp och reglering av de kostnader som uppkommit i den slutliga domen.

Domstolen beslutar också i sin slutliga dom om vem som slutgiltigt ska bära kostnaderna för förfarandet och i vilken omfattning. I tvistemål gäller regeln att den tappande parten ska bära alla kostnader (dvs. både sina egna och den andra partens kostnader). Om en talan delvis vinner bifall kan domstolen besluta att parterna ska bära sina egna kostnader (dvs. att ingen av parterna är skyldig att ersätta den andras kostnader) eller att parterna ska dela kostnaderna proportionellt (alltså att den mindre framgångsrika parten ersätter den andra för en del av dennes kostnader enligt vad domstolen fastställer). Vid rättsvårdsförfaranden (som används i många fall, exempelvis för att besluta i viktiga ärenden rörande barn, förvärv av arv eller upphävande av samägande) är regeln att kostnaderna kvittas mot varandra. Beroende på situationen, bl.a. parternas uppträdande under förfarandet, kan domstolen emellertid besluta annorlunda, och t.ex. låta en av parterna betala alla kostnader, inbegripet de kostnader som övriga parter ådragit sig.

2 Vad exakt är rättshjälp?

Rättshjälptillhandahålls för att underlätta tillgången till rättslig prövning för personer som befinner sig i svåra livsomständigheter eller ekonomiska omständigheter.

Följande lagstiftning reglerar rättshjälpen:

a) I inhemska mål: civilprocesslagen och lagen om domstolskostnader i civilmål.

b) I gränsöverskridande mål: utöver de lagar som anges i punkt a) ovan även lagen om rätt till rättshjälp i civilrättsliga förfaranden i Europeiska unionens medlemsländer och om rätten till rättshjälp i syfte att lösa en tvist i godo innan talan väcks (*Ustawa o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania*).

Gränsöverskridande mål utgör mål där en sökande som har sin hemvist eller vanliga vistelseort i en annan medlemsstat i Europeiska unionen (med undantag för Danmark) ansöker om rättshjälp i förfaranden som genomförs i eller ska inledas i Polen eller i syfte att lösa en tvist i godo i ett civilrättsligt mål där de polska domstolarna är behöriga. Detta omfattar även mål där en sökande som har sin hemvist eller vanliga vistelseort i Polen ansöker om rättshjälp i förfaranden som genomförs i eller ska inledas i en annan medlemsstat i Europeiska unionen (med undantag för Danmark) eller i syfte att lösa en tvist i godo i ett civilrättsligt mål där domstolarna i den staten är behöriga.

Rättshjälptillhandahålls för att underlätta tillgången till rättslig prövning för personer som befinner sig i svåra livsomständigheter eller ekonomiska omständigheter.

Befrielse från domstolskostnader, så att parten inte behöver betala avgifter och kostnader i förskott när förfarandet inleds eller medan det pågår. Detta omfattar även kostnaden för resa till domstolen, om domstolen beslutar att parten ska inställa sig personligen.

Domstolens förordnande av ett ombud för domstolsförfarandet, inbegripet för utarbetandet av en stämningsansökan (i gränsöverskridande mål även för tillhandahållandet av juridisk rådgivning och en uppgörelse i godo av tvisten utanför domstol), så att parten kostnadsfritt företräds av en yrkesjurist.

I gränsöverskridande mål där sökanden har lämnat in en ansökan om rättshjälp i förfaranden som genomförs i eller ska inledas i en annan medlemsstat omfattas dessutom följande:

a) Befrielse från kostnader för översättning av ansökan om rättshjälp i en annan medlemsstat och nödvändiga handlingar till stöd för ansökan.

b) Förordnande av en advokat eller juridisk rådgivare i syfte att tillhandahålla rättshjälp till en sökande i Polen i förfaranden som genomförs i eller ska inledas i en annan medlemsstat, fram till den dag då den behöriga myndigheten i den medlemsstaten mottar ansökan om rättshjälp.

Fullständig eller delvis rättshjälp kan beviljas. I sistnämnda fall kan rättshjälpen omfatta endast förordnande av ett ombud och inte befrielse från domstolskostnader eller förordnande av ett ombud och delvis befrielse från kostnaderna (exempelvis befrielse från en viss andel av kostnaderna eller en specifik kostnadspost).

I Polen finns också särskild rättshjälp inom ramen för det som betecknas "kostnadsfri rättshjälp" (nieodpłatna pomoc prawna). Kostnadsfri rättshjälp regleras av lagen av den 5 augusti 2015 om kostnadsfri rättshjälp, kostnadsfri samhällsrådgivning och juridisk utbildning (Ustawa z 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej). Kostnadsfri rättshjälp omfattar följande:

Kostnadsfri juridisk rådgivning som tillhandahålls av en advokat eller juridisk rådgivare, även med avseende på pågående domstolsförfarande.

Kostnadsfritt utarbetande av ett utkast till handling, med undantag för inlagor i pågående domstolsförfaranden.

Kostnadsfritt utarbetande av en ansökan om att befrias från domstolskostnader och/eller få ett ombud förordnat av domstolen i pågående domstolsförfaranden.

Kostnadsfri medling.

3 Vilka krav måste uppfyllas för att man ska få rättshjälp?

Rättshjälp i domstolsförfaranden är tillgänglig för både fysiska och juridiska personer samt för organisationsenheter som enligt lag har rätt att vara parter i sådana förfaranden.

En fysisk person kan befrias från domstolskostnader om personen inte kan bära kostnaderna själv utan att detta innebär en risk för att personen eller personens familj hamnar i svåra omständigheter.

En juridisk person eller en organisatorisk enhet som inte är någon juridisk person men enligt lag har rätt att vara part i ett domstolsförfarande kan befrias från kostnader om personen eller enheten saknar tillräckliga medel för att betala kostnaderna. Kommersiella företag (med undantag för när statskontoret är den enda partnern eller aktieägaren) ska också visa att deras partner eller aktieägare inte har tillräckliga medel för att öka företagets tillgångar eller bevilja företaget ett lån.

Samhällsorganisationer som inte bedriver affärsverksamhet kan också ansöka om befrielse från domstolskostnader i sina egna ärenden i samband med verksamhet som har att göra med sociala aspekter, utbildning, kultur, idrott, välgörenhet eller självhjälp inom områdena konsumentskydd, miljöskydd och social välfärd.

Det finns inga fasta inkomstgränser för erhållande av rättshjälp. Domstolen gör en skönsmässig bedömning av detta, med beaktande av sammansättningen av partens inkomster, tillgångar och utgifter, inbegripet antalet personer som är beroende av parten för sin försörjning. Domstolen kan också dra slutsatsen att parten saknar tillräckliga medel för att täcka ombudets arvoden, men har tillräckliga medel för att täcka vissa eller till och med alla domstolskostnader.

Vid förfaranden utan utlandsanknytning kan domstolen dessutom neka till att förordna ett ombud även om parten saknar medel, om domstolen anser att något ombud inte behövs. I praktiken inträffar detta när ärendet inte är komplicerat, särskilt om parten dittills under förfarandets gång uppvisat god kännedom om lagstiftningen och förfarandet.

Vid gränsöverskridande förfaranden får domstolen neka rättshjälp till personer som är bosatta eller uppehåller sig i ett annat EU-medlemsland, med undantag för Danmark, om det är uppenbart att partens begäran om rättshjälp eller försvar av sina rättigheter uppenbart saknar grund. Rättshjälp kan också vägras av skäl som rör sakfrågan i ärendet, om sökanden tidigare har beviljats rättshjälp för att lösa tvisten i godo innan tvistemålsförfarandet inleddes, men ingen lösning nåddes.

Ett formellt villkor för att få rättshjälp är att ansökan ska inges till domstolen på det sätt som anges i punkterna 6–8 nedan.

Utan hinder av ovanstående kan en person som inte behärskar polska genom att lämna in en begäran till den domstol som handlägger målet (eller som bör handlägga målet om begäran lämnas in innan förfarandet inleds), beviljas **kostnadsfri tolkhjälp under förhandlingen**. Begäran behöver inte uppfylla formella krav som de som gäller för ansökningar om rättshjälp. Detta fastställs i artikel 5 i lagen av den 27 juli 2001 om organisationen av allmänna domstolar (*Ustawa z dnia 27 lipca 2001 roku prawo o ustroju sądów powszechnych*). En part som begär kostnadsfritt bistånd med översättning av inlagor och handlingar som ska inges till domstolen måste däremot ha lämnat in en enkel ansökan om rättshjälp.

Endast fysiska personer, inbegripet enmansföretagare som inte anställer andra personer (egenföretagare), har rätt till kostnadsfri rättshjälp om de inte själva kan bära kostnaderna för rättsligt bistånd.

En advokat eller juridisk rådgivare får vid tvingande skäl vägra tillhandahålla kostnadsfri rättshjälp och informera den berättigade personen om andra centrum som tillhandahåller kostnadsfri rättshjälp i distriktet (powiat).

Om det konstateras att det problem som meddelas av den berättigade personen inte helt eller delvis kan lösas genom kostnadsfri rättshjälp, särskilt om problemet inte uteslutande är av juridisk art, ska advokaten eller den juridiska rådgivaren informera personen om andra möjligheter att få lämplig hjälp från

andra aktörer som tillhandahåller kostnadsfri rådgivning. Exempelvis kan advokaten eller den juridiska rådgivaren informera om de tjänster som erbjuds av en aktör som tillhandahåller kostnadsfri rådgivning genom att ge personen ett informationsblad om rådgivning (karta informacyjna poradnictwa).

I fall där den kostnadsfria rättshjälpen ska täcka kostnadsfri medling beviljas sådan rättshjälp inte heller om målet har hänskjutits till medling av en domstol eller annan myndighet och om det föreligger rimlig misstanke om våld i parternas förbindelser.

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Ja. Det går att få rättshjälp i alla civilrättsliga mål, inbegripet mål som rör familjefrågor, mål av kommersiell natur eller mål som rör arbetsliv eller socialt skydd (t.ex. pensioner eller livräntor).

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

Det finns inget särskilt förfarande för brädsckande ärenden.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

Det finns inget officiellt ansökningsformulär för rättshjälp i nationella förfaranden. En begäran görs skriftligen eller muntligen så att den förs till protokollet.

Vid gränsöverskridande mål kan den officiella blanketten användas som finns i bilagan till kommissionens beslut 2004/844/EG av den 9 november 2004 om fastställelse av formulär för ansökningar om rättshjälp enligt rådets direktiv 2003/8/EG om förbättring av möjligheterna till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister genom fastställande av gemensamma minimiregler för rättshjälp i sådana tvister. Formulären finns tillgängliga hos de domstolar där förfarandet pågår eller ska inledas. De kan också laddas ned från justitieministeriets webbplats. Det är dock inte obligatoriskt att använda dessa formulär. En ansökan bör innehålla en redogörelse för sökandens civiltillstånd, tillgångar, inkomster och inkomstkällor. En ansökan om rättshjälp för att lösa tvisten i godo innan ett civilrättsligt förfarande inleds ska också innehålla en detaljerad redogörelse för sakförhållandena i ärendet.

Det är endast obligatoriskt att använda ett formulär vid gränsöverskridande mål där förhandlingarna äger rum i en annan medlemsstat och rör en person som är polsk medborgare eller har permanent uppehålls rätt i Polen.

I gränsöverskridande mål kan ansökan både lämnas in på polska och på engelska.

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

En ansökan om att befrias från domstolskostnader eller att få ett ombud förordnat av domstolen vid ett nationellt förfarande måste innehålla en redogörelse för sökandens civiltillstånd, tillgångar, inkomster och inkomstkällor i enlighet med den mall som återfinns i justitieministerns förordning av den 3 oktober 2016 om statens betalning av kostnadsfri rättshjälp som tillhandahålls av en av domstolen förordnad advokat (*Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu*). Mallarna finns tillgängliga i elektroniskt format på polska på domstolarnas webbplatser och på justitieministeriets webbplats samt i pappersform vid domstolarnas kanslier. Detta är ett formellt krav, och **underlåtenhet att åtgärda eventuella brister i detta avseende inom en vecka efter domstolens begäran leder till att ansökan avvisas**. Om de omständigheter som anges i ansökan ger anledning till oro får domstolen besluta om en utredning av sökandens faktiska omständigheter, särskilt genom att begära att sökanden lämnar ytterligare förtydliganden eller handlingar.

Vid gränsöverskridande förfaranden ska en person som är bosatt eller stadigvarande bosatt i ett annat EU-medlemsland, med undantag för Danmark, bifoga följande till ansökan:

Handlingar som bekräftar uppgifterna i ansökan.

Handlingar som styrker sökandens nationalitet, bosättningsort eller vanliga vistelseort och, om sökanden inte är medborgare i en medlemsstat, en handling som styrker att sökanden är bosatt på den aktuella medlemsstatens territorium i enlighet med den statens lagstiftning.

Ett uttalande från sökanden om huruvida sökanden redan har beviljats rättshjälp för att lösa tvisten i godo och, om sådan hjälp har beviljats men ingen lösning har nåtts, ett klagörande av skälen till detta.

Ovanstående handlingar ska översättas till polska eller engelska av en person som är behörig att översätta officiella handlingar i den medlemsstat som ansökan ursprungligen härrör från.

Om en ansökan i ett gränsöverskridande förfarande saknar någon obligatorisk uppgift eller ger upphov till tvivel kring ansökans riktighet, begär domstolen att sökanden, inom en föreskriven tidsfrist på högst en månad, lämnar ytterligare förtydliganden eller handlingar. Sökanden kan särskilt uppmanas att tillhandahålla kopior av skattedeklarationer, kontobesked och kontoutdrag från bank, tillgodohavanden på bankkonto eller i värdepapper eller intyg som anger lön, arvoden och andra ersättningar eller förmåner, pensioner, livräntor och underhållsbidrag. **Om tidsfristen inte iakttas prövar domstolen ansökan på grundval av de uppgifter som lämnats.**

I praktiken gäller att en ansökan i nationella eller gränsöverskridande förfaranden för att påskynda prövningen bör åtföljas av alla de handlingar som sökanden anser vara nödvändiga för att styrka sin ekonomiska ställning, i synnerhet de som nämns ovan.

Om kostnadsfri rättshjälp begärs ska ansökan innehålla en förklaring där sökanden anger att vederbörande saknar tillräckliga medel att själv bekosta rättsligt bistånd. En person som ansöker om kostnadsfri rättshjälp med avseende på sin näringsverksamhet ska dessutom lämna in en förklaring om att vederbörande inte har anställt några andra personer under det gångna året. Förklaringarna ovan måste formuleras i enlighet med de färdiga mallar som kan erhållas från centrumen för kostnadsfri rättshjälp. Förklaringarna ska lämnas till den person som tillhandahåller den kostnadsfria rättshjälpen.

Eftersom kostnadsfri rättshjälp normalt tillhandahålls direkt på centrumet efter det att ansökan har lämnats in, bör sökanden också ha med sig en identitetshandling samt alla handlingar som krävs för att kunna presentera det rättsliga ärendet, så att hjälpen kan ges på ett effektivt sätt.

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Vid nationella tvister ska ansökan om att befrias från domstolskostnader eller förordnas ett ombud av domstolen inges till den domstol där ett förfarande inletts eller ska inledas.

En fysisk person som är bosatt eller har sin vanliga vistelseort i en EU-medlemsstat (med undantag för Danmark) och som ansöker om rättshjälp i ett gränsöverskridande förfarande som inletts eller ska inledas vid en polsk domstol får ansöka om rättshjälp vid den domstol där fastställelseförfarandet inletts eller ska inledas. Om ansökan avser rättshjälp vid verkställighetsförfaranden ska den ges in till den distriktsdomstol som har behörighet i det område där beslutet eller domen ska verkställas. Ansökningar om rättshjälp kan också lämnas in via det polska justitieministeriet eller en utsedd behörig myndighet i den medlemsstat där sökanden är bosatt eller har sin vanliga vistelseort. Justitieministeriet vidarebefordrar utan dröjsmål sådana ansökningar till behörig domstol. En fysisk person som är bosatt eller har sin vanliga vistelseort i Polen och som ansöker om rättshjälp i förfaranden som har inletts eller kommer att inledas i en annan medlemsstat (med undantag för Danmark) får lämna in ansökan till behörig domstol i den andra medlemsstaten. Ansökan får också lämnas in till den regionala domstol inom vars domkrets personen är bosatt eller har sin vanliga vistelseort i Polen.

En ansökan om rättshjälp inom ramen för systemet för kostnadsfri rättshjälp kan lämnas in till ett av centrumen för kostnadsfri rättshjälp i Polen. Dessa finns i distrikt och städer med distriktsstatus. En karta över dessa centrum samt kontaktuppgifter finns [här](#)

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Den polska domstolen kommer att delge sökanden sitt beslut om ansökan om befrielse från domstolskostnader eller om förordnande av ett ombud. Det går också att få information om ansökans status och om huruvida den har beviljats eller inte genom att ringa eller skicka ett e-postmeddelande till domstolens kansli. *Personer som ansöker om kostnadsfri rättshjälp får besked om huruvida de är berättigade till sådan hjälp direkt från det centrum som tillhandahåller hjälpen.*

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

Inga ytterligare åtgärder krävs om befrielse från domstolskostnader beviljas. Om den part som beviljats kostnadsbefrielse måste betala vissa kostnader för att kunna skydda sina rättigheter (t.ex. översättningskostnader eller kostnader för resa till domstolen om parten kallats att inställa sig personligen), måste parten ansöka hos domstolen om förskottsbetalning av dessa kostnader. I annat fall kan domstolen förvänta sig att den part som är befriad från domstolskostnaderna ska lägga ut för dessa kostnader, som sedan ersätts. Om ett förskott beviljas måste det regleras på grundval av fakturor inom en månad från mottagandet av förskottet, och under alla omständigheter innan ett beslut om slutlig reglering av kostnaderna för förfarandet utfärdas. Om en advokat eller en juridisk rådgivare förordnats ska denne kontaktas. Domstolen får delge sökanden en kopia av beslutet om förordnande av advokat eller juridisk rådgivare, dock utan detaljer som advokatens eller den juridiska rådgivarens fullständiga namn och delgivningsadress. Domstolen meddelar dessa uppgifter i en senare skrivelse, efter det att den delgetts uppgifterna av den behöriga regionala avdelningen av advokatsamfundet respektive kammaren för juridiska rådgivare.

En person som av domstolen helt eller delvis befriats från domstolskostnader innan domstolsförfarandet inleds ska bifoga en kopia av beslutet om kostnadsbefrielse till den ansökan eller motsvarande handling som inleder förfarandet.

Inom ramen för systemet för kostnadsfri rättshjälp kommer en person som anses vara berättigad till rättshjälp att få den direkt i förväntad form vid centrumet för kostnadsfri rättshjälp.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Det är den behöriga regionala avdelningen av advokatsamfundet respektive kammaren för juridiska rådgivare som förordnar en advokat eller en juridisk rådgivare, beroende på vad som är tillämpligt. Om ett specifikt ombud anges i ansökan förordnas dock den personen i den mån det är möjligt och vederbörande samtycker. Advokaten eller den juridiska rådgivaren får vid tvingande skäl vägra att handlägga målet, och i så fall ska det självreglerande organet förordna ett annat ombud. Under förfarandets gång är en begäran om byte av det ombud som förordnats möjlig. Även detta förutsätter tvingande skäl.

Det är möjligt att i begäran uttrycka önskemål om att ombudet ska ha goda kunskaper i ett visst främmande språk eller vara verksam inom en viss gren av juristyrket, i synnerhet att ombudet ska vara advokat eller juridisk rådgivare. I praktiken godkänner domstolen sådana begäranden.

Inom systemet för kostnadsfri rättshjälp är det inte möjligt att välja advokat eller juridisk rådgivare. Sådan rättshjälp ges av den advokat eller juridiska rådgivare som tjänstgör på det rättshjälpscentrum som sökanden vänt sig till, alternativt av en biträdande jurist som godkänts av denna advokat eller rådgivare.

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

En part som beviljats fullständig befrielse från domstolskostnader betalar inga domstolsavgifter och ådrar sig inga utgifter. Om parten beviljats delvis befrielse från domstolskostnader måste parten stå för den del av domstolsavgifterna och utgifterna som inte omfattas av kostnadsbefrielsen. Om den parten vinner målet ålägger domstolen i det beslut som avslutar förfarandet den tappande parten att ersätta den vinnande parten för dessa kostnader.

Om en part som är befriad från domstolskostnader helt eller delvis förlorar målet anger domstolen i sitt slutgiltiga beslut i förfarandet att denna part ska ersätta motpartens domstolskostnader (men inte de kostnader som täckts av staten).

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

En person som delvis befriats från domstolskostnader måste betala de övriga domstolskostnaderna.

14 Omfattar rättshjälpen även överklaganden?

Rättshjälp som beviljats av en domstol i första instans omfattar också överklagande- och verkställighetsförfaranden. En part som inte företrätts av ett ombud (t.ex. en advokat) i första instans kan ansöka om denna form av bistånd i andra instans. Om ett extraordinärt överklagande krävs måste parten lämna in en särskild begäran, som då blir föremål för ett särskilt beslut som endast omfattar detta rättsliga steg.

15 Kan rättshjälpen dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Domstolen kan återkalla beviljad rättshjälp, oavsett om det är frågan om befrielse från domstolskostnader eller förordnande av ombud, om det konstateras att de skäl på vilka beviljandet grundas inte förelåg eller inte längre föreligger. I båda fallen måste parten betala alla tillämpliga avgifter och ersätta kostnaderna, med det förbehållet att domstolen avseende kostnaderna kan besluta att parten endast behöver ersätta dessa delvis, i enlighet med hur partens situation förändrats.

När domstolen återkallar ett beslut om kostnadsbefrielse kan den ålägga en part som medvetet gett en missvisande bild av de omständigheter som legat till grund för kostnadsbefrielsen att betala upp till 1 000 polska zloty i böter. En part som beviljats bistånd av ett av domstolen förordnat ombud på grundval av sådana omständigheter kan åläggas att betala upp till 3 000 zloty i böter. Oberoende av skyldigheten att betala böterna måste parten betala alla tillämpliga avgifter och stå för de kostnader som parten är skyldig att betala, alternativt betala arvodet från det ombud som domstolen har förordnat.

Nya ansökningar om befrielse från domstolskostnader från en person som tidigare medvetet gett en missvisande bild av sitt civiltillstånd och sina tillgångar, inkomster och inkomstkällor avslås av domstolen, och personen åläggs att betala upp till 2 000 zloty i böter.

Ett beslut om att bötfälla en part kan överklagas i enlighet med punkt 16 nedan.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Ja. Det går att överklaga ett beslut om avslag på ansökan om kostnadsbefrielse eller förordnande av ombud eller, om beslutet utfärdats av en domstolstjänsteman, att inge ett klagomål mot beslutet. **Innan ett beslut bestrids ska en begäran om skriftlig motivering inges inom en vecka från delgivningen av beslutet. När sökanden har mottagit beslutet med den skriftliga motiveringen måste överklagandet lämnas in inom en vecka.** Det ska riktas till den domstol som utfärdat beslutet. Inga avgifter tas ut för en begäran om skriftlig motivering, överklaganden eller klagomål mot domstolstjänstemäns beslut. Ett liknande förfarande gäller vid återkallande av tidigare beviljad rättshjälp i form av kostnadsbefrielse eller förordnande av ombud.

Beslut om avslag på ansökan om kostnadsfri rättshjälp kan inte bestridas.

Ytterligare information

Lag av den 28 juli 2005 om rättegångskostnader i civilmål.

Civilprocesslagen av den 17 november 1964.

Lag av den 17 december 2004 om rätt till rättshjälp i civilrättsliga förfaranden som genomförs i Europeiska unionens medlemsstater och om rätt till rättshjälp för att lösa en tvist i godo innan talan väcks.

2004/844/EG: Kommissionens beslut av den 9 november 2004 om fastställelse av formulär för ansökningar om rättshjälp enligt rådets direktiv 2003/8/EG om förbättring av möjligheterna till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister genom fastställande av gemensamma minimiregler för rättshjälp i sådana tvister.

Lag av den 5 augusti 2015 om kostnadsfri rättshjälp, kostnadsfri samhällsrådgivning och juridisk utbildning.

 <http://www.darmowapomocprawna.ms.gov.pl/>

 <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/formularze>

Enskilda distriktsdomstolars och regionala domstolars webbplatser.

17 Medför ansökan om rättshjälp att preskriptionstiden avbryts?

När det gäller ansökningar om befrielse från domstolskostnader medför inte ingivandet av den relevanta ansökan eller ett överklagande av ett beslut om avslag på ansökan om befrielse i princip att det pågående förfarandet vilandeförklaras, såvida inte sökanden har beviljats befrielse från domstolskostnaderna till följd av en ansökan som gjorts i stämningsansökan eller innan talan väckts. Om en ansökan slutgiltigt avslås innan tidsfristen för betalning av avgiften för inlagan löper ut, kommer tidsfristen för betalningen att börja löpa på nytt från och med den dag som begäran om betalning delges eller, i vissa fall där parten företräds av en advokat eller en juridisk rådgivare, från och med den dag som beslutet om avslag på ansökan om kostnadsbefrielse delges. En ny ansökan om befrielse från rättegångskostnader som grundas på samma omständigheter påverkar emellertid inte längre tidsfristen för betalning av avgiften. Även vad gäller ansökningar om att domstolen ska förordna ett ombud kommer ingivandet av den relevanta ansökan eller ett överklagande av ett beslut att neka ett sådant förordnande i princip inte att medföra att det pågående förfarandet vilandeförklaras, såvida inte ansökan gjordes i stämningsansökan eller innan talan väcktes. Domstolen får emellertid vilandeförklara handläggningen av målet till dess att ett slutligt beslut om ansökan har fattats. Den får följaktligen inte fastställa en förhandling, men kan ställa in eller skjuta upp en planerad förhandling. Om det är obligatoriskt med ett juridiskt ombud i form av en advokat eller en juridisk rådgivare för en viss processhandling (överklagande till högsta instans [*skarga kasacyjna*], ansökan om resning, vissa överklaganden av domstolsbeslut) medför en ansökan om att domstolen ska förordna ombud inom den föreskrivna tidsfristen för en sådan ansökan att tidsfristen upphör att löpa. Oavsett huruvida ansökan beviljas eller avslås kommer tidsfristen att börja löpa igen. En ny ansökan som grundar sig på samma omständigheter påverkar emellertid inte längre tidsfristen.

Ytterligare information

Lag av den 28 juli 2005 om rättegångskostnader i civilmål.

Civilprocesslagen av den 17 november 1964.

Lag av den 17 december 2004 om rätt till rättshjälp i civilrättsliga förfaranden som genomförs i Europeiska unionens medlemsstater och om rätt till rättshjälp för att lösa en tvist i godo innan talan väcks.

2004/844/EG: Kommissionens beslut av den 9 november 2004 om fastställelse av formulär för ansökningar om rättshjälp enligt rådets direktiv 2003/8/EG om förbättring av möjligheterna till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister genom fastställande av gemensamma minimiregler för rättshjälp i sådana tvister.

Lag av den 5 augusti 2015 om kostnadsfri rättshjälp, kostnadsfri samhällsrådgivning och juridisk utbildning.

<http://www.darmowapomocprawna.ms.gov.pl/>

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/formularze>

Enskilda distriktsdomstolars och regionala domstolars webbplatser.

Senaste uppdatering: 08/03/2024

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Rättshjälp - Portugal

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betalar dem?

Enligt artikel 529 i den [portugisiska civilprocesslagen](#) (*Código de Processo Civil*) består kostnaderna och utgifterna i samband med en rättegång av

- i. domstolsavgifter (*taxa de justiça*),
- ii. målrelaterade utgifter (*encargos*),
- iii. parternas kostnader (*custas de parte*).

Detta innebär följande:

- i. Var och en av parterna som deltar i en rättsprocess måste betala domstolsavgifter för att rättsprocessen ska kunna inledas. Kostnaderna beräknas utifrån tvisteföremålets värde eller målets komplexitet, i enlighet med [förordningen om domstolskostnader](#) (*Regulamento das Custas Processuais*) och de tabeller som fogats som bilaga till förordningen. Domstolsavgifterna uttrycks i "beräkningsenheter" (*unidades de conta* – UC), i enlighet med artikel 5 i förordningen om domstolskostnader. År 2023 kommer värdet av 1 UC att förbli oförändrat på 102,00 euro. Detta belopp kan ändras över tid.
- ii. Målrelaterade utgifter är sådana som uppstår till följd av domstolsförfaranden (såsom betalningar till sakkunniga, tolkningstjänster osv.) på begäran av parterna eller efter beslut av domaren – se artikel 16 i förordningarna om domstolskostnader.
- iii. Parternas kostnader är de belopp som varje part betalar i samband med målet. Enligt artikel 26 i förordningen om domstolskostnader betalas detta belopp tillbaka om motparten förlorar målet (t.ex. advokatarvoden, utgifter för exekutionstjänstemän som domstolen har utsett).

2 Vad exakt är rättshjälp?

Tillgång till rättslig prövning föreskrivs i [lag 34/2004 av den 29 juli 2004](#).

Enligt artikel 6 i lag 34/2004 kan juridiskt bistånd erhållas i form av

- i. juridisk rådgivning, eller
- ii. rättshjälp.

Detta innebär följande:

- i. Enligt artiklarna 14 och 15 i lag nr 34/2004 består juridisk rådgivning av tekniska förtydliganden om vilken lag som ska tillämpas på vissa frågor eller mål. Rådgivningen kan tillhandahållas av advokater.
- ii. Enligt artikel 16 i lag nr 34/2004 kan rättshjälp ges i följande former:

Befrielse från domstolsavgifter och andra förfarandekostnader.

Tilldelning av juridiskt ombud (i form av advokater) och betalning av deras arvoden och utlägg (såsom resekostnader).

Betalning av arvoden för ombud som domstolen utser (målsägandebiträde i brottmål).

Betalning av domstolsavgifter och andra förfarandekostnader genom delbetalningar.

Tilldelning av juridiskt ombud och betalning av relevanta arvoden och utlägg genom delbetalningar.

Betalning av arvoden och utlägg för juridiskt ombud som tilldelats av domstolen genom delbetalningar.

Tilldelning av en domstolsutsedd exekutionstjänsteman och betalning av avgifter i samband med dennes arbete (t.ex. avgifter för att delge en stämning, åtgärder för att utföra en utmätning av tillgångar och andra verkställighetsförfaranden).

3 Vilka krav måste uppfyllas för att man ska få rättshjälp?

Med stöd av artikel 7 i lag nr 34/2004 har följande kategorier av personer rätt till rättsskydd, om de kan styrka att de befinner sig i ekonomiska svårigheter:

Portugisiska medborgare.

EU-medborgare.

Utlänningar och statslösa personer med giltigt uppehållstillstånd i en EU-medlemsstat.

Utlänningar utan giltigt uppehållstillstånd i en EU-medlemsstat om portugisiska medborgare i samma situation hade beviljats uppehållstillstånd i landet.

Ideella organisationer har endast rätt till rättsskydd i form av rättshjälp.

Obs: Vinstdrivande enheter och privata aktiebolag har inte rätt till rättsskydd.

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Enligt artikel 17 i lag 34/2004 och artikel 7 i [genomförandeförordning nr 46/2015 av den 23 februari 2015 \(Portaria n.º 46/2015\)](#) gäller rättshjälpssystemet för alla domstolar, oavsett typen av mål, för fredsdomare, för alternativa tvistlösningssystem som statlig medling (*mediação pública*), t.ex. medling i familje- eller arbetsmarknadsmål, för ärenden vid registreringskontor, för bouppteckningar som hanteras på notarietkontor, i förfaranden om administrativa förseelser.

Användbara länkar:

[Statligt system för medling i familjemål \(på portugisiska\)](#)

[Statligt system för medling i familjemål \(på portugisiska\)](#)

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

I nödsituationer, då inget slutligt beslut har fattats om en ansökan om rättshjälp men domstolsavgifter och andra utgifter i samband med målet förfaller till betalning, måste sökanden inge dokument som styrker att han eller hon har ansökt om rättshjälp och sedan gå vidare på följande sätt (se artikel 29.5 i lag nr 34/2004).

Om beslutet från relevant socialförsäkringsavdelning ännu inte är känt beviljas uppskov med betalningen till dess att beslutet har meddelats sökanden.

Om socialförsäkringsavdelningen redan har fattat ett beslut om att bevilja rättshjälp i form av delbetalningar av kostnaderna ska den första delbetalningen göras inom tio dagar från meddelandet av beslutet till sökanden. Detta hindrar inte att pengar kan behöva betalas tillbaka om beslutet återkallas.

Om socialförsäkringsavdelningen redan har fattat ett beslut om att inte bevilja rättshjälp ska betalningen göras inom tio dagar från meddelandet av beslutet till sökanden. Detta hindrar inte att pengar kan behöva betalas tillbaka om beslutet återkallas.

Om det har gått 30 dagar utan att något beslut om rättsskydd (juridisk rådgivning eller rättshjälp) har fattats anses begäran ha beviljats genom tyst medgivande, och den berörda parten kan återropa detta inför domstolen eller det portugisiska advokatsamfundet, beroende på vilken form av rättsskydd som begärs – se artikel 25 i lag nr 34/2004.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

Formulären för att ansöka om rättsskydd i form av juridisk rådgivning eller andra former av rättshjälp, inklusive för att ansöka om rättshjälp i en annan medlemsstat, kan laddas ned från den portugisiska socialförsäkringsmyndighetens webbplats [här \(på portugisiska\)](#).

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

De handlingar som ska bifogas ansökan anges i "Rättsskydd – en praktisk guide" (*Guia Prático Protecção Jurídica*), som getts ut av socialförsäkringsinstitutet (*Instituto da Segurança Social, I.P.*) och publicerats under rubriken "Praktiska guider" (*Guias Práticos*) på deras webbplats. Du kan få tillgång till denna via någon av följande länkar:

[Portugisiska socialförsäkringsinstitutets webbplats](#)

[Rättsskydd – en praktisk guide \(på portugisiska\)](#)

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Ansökan och bifogade dokument kan lämnas in personligen eller skickas per post, fax eller e-post till valfri avdelning vid socialförsäkringsinstitutet som är öppen för allmänheten.

Förteckningen över socialförsäkringskontor för varje distrikt och deras adresser, faxnummer och e-postadresser finns [här \(på portugisiska\)](#).

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

I beslutet om att bevilja rättshjälp ska det alltid anges vilken form av rättshjälp som har beviljats. Beslutet fattas av chefen för socialförsäkringsavdelningen i det område där sökanden bor eller har sin bas. Om sökanden inte är portugisisk medborgare fattas beslutet av chefen för den socialförsäkringsavdelning som ansökan ingavs till – se artiklarna 20 och 29 i lag nr 34/2004.

Enligt artikel 26 i lag nr 34/2004 måste sökande meddelas beslut om beviljande av en ansökan om rättshjälp. I regel skickas meddelandet till den postadress som sökanden uppgav i ansökningsformuläret.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

Om sökanden tilldelas ett juridiskt ombud meddelas sökanden adressen till det juridiska ombudets kontor. Sökanden informeras också om att han eller hon är skyldig att samarbeta fullt ut med ombudet.

I annat fall kan rätten till ombud dras tillbaka. För att rättshjälp i form av total eller partiell befrielse från domstolsavgifter och målrelaterade kostnader ska få verkan måste sökanden överlämna dokument som visar att sådan hjälp har beviljats inom den föreskrivna perioden för betalning av domstolsavgifter.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Juridiska ombud utses av det portugisiska advokatsamfundet, som sedan underrättar sökanden i enlighet med artiklarna 30 och 31 i lag nr 34/2004.

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

Rättshjälpen omfattar de utgifter som anges i artikel 16 i lag nr 34/2004. Det rör sig om

domstolsavgifter och andra målrelaterade kostnader,

betalning av juridiska ombuds arvoden,

betalning av arvoden för juridiska ombud som utsetts av domstol,

betalning av domstolsavgifter och andra förfarandekostnader genom delbetalningar,

betalning av juridiska ombuds arvoden genom delbetalningar,

betalning av arvoden för juridiska ombud som utsetts av domstol genom delbetalningar,

kostnader för exekutionstjänsteman som utsetts av domstol,

betalning av kostnader till följd av att det rör sig om ett gränsöverskridande mål, om sökanden bor i en annan medlemsstat.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Enligt artiklarna 29.4 och 29.5 i lag nr 34/2004 ska eventuella återstående kostnader betalas av sökanden. Detta hindrar inte att sökanden, enligt artikel 26 i förordningen om domstolskostnader, kan ersättas för dessa kostnader om han eller hon vinner målet.

14 Omfattar rättshjälpen även överklaganden?

Ja, rättshjälpen omfattar även överklaganden och täcker alla senare förfaranden i det mål som rättshjälpen beviljades för. Rättshjälpen omfattar även huvudmålet, om rättshjälpen beviljas för något förfarande som är knutet till detta. Rättshjälpen behålls även under eventuella verkställighetsförfaranden till följd av domstolsavgöranden som meddelats i det mål som rättshjälpen beviljades för – se artikel 18 i lag 34/2004.

15 Kan rättshjälpen dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Ja, rättshjälpen kan dras in helt eller delvis innan rättegången avslutas, i de fall som anges i artikel 10 i lag nr 34/2004. Så är fallet i mål där sökanden eller hans eller hennes familjemedlemmar senare får tillgång till tillräckliga ekonomiska medel. I så fall är sökanden skyldig att anmäla att de klarar sig, helt eller delvis, utan rättshjälp. Om så inte sker riskerar sökanden påföljder.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Om socialförsäkringsavdelningen avslår ansökan, antingen helt eller delvis, måste den skriftligen meddela sökanden detta, och ge sökanden tio dagar på sig att svara. I sitt svar kan sökanden åberopa dokument som saknades eller som styrker hans eller hennes argument. Om sökanden inte svarar inom tio arbetsdagar vinner beslutet laga kraft, utan att någon ytterligare skrivelse skickas till sökanden – se artikel 37 i lag nr 34/2004 som hänvisar till den portugisiska förvaltningsprocesslagen (*Código do Procedimento Administrativo*).

Sökanden kan överklaga socialförsäkringsavdelningens beslut till domstol. I så fall måste sökanden inom 15 dagar inge ett skriftligt överklagande till den socialförsäkringsavdelning som fattade beslutet. Socialförsäkringsavdelningen kan återkalla beslutet. Om beslutet inte återkallas måste socialförsäkringsavdelningen hänskjuta ärendet till domstol – se artiklarna 26–28 i lag nr 34/2004.

17 Medför ansökan om rättshjälp att preskriptionstiden avbryts?

Ja, ansökan om rättshjälp kan medföra att preskriptionstiden avbryts.

När en ansökan om rättshjälp lämnas in, i form av utseende av ett juridiskt ombud, och den handling som bekräftar denna ansökan förenas med förfarandet, avbryts preskriptionstiden fem dagar efter den dag då ansökan om rättshjälp lämnades in (artikel 33.4 i lag 23/2004 av den 29 juli 2004 och artikel 323.1 och 323.2 i civillagen).

Se viss rättspraxis som offentliggjorts i denna fråga här:

– Lissabons appellationsdomstol (Tribunal da Relação de Lisboa)

📄 [Processo 439/11.5TTLRS.L1-4](#)

📄 [Processo 7637/17.7T8LSB.L1-2](#)

– Högsta domstolen (Supremo Tribunal de Justiça)

📄 [Processo 31/14.3TTCBR.C3.S1](#)

Varning:

Varken kontaktpunkten för det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område, domstolarna eller andra organ och myndigheter är bundna av informationen i detta faktablad. Det är fortfarande nödvändigt att läsa gällande lagtexter. De uppdateras regelbundet och är föremål för hur tolkningen av rättspraxis utvecklas.

Senaste uppdatering: 13/03/2024

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Rättshjälp - Rumänien

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betala dem?

Offentlig rättshjälp kan tillhandahållas i följande former:

- Betalning av en utsedd eller tilldelad advokats arvode för ombudskostnader, juridiskt bistånd och, i förekommande fall, försvar för att säkerställa utövande eller skydd av en rättighet eller ett berättigat intresse i domstol eller för att förhindra en tvist (nedan kallat advokatbistånd).
- Betalning av en sakkunnig, översättare eller tolk som anlitats under förfarandet, med domstolens eller den rättsliga myndighetens godkännande, om det ankommer på den person som ansöker om rättshjälp att betala dessa kostnader.
- Betalning av exekutionstjänstemannens arvode.
- Befrielse från, begränsning av, omläggning eller uppskjutning av betalning av lagstadgade rättegångskostnader, även kostnader i samband med verkställighet.

Om offentlig rättshjälp tillhandahålls medborgare i EU-medlemsstater eller till personer som har sin hemvist eller vanliga vistelseort inom en medlemsstat kan den godkända offentliga rättshjälpen även omfatta

- utgifter för översättning av de handlingar som mottagaren ingett, som har begärts av domstolen eller den rättsliga myndigheten för att avgöra målet, och relaterade förfrågningar och handlingar som ingetts eller mottagits är undantagna legaliseringskravet eller andra liknande formaliteter,
- en tolks tjänster under förfarandet inför domstolen/den rättsliga myndigheten,
- utgifter som uppstått i samband med resor som rättshjälpsmottagaren eller en annan person måste företa till Rumänien på domstolens eller den rättsliga myndighetens begäran, eller om någon av dessa personer enligt lag har närvaroplikt.

De rättshjälpsberättigade personer som uppfyller kraven i fråga 3 har även rätt till ersättning för betalning av en medlares arvode om de kan styrka att de innan inledandet av rättsprocessen har använt sig av medling för att lösa tvisten, eller om de begär medling efter att processen har inletts men före den första förhandlingen.

Offentlig rättshjälp kan tillhandahållas, separat eller kumulativt, i alla ovanstående former. Värde på den rättshjälp som tillhandahålls, antingen separat eller kumulativt, i form av bistånd från en advokat, sakkunnig, översättare, tolk eller exekutionstjänsteman får inte överstiga motsvarande 12 nationella minimilöner under en ettårsperiod det år rättshjälpsansökan ingavs.

(Artiklarna 6, 7, 20 och 44 i undantagsförordning nr 51/2008 om offentlig rättshjälp i tvistemål, godkänd genom lag nr 193/2008, i dess ändrade och kompletterade lydelse)

2 Vad exakt är rättshjälp?

Offentlig rättshjälp är en form av bistånd som staten beviljar för att trygga rätten till en rättvis rättegång och för att skydda lika tillgång till rättslig prövning och för att säkerställa utövandet av vissa rättigheter och berättigade intressen på rättslig väg, inklusive verkställighet av domstolsavgöranden eller andra exekutionstitlar.

(Artikel 1 i undantagsförordning nr 51/2008 om offentlig rättshjälp i tvistemål, godkänd genom lag nr 193/2008, i dess ändrade och kompletterade lydelse)

3 Har jag rätt till rättshjälp?

Alla fysiska personer kan ansöka om offentlig rättshjälp om de inte kan betala kostnaderna för vissa rättsliga förfaranden, eller de kostnader som uppstår i samband med juridisk rådgivning för att skydda en rättighet eller ett berättigat intresse i domstol, utan att detta skulle äventyra deras eller deras familjs försörjning.

Med familj avses make, barn eller andra släktingar i direkt nedstigande led upp till 18 års ålder som är ekonomiskt beroende av sökanden, och barn eller andra släktingar i direkt nedstigande led som är över 18 år men under 26 år, om de fortfarande bedriver studier och är ekonomiskt beroende av sökanden.

Med familj avses även den person som delar hemvist, bostad eller hushåll med sökanden, dennes barn eller andra släktingar i direkt nedstigande led upp till

18 års ålder som är ekonomiskt beroende av sökanden, och barn eller andra släktingar i direkt nedstigande led som är över 18 år men under 26 år, om de fortfarande bedriver studier och är ekonomiskt beroende av sökanden.

De personer vars genomsnittliga nettomånadsinkomst per familjemedlem understiger 500 rumänska lei (RON) under de två månader som föregår ingivandet av ansökan har rätt till rättshjälp. I så fall betalar staten de belopp som omfattas av rättshjälp. Om den genomsnittliga nettomånadsinkomsten per familjemedlem under de två månader som föregår ingivandet av ansökan understiger 800 RON betalar staten 50 procent av de belopp som omfattas av rättshjälp. Inkomstströklarna och de högsta belopp som kan beviljas som rättshjälp kan revideras i ett regeringsbeslut.

Offentlig rättshjälp kan även beviljas i andra fall, beroende på sökandens behov, när de faktiska eller beräknade kostnaderna sannolikt kommer att begränsa sökandens faktiska tillgång till rättslig prövning. Rättshjälp kan bland annat ges för att uppväga skillnaderna i levnadskostnader mellan den medlemsstat där sökanden har sin hemvist och vanliga vistelseort och Rumänien.

Vid fastställandet av sökandens inkomst tas hänsyn till regelbundna inkomster som lön, bidrag, arvoden, livräntor, hyresintäkter, vinst från näringsverksamhet eller vinst från verksamhet som enskild näringsidkare och liknande, samt till belopp som regelbundet mottas, t.ex. hyror och underhållsbidrag.

Rättshjälp beviljas oberoende av sökandens ekonomiska ställning om rätten till juridiskt bistånd eller gratis juridiskt bistånd i en speciallag föreskrivs som en skyddsåtgärd mot bakgrund av särskilda omständigheter som t.ex. minoritetstillhörighet, funktionsnedsättning, en viss ställning osv. I så fall beviljas offentlig rättshjälp utan att inkomstkriteriet behöver vara uppfyllt. Syftet är då endast att trygga erkännandet av vissa rättigheter eller berättigade intressen som härrör från eller har samband med de särskilda omständigheter som motiverade erkännandet (enligt lag) av rätten till juridiskt bistånd eller gratis juridiskt bistånd. Rätten till rättshjälp upphör om parten avlider eller om partens ekonomiska situation förbättras så mycket att han eller hon har råd att betala de rättsliga kostnaderna.

(Artiklarna 4, 5, 8, 81, 9, 10, 101, 2, 21 och 50 i undantagsförordning nr 51/2008 om offentlig rättshjälp i tvistemål, godkänd genom lag nr 193/2008, i dess ändrade och kompletterade lydelse)

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Den offentliga rättshjälp som föreskrivs i regeringens undantagsförordning beviljas i tviste-, handels-, förvaltnings-, arbets- och socialförsäkringsmål, liksom i andra mål, med undantag av i brottmål.

(Artikel 3 i undantagsförordning nr 51/2008 om offentlig rättshjälp i tvistemål, godkänd genom lag nr 193/2008, i dess ändrade och kompletterade lydelse)

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

Nej, det finns inte några särskilda förfaranden för nödsituationer.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

Ansökningar om rättshjälp som inges i enlighet med detta kapitel upprättas på det formulär som anges i bilagan till undantagsförordningen *(artikel 49 i undantagsförordning nr 51/2008 om offentlig rättshjälp i tvistemål, godkänd genom lag nr 193/2008, i dess ändrade och kompletterade lydelse)*.

FORMULÄR

för ansökan om rättshjälp i en annan medlemsstat i Europeiska unionen

Instruktioner:

1. Innan du fyller i ansökan bör du läsa igenom dessa instruktioner.
2. Den person som fyller i ansökan måste lämna alla uppgifter som efterfrågas i formuläret.
3. Oprecisa, otillräckliga eller ofullständiga uppgifter kan försena handläggningen av din ansökan.
4. Oriktiga eller ofullständiga uppgifter kan få rättsliga konsekvenser och din ansökan om rättshjälp kan avslås. Du löper också risk att åtalas.
5. Bifoga alla styrkande handlingar.
6. Observera att denna ansökan inte påverkar tidsfristen för att inleda en rättsprocess.
7. Datera och underteckna ansökan.

A1. Sökandens personuppgifter

För- och efternamn

Födelsedatum och födelseort

Personnummer

Adress (hemvist eller vistelseort)

.....

Tfn/fax/e-post

A2. I förekommande fall personuppgifter för det juridiska ombudet (förälder, förmyndare, förvaltare) (ska fyllas i om sökanden har ett juridiskt ombud)

För- och efternamn

Födelsedatum och födelseort

Personnummer

Adress

Tfn/fax/e-post

A3. I förekommande fall personuppgifter för sökandens advokat (ska fyllas i om sökanden har en advokat)

För- och efternamn

Adress

Tfn/fax/e-post

B. Information om den tvist som rättshjälpsansökan avser

Bifoga alla styrkande handlingar.

B1. Typ av tvist (äktenskapsskillnad, arbetsmarknadstvist osv.)

B2. Tvisteföremålets värde om detta kan uttryckas i pengar, och den valuta som tvisteföremålets värde uttrycks i

B3. Beskrivning av den situation för att lösa tvisten som rättshjälpen begärs för (inklusive behörig domstol, förhandlingsdatum, bevisning osv.)

C. Detaljer om rättsprocessen

Bifoga alla styrkande handlingar.

C1. Din nuvarande eller kommande ställning i rättsprocessen (kärande eller svarande)

Redogör för tvisteföremålet

.....

Motpartens namn och kontaktuppgifter

.....

C2. Särskilda skäl för att begära skyndsam handläggning av ansökan, i förekommande fall

C3. Ange vilka utgifter som omfattas av ansökan (markera med kryss):

- ☐ a) Advokatbistånd.
- ☐ b) Betalning av sakkunnig.
- ☐ c) Betalning av översättare eller tolk som anlitats under förfarandet.
- ☐ d) Betalning av exekutionstjänstemannens arvode.
- ☐ e) Befrielse från, begränsning av, omläggning eller uppskjutning av betalning av lagstadgade rättegångskostnader och/eller borgenssummor, inklusive avgifter och borgenssummor som ska betalas i samband med verkställighet.

C4. Ange om rättshjälpen begärs för att erhålla

- ☐ advokatbistånd inom ramen för utomrättsliga förfaranden
- ☐ advokatbistånd innan en rättsprocess inleds
- ☐ advokatbistånd (i form av rådgivning och/eller som ombud) inom ramen för en pågående rättsprocess. Ange i så fall
- registreringsnummer
 - förhandlingsdatum
 - domstolens namn
 - domstolens adress
- ☐ advokatbistånd vid en begäran om förnyad prövning av en domstolsdom. Ange i så fall
- domstolens namn
 - datum för domen
 - varför bistånd begärs
 - överklagandet av domen

- ☐ advokatbistånd i verkställighetsförfaranden. Ange i så fall
- domstolens namn
 - datumet för avgörandet eller en annan exekutionstitel.

C6. Ange om du har någon form av försäkring eller andra rättigheter eller resurser som kan täcka alla eller delar av dina rättegångskostnader.

Om så är fallet, specificera

.....

.....

D. Familjesituation

Hur många personer består ditt hushåll av?

Ange deras relation till dig

Efternamn och förnamn	Relation till sökanden (för minderåriga)	Födelsedatum	Är denna person ekonomiskt beroende av sökanden av denna person?

Finns det någon person som är ekonomiskt beroende av dig men som inte bor tillsammans med dig?

För- och efternamn	Relation till sökanden (för minderåriga)	Födelsedatum

Är du ekonomiskt beroende av en person som bor tillsammans med dig?

För- och efternamn	Relation till sökanden

Övriga tillgångar:						
TOTALT:						

E.3 Månatliga utgifter	I. sökande	II. make/maka eller sambo	III. beroende personer som	IV. personer understödjare
			sökanden	
Skatter:				
Social- försäkringsavgifter:				
Lokala skatter:				
Låne- kostnader:				
Hyres- och bostads- kostnader:				
Utbildnings- kostnader:				
Utbildnings- Barnomsorgs- kostnader:				
Avbetalningar:				
Återbetalning av lån:				
Underhåll som betalas till andra personer				
Enligt en rättslig förpliktelse:				
Övriga utgifter:				
TOTALT:				

Jag förklarar på heder och samvete att uppgifterna är sanningsenliga och fullständiga och jag förbinder mig att utan dröjsmål meddela varje ändring av min ekonomiska situation till den behöriga myndighet som handlägger min ansökan.

Upprättad i

Datum

Underskrift

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

Ansökan om rättshjälp ska inges skriftligen och ska innehålla uppgifter om föremålet för och typen av rättsprocess som rättshjälpen begärs för, sökandens och hans eller hennes familjemedlemmars identitet, personnummer, adress och ekonomiska ställning, och åtföljas av styrkande handlingar om sökandens och hans eller hennes familjemedlemmars inkomst och bevis på underhåll eller underhållsskyldigheter. Ansökan ska också åtföljas av en förklaring på heder och samvete från sökanden om huruvida han eller hon har tagit emot offentlig rättshjälp under de senaste 12 månaderna. Om rättshjälp har tagits emot ska det också anges i vilken form, för vilket ändamål och till vilket belopp.

Domstolen kan begära ytterligare klagöranden och bevis från parterna, eller skriftliga upplysningar från behöriga myndigheter.

Juridiskt bistånd i utomrättsliga förfaranden beviljas av den rättstjänst som inrättats vid varje advokatsamfund. Biståndet beviljas grundat på en ansökan vars mall har godkänts av avdelningen för samordning av rättshjälp. Ansökan ska innehålla uppgifter om rättshjälpsansökans föremål och natur, sökandens och hans eller hennes familjemedlemmars identitet, personnummer, adress och ekonomiska ställning, samt bifogade styrkande handlingar om sökandens och hans eller hennes familjemedlemmars inkomst och bevis på underhåll eller underhållsskyldigheter.

Ansökan ska också åtföljas av en förklaring på heder och samvete från sökanden om huruvida han eller hon har tagit emot offentlig rättshjälp under de senaste 12 månaderna. Om rättshjälp har tagits emot ska det också anges i vilken form, för vilket ändamål och till vilket belopp.

Sökanden ska i princip styrka sin ekonomiska ställning med hjälp av följande handlingar:

ett intyg om sökandens och hans eller hennes familjemedlemmars inkomst,

familjeregistret och, i förekommande fall, barnens födelsebevis,

sökandens eller barnets intyg om funktionsnedsättning, i förekommande fall,

en förklaring på heder och samvete om att sökanden och hans eller hennes övriga familjemedlemmar inte erhåller annan inkomst,

en förklaring på heder och samvete om sökandens och hans eller hennes familjemedlemmars tillgångar,

en förklaring på heder och samvete från sökanden och/eller den andra föräldern om att barnet inte har anförtrotts till eller placerats hos ett annan bemyndigat privat- eller offentligrättsligt organ, eller någon annan juridisk person, bevis från behöriga myndigheter om de beskattningsbara tillgångar som står i sökandens namn eller, i förekommande fall, i hans eller hennes övriga familjemedlemmars namn, samt andra handlingar som krävs för att fastställa att det enligt lag föreligger en rätt till rättshjälp.

(Artikel 14 i undantagsförordning nr 51/2008 om offentlig rättshjälp i tvistemål, godkänd genom lag nr 193/2008, i dess ändrade och kompletterade lydelse, och artikel 73 i lag nr 51/1995 om organisationen och utövandet av advokatycket, i dess ändrade och kompletterade lydelse)

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Ansökan om offentlig rättshjälp ska skickas till den domstol som är behörig att pröva det mål som rättshjälpen begärs för. Vid rättshjälp som begärs för verkställighet av en dom ska ansökan skickas till den domstol som ansvarar för verkställigheten. Om det inte går att fastställa behörig domstol ska frågan om rättshjälp avgöras av distriktsdomstolen inom vars domkrets sökanden har sin hemvist eller vistelseort.

Om rättshjälp begärs för en pågående rättsprocess ska ansökan/ansökningarna i förekommande fall prövas av den domarpanel som anförtrotts att pröva huvudansökan.

Offentlig rättshjälp beviljas när som helst under processen, från det att ansökan ingavs av berörd part, och tillhandahålls under hela det förfarande som den begärdes för. Ansökan om offentlig rättshjälp är befriad från stämpelskatt.

Offentlig rättshjälp för rättsliga förfaranden för överklagande kan beviljas i form av en ny ansökan. Ansökan om offentlig rättshjälp för överklaganden ska skickas till den domstol vars dom måste överklagas inom överklagandefristen. Ansökan prövas skyndsamt av en annan domarpanel än den som genomförde sakprövningen.

Ansökan om offentlig rättshjälp har endast suspensiv verkan i fråga om överklagandefristen om sökanden inger de styrkande handlingarna inom högst tio dagar. En ny tidsfrist för att inge ett överklagande börjar löpa från meddelandet om beslutet om ansökan om offentlig rättshjälp eller, i förekommande fall, ansökan om förnyad prövning i form av bifall eller avslag.

Om ansökan om offentlig rättshjälp beviljas meddelar domstolen omgående beslutet till sökanden och till advokatsamfundet. Advokatsamfundet måste inom 48 timmar utse en advokat med rätt att föra talan i alla appellationsdomstolar. Datumet för utnämningen av advokaten och dennes personuppgifter meddelas till domstolen och till sökanden inom högst 48 timmar. En ny tidsfrist för att inge ett överklagande börjar löpa från tidpunkten för utnämningen av advokaten. Juridiskt bistånd i utomrättsliga förfaranden beviljas av den rättstjänst som inrättats vid varje advokatsamfund. Biståndet beviljas grundat på en ansökan vars mall har godkänts av avdelningen för samordning av rättshjälp. Ansökan ska innehålla uppgifter om rättshjälpsansökans föremål och natur, sökandens och hans eller hennes familjemedlemmars identitet, personnummer, adress och ekonomiska ställning, samt bifogade styrkande handlingar om sökandens och hans eller hennes familjemedlemmars inkomst och bevis på underhåll eller underhållsskyldigheter.

Ansökan ska också åtföljas av en förklaring på heder och samvete från sökanden om huruvida han eller hon har tagit emot offentlig rättshjälp under de senaste 12 månaderna. Om rättshjälp har tagits emot ska det också anges i vilken form, för vilket ändamål och till vilket belopp.

Ansökan om juridiskt bistånd i utomrättsliga förfaranden ska inges till rättshjälpstjänsten och avgöras inom högst 15 arbetsdagar från registreringsdatumet genom ett beslut om att bevilja eller, i förekommande fall, avslå ansökan. Beslutet delges sökanden inom fem arbetsdagar från det att det utfärdades. En invändning mot beslutet om att avslå ansökan om juridiskt bistånd i utomrättsliga förfaranden kan inges till advokatsamfundets ansvariga nämnd inom fem dagar från det att det meddelades. Invändningar mot avslagsbeslutet prövas skyndsamt av advokatsamfundets ansvariga nämnd vid dess första sammanträde.

(Artiklarna 11, 12 och 13 i undantagsförordning nr 51/2008 om offentlig rättshjälp i tvistemål, godkänd genom lag nr 193/2008, i dess ändrade och kompletterade lydelse, och artikel 73 i lag nr 51/1995 om organisationen och utövandet av advokatycket, i dess ändrade och kompletterade lydelse)

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Domstolen avgör ansökan om offentlig rättshjälp, utan att kalla parterna, i ett motiverat beslut som meddelas inom stängda dörrar. Berörd part kan inge en ansökan om omprövning av beslutet om att avslå ansökan om offentlig rättshjälp inom fem dagar från delgivningsdatumet. Ansökan om omprövning avgörs inom stängda dörrar av en annan domarpanel och domstolen meddelar ett oåterkalleligt beslut.

Om ansökan om offentlig rättshjälp beviljas i form av advokatbistånd, skickas ansökan och beslutet om beviljande omgående till ordföranden för advokatsamfundet inom den domstolens domkrets. Advokatsamfundets ordförande eller den advokat som anförtrotts denna uppgift av ordföranden utser en advokat från rättshjälpsregistret inom tre dagar. Advokaten tillsänds beslutet tillsammans med utnämningsbeskedet. Advokatsamfundets ordförande måste också meddela mottagaren av den offentliga rättshjälpen namnet på den advokat som utsetts. Mottagaren av rättshjälp kan enligt lag själv begära att en viss advokat ska utses. I så fall måste den sistnämnde enligt lag ha gett sitt samtycke.

Ansökan om juridiskt bistånd i utomrättsliga förfaranden ska inges till rättshjälpstjänsten vid varje advokatsamfund och avgöras inom högst 15 arbetsdagar från registreringsdatumet genom ett beslut om att bevilja eller, i förekommande fall, avslå ansökan. Beslutet delges sökanden inom fem arbetsdagar från det att det utfärdades. Ordföranden för behörigt advokatsamfund utser en advokat från det rättshjälpsregister som förs av det advokatsamfund som anvisats i beslutet om att bevilja juridiskt bistånd i utomrättsliga förfaranden. Advokatsamfundets ordförande får, om det är möjligt, godkänna att det juridiska biståndet tillhandahålls av en advokat som valts av den person som beviljats rättshjälp.

(Artikel 15 i undantagsförordning nr 51/2008 om offentlig rättshjälp i tvistemål, godkänd genom lag nr 193/2008, i dess ändrade och kompletterade lydelse, och artikel 73 i lag nr 51/1995 om organisationen och utövandet av advokatycket, i dess ändrade och kompletterade lydelse)

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

Offentlig rättshjälp i form av advokatbistånd beviljas i enlighet med lag 51/1995 om organisationen och utövandet av advokatycket, i dess ändrade och kompletterade lydelse, som rör rättshjälp eller gratis rättshjälp.

Om ansökan om offentlig rättshjälp beviljas i form av advokatbistånd, skickas ansökan och beslutet om beviljande omgående till ordföranden för advokatsamfundet inom den domstolens domkrets. Advokatsamfundets ordförande eller den advokat som anförtrotts denna uppgift av ordföranden utser en advokat från rättshjälpsregistret inom tre dagar. Advokaten tillsänds beslutet tillsammans med utnämningsbeskedet. Advokatsamfundets ordförande måste också meddela mottagaren av den offentliga rättshjälpen namnet på den advokat som utsetts. Mottagaren av rättshjälp kan enligt lag själv begära att en viss advokat ska utses. I så fall måste den sistnämnde enligt lag ha gett sitt samtycke.

Advokatbistånd kan också ske i form av juridiskt bistånd i utomrättsliga förfaranden. Biståndet består då av tillhandahållande av samråd, ingivande av framställningar, ansökningar eller kungörelser eller inledande av andra sådana rättsliga åtgärder, och av att företräda klienter inför andra offentliga myndigheter eller institutioner än rättsliga myndigheter eller myndigheter med rättsliga befogenheter, för att säkerställa utövandet av vissa rättigheter och berättigade intressen. Juridiskt bistånd måste resultera i att sökanden ges tydlig och lättillgänglig information i enlighet med gällande bestämmelser för behöriga institutioner och, om möjligt, de lagstadgade kraven, tidsfristerna och förfarandena för att erkänna, bevilja eller utöva den rättighet eller det intresse som sökanden har åberopat. Juridiskt bistånd beviljas i enlighet med lag nr 51/1995, offentliggjord på nytt, i dess ändrade och kompletterade lydelse.

Ansökan om juridiskt bistånd i utomrättsliga förfaranden ska inges till rättshjälpsstjänsten vid varje advokatsamfund och avgöras inom högst 15 arbetsdagar från registreringsdatumet genom ett beslut om att bevilja eller, i förekommande fall, avslå ansökan. Beslutet delges sökanden inom fem arbetsdagar från det att det utfärdades. En invändning mot beslutet om att avslå ansökan om juridiskt bistånd i utomrättsliga förfaranden kan inges till advokatsamfundets ansvariga nämnd inom fem dagar från det att det meddelades. Invändningar mot avslagsbeslutet prövas skyndsamt av advokatsamfundets ansvariga nämnd vid dess första sammanträde.

Ordföranden för behörigt advokatsamfund utser en advokat från det rättshjälpsregister som förs av det advokatsamfund som anvisats i beslutet om att bevilja juridiskt bistånd i utomrättsliga förfaranden. Advokatsamfundets ordförande får, om det är möjligt, godkänna att det juridiska biståndet tillhandahålls av en advokat som valts av den person som beviljats rättshjälp.

Om ansökan om offentlig rättshjälp beviljas i form av betalning av en sakkunnigs, översättares eller tolks arvode, fastställs det preliminära arvode som ska betalas i samma beslut som ansökan beviljades i. Domstolen fastställer det slutliga arvodet efter att de tjänster som det preliminära arvodet har betalats för har tillhandahållits.

Om ansökan om offentlig rättshjälp beviljas i form av betalning av exekutionstjänstemannens arvode, fastställs det preliminära arvode som ska betalas i samma beslut som ansökan beviljades i, beroende på hur komplicerat målet är det datumet. Ansökan och beslutet om att bevilja rättshjälp skickas så snart som möjligt till den lokala exekutionstjänstemannakammaren i den domstolens domkrets. Ansvarig nämnd vid den lokala exekutionstjänstemannakammaren måste utse en exekutionstjänsteman inom tre dagar. Denne tillsänds respektive beslut tillsammans med utnämningsbeskedet. Ordförande måste också meddela mottagaren av den offentliga rättshjälpen namnet på den exekutionstjänsteman som utsetts. Mottagaren av rättshjälp kan enligt lag själv begära att en viss exekutionstjänsteman med territoriell behörighet ska utses.

Efter att exekutionstjänstemannen har utfört sitt uppdrag enligt lagen och gällande bestämmelser fastställer domstolen det slutliga arvodet, på exekutionstjänstemannens begäran, beroende på målets komplexitet och hur mycket arbete som har slutförts, inom gränserna för de lagstadgade arvoden.

När ansökan om beviljande av hjälp med att betala rättegångskostnaderna beviljas, fastställs antingen en befrielse från betalning eller en rabatt, betalningsfrister och, i förekommande fall, hur stora delbetalningarna ska vara. Om de rättegångskostnader som ska betalas är mer än dubbelt så höga som sökandens nettomånadsinkomst per familjemedlem under den månad som föregår ingivandet av ansökan om offentlig rättshjälp, delas betalningen upp så att det belopp som ska betalas varje månad inte överstiger hälften av nettoinkomsten per familjemedlem, om inte domstolen anser att mer fördelaktiga former av hjälp behöver beviljas. Betalningen av rättegångskostnaderna kan delas upp i högst 48 månatliga delbetalningar.

(Artiklarna 23, 24, 25, 16, 17, 32, 33, 34 och 35 i undantagsförordning nr 51/2008 om offentlig rättshjälp i tvistemål, godkänd genom lag nr 193/2008, i dess ändrade och kompletterade lydelse, och artiklarna 71 och 73 i lag nr 51/1995 om organisationen och utövandet av advokatycket, i dess ändrade och kompletterade lydelse)

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Offentlig rättshjälp i form av advokatbistånd beviljas i enlighet med lag 51/1995 om organisationen och utövandet av advokatycket, i dess ändrade och kompletterade lydelse, som rör rättshjälp eller gratis rättshjälp.

Om ansökan om offentlig rättshjälp beviljas i form av advokatbistånd, skickas ansökan och beslutet om beviljande omgående till ordföranden för advokatsamfundet inom den domstolens domkrets. Advokatsamfundets ordförande eller den advokat som anförtratts denna uppgift av ordföranden utser en advokat från rättshjälpsregistret inom tre dagar. Advokaten tillsänds beslutet tillsammans med utnämningsbeskedet. Advokatsamfundets ordförande måste också meddela mottagaren av den offentliga rättshjälpen namnet på den advokat som utsetts. Mottagaren av rättshjälp kan enligt lag själv begära att en viss advokat ska utses. I så fall måste den sistnämnde enligt lag ha gett sitt samtycke.

Vid juridiskt bistånd i utomrättsliga förfaranden utser ordföranden för behörigt advokatsamfund en advokat från det rättshjälpsregister som förs av det advokatsamfund som anvisats i beslutet om att bevilja juridiskt bistånd i utomrättsliga förfaranden. Advokatsamfundets ordförande får, om det är möjligt, godkänna att det juridiska biståndet tillhandahålls av en advokat som valts av den person som beviljats rättshjälp.

(Artiklarna 23 och 35 i undantagsförordning nr 51/2008 om offentlig rättshjälp i tvistemål, godkänd genom lag nr 193/2008, i dess ändrade och kompletterade lydelse, och artiklarna 71 och 73 i lag nr 51/1995 om organisationen och utövandet av advokatycket, i dess ändrade och kompletterade lydelse)

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

Offentlig rättshjälp kan tillhandahållas i följande former:

- Betalning av en utsedd eller tilldelad advokats arvode för ombudskostnader, juridiskt bistånd och, i förekommande fall, försvar för att säkerställa utövande eller skydd av en rättighet eller ett berättigat intresse i domstol eller för att förhindra en tvist (nedan kallat advokatbistånd).
- Betalning av en sakkunnig, översättare eller tolk som anlitats under förfarandet, med domstolens eller den rättsliga myndighetens godkännande, om det ankommer på den person som ansöker om rättshjälp att betala dessa kostnader.
- Betalning av exekutionstjänstemannens arvode.
- Befrielse från, begränsning av, omläggning eller uppskjutning av betalning av lagstadgade rättegångskostnader, även kostnader i samband med verkställighet.

Om offentlig rättshjälp tillhandahålls medborgare i EU-medlemsstater eller till personer som har sin hemvist eller vanliga vistelseort inom en medlemsstat kan den godkända offentliga rättshjälpen även omfatta

- utgifter för översättning av de handlingar som mottagaren ingett, som har begärts av domstolen eller den rättsliga myndigheten för att avgöra målet, och relaterade förfrågningar och handlingar som ingetts eller mottagits i enlighet med detta kapitel är undantagna legaliseringskravet eller andra liknande formaliteter,
- en tolks tjänster under förfarandet inför domstolen/den rättsliga myndigheten,
- utgifter som uppstått i samband med resor som rättshjälpsmottagaren eller en annan person måste företa till Rumänien på domstolens eller den rättsliga myndighetens begäran, eller om någon av dessa personer enligt lag har närvaroplikt.

Offentlig rättshjälp kan tillhandahållas, separat eller kumulativt, i alla ovanstående former. Värdet på den rättshjälp som tillhandahålls, antingen separat eller kumulativt, i form av bistånd från en advokat, sakkunnig, översättare, tolk eller exekutionstjänsteman får inte överstiga motsvarande 12 nationella minimilöner under en ettårsperiod det år rättshjälpsansökan ingavs.

(Artiklarna 6, 7, 20 och 44 i undantagsförordning nr 51/2008 om offentlig rättshjälp i tvistemål, godkänd genom lag nr 193/2008, i dess ändrade och kompletterade lydelse)

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

De utgifter för vilka parten har beviljats befrielse eller rabatt genom att ha beviljats offentlig rättshjälp ska betalas av den andra parten om denna förlorar målet. Den förlorande parten ska betala dessa belopp till staten.

Om den part som har erhållit offentlig rättshjälp förlorar målet ska statens rättegångskostnader betalas av den parten. Domstolen kan när den meddelar sitt avgörande besluta att ålägga den part som har erhållit offentlig rättshjälp att betala tillbaka alla eller delar av de utgifter som staten haft, om parten genom oaksamhet under förfarandet har medverkat till att han eller hon har förlorat målet eller om det i en dom har fastställts att det rör sig om rättegångsmissbruk.

(Artiklarna 18 och 19 i undantagsförordning nr 51/2008 om offentlig rättshjälp i tvistemål, godkänd genom lag nr 193/2008, i dess ändrade och kompletterade lydelse)

14 Omfattar rättshjälpen även överklaganden?

Vid ett överklagande av en dom som meddelats i ett mål för vilket offentlig rättshjälp har beviljats utsträcks den offentliga rättshjälp i form av advokatbistånd som beviljats i den tidigare etappen av förfarandet till att även omfatta utarbetandet av ett överklagande och grunderna till stöd för överklagandet samt genomförandet av överklagandeförfarandet.

Den dom som meddelats tillsammans med en förklaring om att den kan överklagas, och kopian av beslutet om beviljande av offentlig rättshjälp, meddelas omedelbart till advokatsamfundet för kontroll och kännedom. I förekommande fall uppmanas advokatsamfundet att utse en advokat som har rätt att föra talan i en appellationsdomstol. I ett överklagandeförfarande har advokaten rätt till ett separat arvode. Arvodet fastställs av appellationsdomstolen med stöd av lagen.

Om parten inte har erhållit offentlig rättshjälp i den tidigare etappen av förfarandet begärs offentlig rättshjälp genom att en ny ansökan inges.

En ny tidsfrist för att inge ett överklagande börjar löpa från den tidpunkt advokaten utnämndes eller meddelades. Datumet för utnämningen av advokaten och dennes personuppgifter meddelas till domstolen och till sökanden inom högst 48 timmar.

Appellationsdomstolen kontrollerar om kraven för att bevilja offentlig rättshjälp fortfarande är uppfyllda. Om domstolen finner att kraven inte längre är uppfyllda avbryter domstolen rättshjälpen och ålägger parten att betala tillbaka alla eller delar av statens utgifter i form av advokatarvoden.

(Artikel 13, 1 i undantagsförordning nr 51/2008 om offentlig rättshjälp i tvistemål, godkänd genom lag nr 193/2008, i dess ändrade och kompletterade lydelse)

15 Kan rättshjälpen dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Rätten till rättshjälp upphör om parten avlider eller om partens ekonomiska situation förbättras så mycket att han eller hon har råd att betala de rättsliga kostnaderna.

När ansökan om offentlig rättshjälp ges in informeras sökanden om att han eller hon, om han eller hon förlorar målet, ska betala motpartens rättegångskostnader, och sökanden ges möjlighet att betala tillbaka de belopp som erhållits i offentlig rättshjälp om en berörd part vänder sig till den domstol som beviljade rättshjälpen och lägger fram bevis för den aktuella ställningen för den person som ansökan beviljades för. Offentlig rättshjälp avbryts inte under de nya utredningarna.

Om domstolen finner att ansökan om offentlig rättshjälp ingavs i ond tro, genom att dölja sanningen, utfärdar den ett beslut som ålägger den person som felaktigt fick offentlig rättshjälp att betala tillbaka de belopp som han eller hon befriades från att betala. Den berörda personen förpliktas dessutom att betala ett vite på upp till fem gånger det belopp som han eller hon felaktigt beviljades befrielse från. Det går endast att begära omprövning av beslutet, med en motiverad begäran om omprövning av återbetalningen eller vitet eller om att det ska fattas ett beslut om nedsättning av beloppet. Ansökan ska inges inom fem dagar från det att beslutet meddelades och avgörs av en annan domarpanel. Beslutet är oåterkalleligt.

Om rättshjälpsmottagaren, enligt en lagakraftvunnen dom som inte kan överklagas, förvärvar tillgångar eller tillerkänns fordringar på värden eller belopp som är tio gånger högre än värdet på den beviljade offentliga rättshjälpen, är han eller hon skyldig att betala tillbaka den offentliga hjälpen.

Återbetalningsförfarandet anges i kapitel III i undantagsförordningen.

(Artiklarna 10, 14, 17 och 50.2 i undantagsförordning nr 51/2008 om offentlig rättshjälp i tvistemål, godkänd genom lag nr 193/2008, i dess ändrade och kompletterade lydelse)

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Domstolen avgör ansökan om offentlig rättshjälp, utan att kalla parterna, i ett motiverat beslut som meddelas inom stängda dörrar. Berörd part kan inge en ansökan om omprövning av beslutet om att avslå ansökan om offentlig rättshjälp inom fem dagar från delgivningsdatumet. Ansökan om omprövning avgörs inom stängda dörrar av en annan domarpanel och domstolen meddelar ett oåterkalleligt beslut.

Offentlig rättshjälp kan nekas om den begärs på felaktiga grunder, om den beräknade kostnaden inte står i proportion till tvisteföremålets värde och om den inte begärs för att skydda ett berättigat intresse, eller begärs för en åtgärd som strider mot den grundläggande rättsordningen eller författningen.

Om det krav på uppgörelse som den offentliga rättshjälpen begärs för faller inom den kategori som kan bli föremål för medling eller andra alternativa tvistlösningsmetoder, avslås i de flesta fall ansökan om offentlig rättshjälp om det visas att den som ansöker om offentlig rättshjälp har vägrat att använda sig av sådana metoder innan rättsprocessen inleddes.

Offentlig rättshjälp kan nekas om sökanden yrkar på skadestånd för att bilden av honom eller henne eller hans eller hennes heder eller anseende har skadats, såvida han eller hon inte har lidit någon materiell skada och om ansökan beror på sökandens näringsverksamhet eller verksamhet som enskild näringsidkare.

Om offentlig rättshjälp beviljas medborgare i EU-medlemsstater eller andra personer som har sin hemvist eller vanliga vistelseort i en medlemsstat kan den rumänska centralmyndigheten neka att översända en rättshjälpsansökan till en annan medlemsstat om en sådan ansökan är uppenbart ogrundad eller faller utanför tillämpningsområdet för rådets direktiv 2003/8/EG. Om rättshjälpsansökan avslås av den behöriga myndigheten i den anmodade medlemsstaten uppmanar den rumänska centralmyndigheten sökanden att betala tillbaka översättningskostnaderna.

(Artiklarna 15, 16, 45 och 46 i undantagsförordning nr 51/2008 om offentlig rättshjälp i tvistemål, godkänd genom lag nr 193/2008, i dess ändrade och kompletterade lydelse)

Mer information

Användbara länkar:

 Rumäniens nationella advokatsamfund (Uniunea Națională a Barourilor din România)

Senaste uppdatering: 22/05/2023

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Rättshjälp - Slovakien

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betalar dem?

Rättegångskostnader utgörs framför allt av parternas och deras ombuds kostnader, inklusive domstolsavgifter, ersättning för förlorad arbetsförtjänst för parterna och deras juridiska ombud, kostnaden för anskaffning av bevis, en notaries arvode och utlägg för handlingar som företagits i egenskap av boutredningsman, en testamentsexekutors arvode och utlägg i ett arvsförfarande, tolkarvoden och advokatarvoden om parten företräds av en advokat. Parterna i målet bär sina egna och sina ombuds rättegångskostnader. Gemensamma kostnader betalas av parterna i förhållande till deras medverkan i målet och rättsprocessen.

Om en part tilldelas en advokat för att företräda parten betalar staten advokatens utlägg och arvode.

I arvsförfaranden betalar arvingen notariens arvode och utlägg, förutsatt att dödsboet inte är insolvent. Om det finns flera arvingar betalar de dessa kostnader i förhållande till nettovärdet på deras andel av kvarlåtenskapen. I andra fall bärs dessa kostnader av staten.

2 Vad exakt är rättshjälp?

Begreppet rättshjälp definieras i lag nr 327/2005 om tillhandahållande av rättshjälp till behövande personer och ändring av lag nr 586/2003 om juristyrken och ändring av lag nr 455/1991 om näringsverksamhet (näringslagen), i dess lydelse enligt lag nr 8/2005 (*rättshjälpslagen*). Paragraf 4 a i rättshjälpslagen har följande lydelse: "Med rättshjälp avses tillhandahållandet av juridiska tjänster till berättigade personer enligt denna lag så att de kan utöva sina rättigheter, inklusive, i synnerhet, juridisk rådgivning, bistånd i utomrättsliga förfaranden, inbegripet tvistlösning genom medling, upprättandet av inlagor till domstolar, representation i domstol och företagandet av handlingar i samband med detta, samt befrielse från betalning av alla eller delar av tillhörande kostnader."

Mer information finns på [rättshjälpscentrumets webbplats](#), som också finns på [engelska](#).

3 Vilka krav måste uppfyllas för att man ska få rättshjälp?

Rättshjälpscentrumet erbjuder också preliminärt samråd.

Alla fysiska personer kan använda sig av preliminära samråd. Det preliminära samrådet inriktas på att förklara villkoren för beviljande av rättshjälp, tillhandahålla grundläggande juridisk rådgivning, påvisa risken för att en tidsfrist missas i ett visst ärende, hjälpa till med att fylla i en ansökan om rättshjälp.

Ett preliminärt samråd föreskrivs för ett mål, en gång och högst en timme. Enligt rättshjälpslagen ska en avgift på 4,50 euro tas ut för ett preliminärt samråd. Enligt de villkor som anges i rättshjälpslagen kan rättshjälp beviljas alla fysiska personer vid inhemska tvister. I gränsöverskridande tvister kan rättshjälp dock endast beviljas fysiska personer som har sin hemvist eller vanliga vistelseort i en medlemsstat (detta inbegriper alla EU-medlemsstater utom Danmark). Med *berättigade personer* avses fysiska personer som beviljats rätt till rättshjälp genom ett slutligt beslut från rättshjälpscentrumet efter att de har bevisat att de uppfyller de villkor som anges i § 6 i rättshjälpslagen.

Med *utländska berättigade personer* avses fysiska personer som uppfyller de villkor som anges i rättshjälpslagen för rätt till rättshjälp i gränsöverskridande tvister och vars rätt till rättshjälp har beviljats i ett slutligt beslut från rättshjälpscentrumet.

Med *inhemska berättigade personer* avses fysiska personer som permanent eller tillfälligt bor i Slovakien och ansöker om rättshjälp i en annan medlemsstat i vilken den behöriga domstolen handlägger den gränsöverskridande tvisten.

Fysiska personer har rätt till rättshjälp om de samtidigt uppfyller följande tre villkor (dessa villkor måste uppfyllas av fysiska personer vid tvister inom landet; personliga insolvensförfaranden omfattas inte av dessa bestämmelser):

a) Den fysiska personen befinner sig i materiell nöd, dvs. uppbär existensminumbidrag och tillhörande förmåner, har en inkomst som inte överstiger 1,4 gånger existensminimum (eller inte överstiger 1,6 gånger existensminimum i det fall rättshjälp ges med sökandens bidrag enligt de villkor som lagen fastställer) och har inte råd med juridiska tjänster med sina egna medel (handlingar som styrker inkomstnivån får inte vara äldre än tre månader).

b) Talan är inte uppenbart oggrundad.

c) Tvistens värde överstiger värdet av den minimilön som fastställs i tillämplig lagstiftning (detta gäller inte tvister där värdet av tvisten inte kan fastställas, till exempel när beslut fattas om föräldrars rättigheter och skyldigheter avseende underåriga).

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Enligt rättshjälpslagen får rättshjälp endast beviljas i civilrättsliga, arbetsrättsliga och familjerättsliga mål, i skuldavskrivningsmål enligt särskild lagstiftning, i rättegångar vid en förvaltningsdomstol och, i sådana fall, även i rättegångar vid den slovakiska förvaltningsdomstolen (inhemska tvister).

I gränsöverskridande tvister får rättshjälp beviljas enligt rättshjälpslagen i civilrättsliga, arbetsrättsliga, handelsrättsliga och asyrrättsliga mål, i administrativa utvisningsmål, i mål som rör förvar av en tredjelandsmedborgare, i mål som rör en sökandes förvar, i mål som rör beviljande av asyl och, i sådana fall, även i mål inför en förvaltningsdomstol och mål vid Slovakiens förvaltningsdomstol, och till personer för vilka en arbetsrättslig lag har upphört att gälla enligt särskild lagstiftning i mål som rör ingivandet av en ansökan om brådskande åtgärder.

Straffrättsliga frågor faller utanför rättshjälpscentrumets behörighetsområde.

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

Ja, om sökande riskerar att missa en tidsfrist kan de ansöka till rättshjälpscentrumet om tillfällig rättshjälp samtidigt som de inger sin ansökan. I så fall måste de visa att det finns risk för att de kommer att missa en viss tidsfrist. Rättshjälpscentrumet fattar då snabbt ett beslut om att bevilja tillfällig rättshjälp, innan den fattar sitt beslut om huruvida sökanden har rätt till rättshjälp.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

Ansökningsformulär finns på [rättshjälpscentrumets webbplats](#) och vid alla rättshjälpscentrum.

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

De dokument som krävs är handlingar som styrker de sakförhållanden som anges i ansökan liksom handlingar som visar att sökanden har otillräckliga tillgångar (de handlingar som visar att sökanden har otillräckliga tillgångar får inte vara äldre än tre månader).

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Vid rättshjälpscentrumet på den ort där sökanden har sin hemvist, är tillfälligt bosatt eller har sin vanliga vistelseort. Mer information finns på [rättshjälpscentrumets webbplats](#).

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Rättshjälpscentrumet fattar beslut om huruvida rättshjälp ska beviljas inom 30 dagar från mottagandet av ansökan (60 dagar vid gränsöverskridande ansökningar). Beslutet skickas med rekommenderat brev och överlämnas personligen till adressaten, eller skickas elektroniskt med en autentiserad elektronisk signatur med hjälp av sökandens aktiverade elektroniska brevlåda.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

På uppmaning av rättshjälpscentrumet ska sökanden ingå ett avtal om rättshjälp direkt med centrumet eller med den utnämnda advokaten och ge centrumet eller den utnämnda advokaten fullmakt att företa de handlingar som är förknippade med beviljandet av rättshjälpen inom tre månader från det att det slutliga beslutet om beviljande av rättshjälp meddelades.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

I beslutet om att bevilja rättshjälp utser rättshjälpscentrumet en advokat, en juridisk rådgivare från centrumet eller en medlare som ska företräda den berättigade personen i domstolen eller i ett medlingsförfarande, när detta är nödvändigt för att tillvarata dennes intressen.

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

Genom rättshjälpscentrumets beslut beviljas antingen full rättshjälp, rättshjälp där sökanden står för 20 procent av rättegångskostnaderna eller ingen rättshjälp alls.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Ej tillämpligt.

14 Omfattar rättshjälpen även överklaganden?

Ja, rättshjälp beviljas också för ordinarie och extraordinära överklaganden och verkställighetsförfaranden.

15 Kan rättshjälpen dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Ja, rättshjälpen kan dras in innan rättegången avslutas. De omständigheter som kan föranleda att rättshjälp dras in regleras i § 14 i rättshjälpslagen.

Rättshjälpscentrumet kan dra in rättshjälpen

om den berättigade personen inte samarbetar med centrumet eller den utnämnda advokaten,

om den berättigade personens inkomster eller ekonomiska situation förändras under förfarandet och han eller hon inte längre uppfyller villkoren i § 6.1 a för fortsatt rättshjälp,

om den berättigade personen försummar att ingå ett avtal med den utnämnda advokaten eller underlåter att ge centrumet eller den utnämnda advokaten fullmakt inom tre månader från det slutliga beslutet om beviljande av rättshjälp,

om det framkommer att sökanden beviljats rättshjälp på grundval av oriktig eller ofullständig information,

eller om den berättigade personen inte svarar på en sådan begäran som avses i § 13.3 (dvs. en begäran från centrumet att inom åtta dagar styrka att man fortfarande har rätt till rättshjälp).

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Om förfarandet har avbrutits i enlighet med förvaltningsprocesslagen (t.ex. på grund av att de begärda handlingarna inte har lämnats in) är det möjligt att överklaga i administrativa förfaranden inom 15 dagar efter mottagandet av beslutet.

Om förfarandet eller närmare bestämt rättshjälpsansökan inte beviljades enligt lag nr 327/2005 i dess ändrade lydelse (t.ex. på grund av att talan uppenbart är ogrundad eller på grund av att sökanden inte uppfyller inkomstkriteriet) är det möjligt att överklaga till en förvaltningsdomstol genom en förvaltningsrättslig åtgärd inom 15 dagar från mottagandet av beslutet.

Ett beslut om avslag på en rättshjälpsansökan ska inte enbart innehålla de uppgifter som anges i särskild lagstiftning (dvs. förvaltningsprocesslagen nr 71 /1967, i dess ändrade lydelse) utan också informera sökanden om att han eller hon, såvida det inte sker någon förändring av sökandens inkomst eller ekonomiska situation, inte kan inge någon ny ansökan i samma mål förrän sex månader efter det att det första beslutet meddelades.

17 Medför ansökan om rättshjälp att preskriptionstiden avbryts?

En ansökan om rättshjälp medför i regel inte att preskriptionstiden avbryts. Det enda undantaget är tidsfristen för att väcka talan vid en förvaltningsdomstol.

Om en sökande, innan han eller hon väcker talan, begär att rättshjälpscentrumet ska tillhandahålla en advokat enligt särskild lagstiftning avbryts tidsfristen för att väcka talan i en förvaltningsdomstol från och med den dag då begäran görs till dess att det slutliga avgörandet om ansökan har meddelats.

Om det finns risk för att tidsfristen överskrids och om det inte är uppenbart att begäran har lämnats in under tidspress (på tidsfristens sista dag) kan rättshjälpscentrumet besluta att rätten till rättshjälp med avseende på en viss processuell åtgärd (t.ex. att väcka talan, delta i en förhandling osv.) preliminärt bör beviljas redan innan ansökan om rättshjälp har prövats. Detta kan till och med göras flera gånger för olika processuella åtgärder, förutsatt att det är möjligt att korrekt identifiera de förfaranden och rättigheter som kan strida mot preskriptionstiden, och förutsatt att de handlingar och bevis som lämnats in tillsammans med eller specificeras i begäran gör det möjligt att utföra den berörda processuella åtgärden.

Enligt lagen får centrumet också i efterhand debitera kostnaderna för förfarandet till det belopp som fastställs i särskild lagstiftning, om det av bedömningen av villkoren för rätt till rättshjälp framgår att sökanden inte uppfyller dessa villkor.

Senaste uppdatering: 22/03/2024

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Rättshjälp - Finland

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betala dem?

Kostnaderna för rättsliga förfaranden varierar beroende på ärendets art och omfattning. Rättegångskostnaderna omfattar t.ex. avgifter och utgifter för rättsligt biträde, kostnader för ersättning till vittnen och för tolknings- och översättningstjänster, handlägningsavgifter och expeditionslösen som tas ut av myndigheter, samt utskökningsavgifter som ska betalas till staten. Avgifterna för rättsligt biträde utgör merparten av kostnaderna för rättsliga förfaranden.

Varje part står i regel för sina egna rättegångskostnader. Domstolen får dock ålägga den förlorande parten att betala motpartens rättegångskostnader.

2 Vad exakt är rättshjälp?

Rättshjälp tillhandahålls på statens bekostnad till personer som behöver experthjälp i ett rättsligt ärende men som på grund av sin ekonomiska situation inte kan betala rättegångskostnaderna. Rättshjälp omfattar juridisk rådgivning, nödvändiga åtgärder och biträde i domstols- och andra myndighetsärenden samt befrielse från rättegångskostnader. Behovsprövning behöver inte göras när sökanden erhåller mindre juridisk rådgivning per telefon eller andra elektroniska kommunikationsmedel.

3 Vilka krav måste uppfyllas för att man ska få rättshjälp?

Rättshjälp tillhandahålls i ärenden inom Finlands jurisdiktion till personer med hemvist i Finland och till personer med hemvist eller stadigvarande vistelseort i en annan medlemsstat i Europeiska unionen (EU) eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Dessutom tillhandahålls rättshjälp om ärendet ska prövas i en finsk domstol eller om det finns särskilda skäl för rättshjälp. I ärenden som prövas utomlands omfattar rättshjälpen allmän juridisk rådgivning.

Rättshjälp beviljas inte företag eller organisationer. Näringsidkare kan endast beviljas rättshjälp i företagsärenden som inte är domstolsärenden om det finns särskilda skäl för detta.

Rättshjälp beviljas efter ansökan, antingen kostnadsfritt eller med självrisk, baserat på sökandens ekonomiska ställning. Sökandens ekonomiska situation bedöms utifrån de medel som sökanden förfogar över per månad (disponibla medel) och dess tillgångar. I regel beräknas de disponibla medlen baserat på sökandens och dess makes/makas eller sambos månadsinkomst, nödvändiga kostnader och underhållsskyldighet. Rättshjälp tillhandahålls personer vars disponibla medel och tillgångar inte överstiger det belopp som fastställs i statsrådets förordning. Ytterligare bestämmelser om de inkomster och utgifter som ska beaktas, underhållsskyldighetens inverkan på beräkningen av disponibla medel, beaktande av tillgångar, och kriterierna för att fastställa rättshjälpsstagarens självrisk fastställs i statsrådets förordning.

Rättshjälp beviljas inte om sökanden har rättsskyddsförsäkring som täcker det aktuella ärendet. I ett ärende som prövas i domstol får domstolen dock bevilja rättshjälp i den mån rättegångskostnaderna överstiger det maximala ersättningsbelopp som anges i försäkringen. Om sökanden har rätt till kostnadsfri rättshjälp på grund av sin ekonomiska ställning får rättshjälp också beviljas för att täcka den självrisk som anges i försäkringen.

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Rättshjälp finns att tillgå i ärenden som prövas i domstol och i rättsliga ärenden utanför domstol.

Rättshjälp tillhandahålls inte om

ärendet är av ringa betydelse för sökanden,
det skulle vara uppenbart meningslöst i förhållande till nyttan för sökanden,
prövningen av ärendet skulle innebära missbruk av domstolsväsendet, eller
ärendet baseras på en tilldelad rättighet och det finns skäl att tro att syftet med tilldelningen var att få rättshjälp.

I regel omfattar rättshjälp inte biträde i

ett ansökningsärende som behandlas i en allmän domstol,

ett enkelt brottmål,

ett ärende som rör beskattning eller en offentlig avgift, eller

ett ärende där rätten att begära rättelse eller rätten att överklaga grundar sig på medlemskap i en kommun eller en annan offentlig organisation.

Även då kan ett offentligt rättsbiträde ge juridisk rådgivning och vid behov upprätta erforderliga handlingar.

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

Den som ansöker om rättshjälp måste informera rättshjälpsbyrån [*oikeusaputoimisto*] om ärendet är brådskande.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

Ansökningsblanketten för rättshjälp kan erhållas från <https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/asiointi/lomakkeet.html>

Ansökningsblanketten för rättshjälp kan också erhållas från rättshjälpsbyrån. Kontaktuppgifter till rättshjälpsbyråerna finns på <https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/yhteystiedot.html>

Rättshjälp kan också sökas via e-tjänsten på

<https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/asiointi/oikeusavunsahkoinenasiointi.html>

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

I ansökan om rättshjälp måste sökanden lämna uppgifter om sina ekonomiska förhållanden och om det ärende som rättshjälpsansökan avser samt om rättsskyddsförsäkring (se fråga 6 om ansökningsblanketterna för rättshjälp). På rättshjälpsbyråns begäran ska sökanden också lämna en redogörelse för sina inkomster och utgifter samt sina tillgångar och skulder. Utan hinder av eventuella sekretessbestämmelser har rättshjälpsbyrån rätt att inhämta de upplysningar som den behöver för att fastställa om sökanden har rätt till rättshjälp baserat på sin ekonomiska ställning och om sökanden har en rättsskyddsförsäkring som täcker det aktuella ärendet.

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Rättshjälp kan sökas hos alla rättshjälpsbyråer. Kontaktuppgifter till rättshjälpsbyråerna finns på <https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/yhteystiedot.html>

Rättshjälp kan också sökas via e-tjänsten på

<https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/asiointi/oikeusavunsahkoinenasiointi.html>

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Rättshjälpsbyrån beslutar om rättshjälp ska beviljas. Beslutet skickas till den adress som meddelats av sökanden.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

För att ta reda på om sökanden har rätt till rättshjälp bör sökanden eller dennes ombud kontakta rättshjälpsbyrån.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Rättshjälp tillhandahålls av offentliga rättsbiträden. I ärenden som ska prövas i domstol får dock även ett privat biträde som har samtyckt till uppgiften utses för att ge rättsligt bistånd. Endast en advokat eller ett biträde med tillstånd får utses till privat biträde. Om mottagaren av rättshjälp har föreslagit en kvalificerad person som rättsbiträde ska den personen utses, om inte särskilda skäl föreligger. I sitt arbete är rättsbiträdet skyldigt att iaktta god advokatsed.

12 Täcker rättshjälp alla rättegångskostnader?

Rättshjälp täcker rättsbiträdets arvode eller ersättning antingen helt eller delvis, beroende på mottagarens disponibla medel och besparingar. Rättshjälp täcker biträdets tjänster under högst 80 timmar om inte domstolen av särskilda skäl beslutar att förlänga rättshjälp. I ärenden som sköts utanför domstol är taket på 80 timmar ovillkorligt. Rättshjälp täcker även tolkningsavgifter och översättningskostnader, kostnader för bevisupptagning i domstol och behövliga bevisningskostnader, såsom medicinsk bevisning.

Om sökanden har en rättsskyddsförsäkring och har beviljats kostnadsfri rättshjälp kan staten betala försäkringens självrisk. Också kostnader som överstiger försäkringens maxbelopp kan av särskilda skäl betalas. Vilket belopp som kommer att betalas anges i rättshjälpsbeslutet.

Rättshjälpstagaren får kostnadsfritt de handlingar av domstolen och andra myndigheter som behövs för att handlägga ärendet, kopior av myndighetshandlingar, delgivningar m.m. samt kungörelser i officiella tidningen och utsökningsförsök.

En sökande som på grund av sina disponibla medel är berättigad till kostnadsfri rättshjälp och som inte anses behöva ett biträde kan befrias från ovan nämnda avgifter.

Staten betalar inte motpartens rättegångskostnader i det fall att rättshjälpstagaren förlorar målet.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Rättshjälpstagarens självriskandel av rättegångskostnaderna fastställs på grundval av dess ekonomiska situation. Om rättshjälp har tillhandahållits av ett offentligt rättsbiträde måste rättshjälpstagaren betala självrisken till rättshjälpsbyrån. Om rättshjälp har tillhandahållits av ett privat biträde måste rättshjälpstagaren betala självrisken till det berörda biträdet.

14 Omfattar rättshjälp även överklaganden?

Ja. Rättshjälp täcker sökandens alla nödvändiga rättegångskostnader, såsom krävs i målet. Rättshjälpstagarens självriskandel av rättegångskostnaderna fastställs på grundval av dess ekonomiska situation.

15 Kan rättshjälp dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Om det konstateras att villkoren för att beviljas rättshjälp inte var uppfyllda, eller om omständigheterna har förändrats eller upphört, får rättshjälpsbyrån eller domstolen ändra rättshjälpsbeslutet eller besluta att rättshjälp ska upphöra. När en rättshjälpstagares självrisk ändras fattas ett beslut om huruvida ändringen ska tillämpas retroaktivt. När det beslutas att rättshjälp ska upphöra bestäms det om mottagaren ska betala ersättning till staten för den rättshjälp som mottagits och med vilket belopp.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Om rättshjälp inte beviljas enligt ansökan får sökanden lämna in en begäran om att frågan om rättshjälp ska avgöras i domstol. Med rättshjälpsbyråns beslut följer anvisningar om hur beslutet kan inlämnas till domstol för omprövning (begäran om avgörande). Begäran om omprövning ska göras skriftligt och lämnas in till den rättshjälpsbyrå som fattat beslutet. Rättshjälpsbyrån får också själv ändra sitt beslut. Om rättshjälpsbyrån anser att det inte finns anledning till ändring ska den hänskjuta begäran om avgörande till domstol för prövning. Domstolen får också ändra rättshjälpsbyråns omprövning till sökandens nackdel.

17 Medför ansökan om rättshjälp att preskriptionstiden avbryts?

Med en ansökan om rättshjälp söks rättshjälp för ett specifikt ärende. En ansökan om rättshjälp innebär inte att talan väcks i domstol eller att preskriptionstiden förlängs.

Ytterligare information

Vid straffrättsliga förfaranden får domstolen utse en offentlig försvarare för den misstänkte och ett biträde och en stödperson för brottsoffret för förundersökningen och rättegången. Endast ett offentligt rättsbiträde, en advokat eller, om särskilda skäl föreligger, ett rättegångsbiträde med tillstånd får utses till försvarare eller biträde för brottsoffret. Stödpersonen måste vara kvalificerad för uppgiften. Om domstolen finner den misstänkte skyldig till det brott för vilket han eller hon för förundersökningen och rättegången tilldelats en försvarare är han eller hon skyldig att ersätta staten för de ersättningsbelopp som betalats med statliga medel. Om den misstänkte uppfyller de ekonomiska villkoren för rättshjälp får ersättningsbeloppet inte överstiga det belopp som betalats i rättshjälp.

Mer information om rättshjälp finns på <https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index.html>

Senaste uppdatering: 25/03/2024

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Rättshjälp - Sverige

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betala dem?

I Sverige är själva domstolsförfarandet gratis med undantag för en ansökningsavgift som f.n. uppgår till

2 800 SEK (ca 265 EURO). För mål där tvisteföremålets värde inte överstiger 24 150 SEK (2 270 EURO) är ansökningsavgiften 900 SEK (85 EURO).

Om du beviljas rättshjälp betalar staten ansökningsavgiften.

2 Vad exakt är rättshjälp?

I tvistemål (civilmål) finns följande former av rättsligt bistånd:

- Rådgivning
- Rättshjälp

Båda formerna regleras i [rättshjälpslagen \(1996:1619\)](#).

3 Har jag rätt till rättshjälp?

Rådgivning

Alla - fysiska personer, föreningar, företag m.fl. - kan få rådgivning i alla rättsliga angelägenheter.

Rådgivning kan lämnas av en advokat eller biträdande jurist på en advokatbyrå. Rådgivning kan lämnas i upp till två timmar och kan delas upp på flera tillfällen. För rådgivningen tas en avgift ut. Den uppgår f.n. till

1 802,50 SEK (ca. 170 EURO) per timme. Om den som får rådgivning inte har tillräckliga ekonomiska medel kan avgiften reduceras till hälften. Barn som får rådgivning behöver vanligtvis inte betala någon avgift. Om avgiften reduceras, får den advokat eller jurist som lämnat rådgivning det resterande beloppet från staten.

Rättshjälp

Rättshjälp är endast tillgänglig för fysiska personer, dvs. bolag och föreningar m.fl. kan inte få sådant bistånd. I vissa situationer kan även dödsbon vara berättigade till rättshjälp. Medborgare från samtliga EU-medlemsstater är likställda med svenska medborgare i fråga om rätt till rättshjälp.

Rättshjälp kan beviljas i de flesta rättsliga angelägenheter (se vidare under fråga 4).

För att rättshjälp ska kunna beviljas måste vissa villkor vara uppfyllda.

Du måste ha fått rådgivning under minst en timme.

Du får inte ha en inkomst som överstiger en ekonomisk tröskel som f.n. uppgår till 260 000 SEK (ca 24 500 EURO). När sökandens inkomst beräknas beaktas hela den ekonomiska situationen.

T.ex. tas hänsyn till underhållskostnader för barn, förmögenhet och skulder.

Du ska vara i behov av juridiskt biträde utöver rådgivning och detta behov kan inte tillgodoses på annat sätt.

Med hänsyn till angelägenhetens art och betydelse, tvisteföremålets värde och omständigheterna i övrigt ska det bedömas som rimligt att staten bidrar till kostnaderna.

Om du har - eller borde ha haft - en rättsskyddsförsäkring ska den användas i första hand.

Se den digitala guiden på <https://www.domstol.se/amnen/rattshjalp/behavior-du-rattshjalp/har-du-ratt-till-rattshjalp/> />

Det finns även en guide som hjälper dig att själv räkna ut om du kan ha rätt till rättshjälp med hänsyn till ditt ekonomiska underlag, se <https://www.domstol.se/amnen/rattshjalp/behavior-du-rattshjalp/rakna-ut-ditt-ekonomiska-underlag/>

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Rådgivning

Som nämnts ovan under fråga 3 kan rådgivning lämnas i alla rättsliga angelägenheter.

Information och råd kan t.ex. ges i följande frågor:

Regler som gäller äktenskap och andra former av sammanboende

Regler för äktenskapsskillnad

Underhållsbidrag

Testamente och arv

Köp och avtal

Rättshjälp

Som nämnts ovan under fråga 3 kan rättshjälp beviljas i de flesta rättsliga angelägenheter, men det finns några undantag. Rättshjälp kan t.ex. inte beviljas i angelägenheter där hjälp genom offentlig försvarare eller offentligt biträde kan komma i fråga. Om du har råkat ut för ett brott kan i vissa fall ett målsägandebiträde förordnas

(se [lagen 1988:609 om målsägandebiträde](#)). Ett målsägandebiträde är kostnadsfritt för brottsoffret. Bland målsägandebiträdets uppgifter ingår att hjälpa dig att föra talan om civilrättsliga anspråk med anledning av brottet, t.ex. skadestånd. Om det har förordnats ett målsägandebiträde för dig kan du inte samtidigt beviljas rättshjälp.

I vissa fall krävs det särskilda skäl för att rättshjälp ska kunna beviljas. Som exempel kan anges angelägenheter som ska behandlas utomlands eller angelägenheter där värdet av det som yrkas inte uppenbart överstiger 24 150 SEK (ca 2 270 EURO).

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

Det finns inget särskilt förfarande för situationer som kräver omedelbar behandling av en rättshjälpsansökan. Däremot följer det av allmänna processrättsliga principer att ett mål eller ärende ska avgöras så snabbt som möjligt.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

Domstolsverket har tagit fram en enkel [ansökningsblankett](#) med uppgifter om hur denna ska fyllas i. Blanketten finns tillgänglig hos både Rättshjälpsmyndigheten och domstolarna.

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

Som nämnts under fråga 6 tillhandahåller bl.a. Domstolsverket en enkel [ansökningsblankett](#) som också innehåller uppgifter om hur den ska fyllas i. För vidare information går det bra att kontakta [Domstolsverket](#).

En rättshjälpsansökan skall bl.a. innehålla uppgifter om den rättsliga angelägenhet som ansökan avser, om angelägenheten kan komma att behandlas utomlands, om rådgivning har lämnats i angelägenheten, om du har eller har haft en rättsskyddsförsäkring som omfattar angelägenheten samt uppgifter om dina ekonomiska och andra förhållanden.

Något krav på att andra dokument ska bifogas finns inte. Det kan dock vara lämpligt att bifoga tillgängliga handlingar för att på så sätt styrka de uppgifter som lämnas.

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Rättshjälpsansökan ska skickas in till den domstol eller myndighet som är behörig att pröva din ansökan om rättshjälp.

Om ett mål eller ärende rörande den rättsliga angelägenheten pågår vid domstol så är det den domstolen som ska pröva rättshjälpsansökan. I annat fall är det [Rättshjälpsmyndigheten](#) som fattar beslut om rättshjälp ska beviljas eller inte.

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Rättshjälpsmyndigheten eller den domstol som prövar din ansökan om rättshjälp kommer att underrätta dig skriftligt om det beslut som myndigheten respektive domstolen har fattat.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

Om du beviljas rättshjälp utses samtidigt ett rättshjälpsbiträde. För vidare information bör du därför vända dig till honom eller henne.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Till rättshjälpsbiträde kan förordnas en advokat, biträdande jurist eller någon annan som är lämplig för uppdraget. Om du själv har föreslagit någon lämplig person skall han eller hon förordnas om det inte medför avsevärt ökade kostnader eller det i övrigt finns särskilda skäl mot det.

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

När rättshjälp har beviljats betalar staten följande kostnader.

Ersättning till rättshjälpsbiträde för arbete i högst 100 timmar, om inte domstol beslutar annat.

Skäligen kostnader för bevisning i allmän domstol och Arbetsdomstolen.

Kostnader för utredning som är skäligen påkallad för att ta tillvara din rätt, till en kostnad om högst 10 000 SEK (ca 942 EURO).

Kostnader för medlare enligt 42 kap. 17 § [rättegångsbalken](#).

Ansöknings-, tilläggss- och expeditiionsavgifter samt kostnader för verkställighet.

Kostnader som inte täcks av rättshjälpen får du däremot svara för själv. Det finns dock möjlighet att få ersättning för dessa kostnader av din motpart för det fall du vinner målet.

Om du beviljas rättshjälp ska du bidra till kostnaderna genom att betala en rättshjälpsavgift. Denna avgift består av en procentuell andel av kostnaderna för ditt rättshjälpsbiträde. Avgiftssystemet innehåller sex nivåer, beroende på din inkomst, vilka är uttryckta i fasta krontalsintervaller. Procentsatserna för de olika intervallerna varierar mellan två och 40 procent. Vilket intervall du placeras i och därmed vilken procentsats som du ska betala bestäms med utgångspunkt i ditt ekonomiska underlag. Beräkningen av detta underlag grundar sig på din årsinkomst, din försörjningsbörda och dina förmögenhetsförhållanden. Rättshjälpsavgiften ska du betala fortlöpande till ditt rättshjälpsbiträde allteftersom kostnaderna uppstår.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Om du beviljas rättshjälp innebär det att du har tillgång till alla de förmåner som det svenska rättshjälpsystemet inkluderar (se ovan under fråga 12). Det är alltså inte möjligt att beviljas rättshjälp endast till en viss del.

Däremot finns det vid sidan av rättshjälpsystemet en möjlighet att få ekonomiskt bistånd för vissa kostnader i samband med en rättegång, nämligen kostnader för resor till domstol och kostnader för ett vittne man åberopat. Således kan du, om du är part i ett mål eller ärende och har kallats att inställa dig till en förhandling vid domstol, få kostnader för **resa och uppehålle** betalda av staten om det bedöms som skäligt (11 kap. 6 § [rättegångsbalken](#)). Vidare kan staten, om det är skäligt m.h.t. dina ekonomiska förhållanden, betala **ersättning till ett vittne** för nödvändiga kostnader för resa, uppehålle och tidsspillan (36 kap. 24 § [rättegångsbalken](#)). Möjligheten att få ersättning för kostnader för resa och uppehålle i samband med inställelse till förhandling vid domstol omfattar inte juridiska personer.

14 Omfattar rättshjälpen även överklaganden?

Ja, men ersättning till rättshjälpsbiträdet omfattar arbete i högst 100 timmar. Om 100 timmar har lagts ned redan i första instans täcks alltså inte processen i högre instans.

15 Kan rättshjälpen dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

När den rättsliga angelägenheten anses avslutad ska rättshjälpen naturligtvis upphöra. Som regel ska rättshjälpen också upphöra om ditt rättshjälpsbiträde har arbetat i 100 timmar. Domstol kan dock besluta att rättshjälpen får fortsätta.

I vissa fall ska rättshjälpen även upphöra i förtid. Så är t.ex. fallet om du inte betalar din rättshjälpsavgift eller om du har lämnat oriktiga uppgifter och rättshjälp inte skulle ha beviljats om riktiga uppgifter hade lämnats. Ytterligare ett exempel på när rättshjälpen ska upphöra i förtid är om ditt rättshjälpsbiträde har arbetat i 100 timmar och en domstol inte har fattat beslut om att rättshjälpen får fortsätta.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Ja. Du har rätt att överklaga ett beslut om att rättshjälp inte beviljas. Om det är en domstol som har fattat beslutet överklagas detta på samma sätt som gäller för andra beslut. I samband med att domstolen skriftligen underrättar dig om beslutet ges även uppgifter om hur man överklagar detta. Om det i stället är Rättshjälpsmyndigheten som har fattat beslutet får detta överklagas till [Rättshjälpsnämnden](#).

Ytterligare information

För ytterligare information om det svenska rättshjälpsystemet samt för beställning av ansökningsblanketter kan du vända dig till Domstolsverket på följande adress:

Domstolsverket

SE-551 81 JÖNKÖPING

<https://www.domstol.se/amnen/rattshjalp/>

Tfn. +46 36 15 53 00

Senaste uppdatering: 01/03/2022

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar

sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Rättshjälp - England och Wales

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betala dem?

Kostnaderna beror på ärendets natur. *Solicitors* drar inte på sig några kostnader förrän klienterna gett sitt uttryckliga medgivande. Utöver en *solicitors* arvode kan kostnaderna bestå av dennes utlägg för till exempel domstolsavgifter och sakkunnigutlåtanden. Klienter som vinner sina mål kan få ersättning för vissa eller alla kostnader av den förlorande parten. Om de förlorar målet, eller om den förlorande parten inte kan betala, måste de emellertid i slutändan själv bära kostnaderna för sin *solicitor*. Vid rättegångens slut avgör domstolen med hänsyn till alla omständigheter i målet vem som ska stå för kostnaderna. I regel är det den förlorande parten som förpliktas att betala rättegångskostnaderna. Det finns dock många undantag från denna princip.

2 Vad exakt är rättshjälp?

Följande former av rättshjälp kan beviljas i tvistemål:

Rådgivning (*Legal Help*): inledande rådgivning och bistånd med alla typer av juridiska problem.

Biträde i domstol (*Help at Court*): biträde i situationer som inte kräver full representation genom ombud.

Familjemedling, där oberoende, yrkesutbildade medlare hjälper dig att nå en överenskommelse i frågor som rör var barnen ska bo efter en separation (ibland kallad vårdnad, boendearrangemang eller umgängesrätt), betalning av underhållsbidrag till barn,

ekonomin (t.ex. vad som ska hända med huset, besparingar, pensioner, skulder). och

Representation genom ombud i domstol.

Rätten till juridiskt ombud omfattar rätten till ombud för en part i en rättegång eller för en person som avser att föra talan vid domstol. Detta är den typ av rättshjälp som oftast kommer i fråga i brådskande familjemål och andra mål som ger rätt till ekonomisk hjälp från staten. Hjälp kan ges i två former: utredningshjälp (*Investigative Help*) och full representation genom ombud (*Full Representation*).

3 Har jag rätt till rättshjälp?

Rättshjälp från rättshjälpsbyrån (*Legal Aid Agency*) är förbehållen fysiska personer. Någon prövning av nationalitet eller bostadsort sker inte.

Sökande måste i regel också

ha en låg inkomst eller motta vissa förmåner, och ha små besparingar eller tillgångar (behovsprövning), och

visa att det under de aktuella omständigheterna finns skälig grund för dem att ansöka om rättshjälp (skälighetsprövning).

Behovsprövning

Vid sin prövning av om en person har rätt till rättshjälp gör rättshjälpsbyrån en bedömning av personens ekonomiska situation. Vid både rättshjälp och tillhandahållande av ett juridiskt ombud omfattar behovsprövningen en bedömning av personens bruttomånadsinkomst, disponibla månadsinkomst och disponibla kapitaltillgångar.

Sökande som är berättigade till socialbidrag eller andra inkomstbaserade bidrag uppfyller automatiskt inkomstkraven. Kapitaltillgångarna behöver dock fortfarande bedömas.

Det kan röra sig om följande förmåner:

Inkomststöd (*Income Support*)

Inkomstbaserat bidrag till arbetssökande (*Jobseeker's Allowance*)

Enhetsbidrag (*Universal Credit*)

Garantidelen i pensionstillägget (*Guarantee Credit*)

Inkomstbaserat sysselsättningsstöd och bistånd (*Employment and Support Allowance*).

Om du får ekonomiskt stöd enligt paragraferna 4 eller 95 i invandrings- och asylagen (*Immigration and Asylum Act 1999*) från den nationella stödtjänsten för asylsökande (*National Asylum Support Service (NASS)*) bedöms både din inkomst och dina kapitaltillgångar.

I vissa typer av mål görs ingen behovsprövning, t.ex.

vid överklaganden till nämnden för psykisk hälsa (*Mental Health Tribunal*),

om barn omhändertas,

i mål som rör internationella bortföranden av barn.

Skälighetsprövning

Ansökningar om rättshjälp prövas också för att kontrollera om omständigheterna i det enskilda fallet verkligen motiverar att rättshjälp beviljas.

Rättshjälpsbyråns direktör bedömer aspekter som

huruvida det sannolika utfallet står i proportion till kostnaderna för att väcka talan,

huruvida målet har ett allmänintresse,

huruvida en privat klient med begränsade medel skulle vara beredd att själv betala för målet, och

huruvida en persons individuella rättigheter skulle kränkas om rättshjälp inte beviljas.

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

De rättsområden som rättshjälp kan beviljas på anges i del 1 i bilaga 1 till *Legal Aid, Sentencing and Punishment of Offenders Act 2012*.

Det rör sig om följande:

Offentlig familjerätt beträffande skydd av barn.

Privat familjerätt om det finns bevis för våld i hemmet eller övergrepp mot barn, mål som rör bortförande av barn, mål som rör skydd mot tvångsåktenskap om ett barn är part i målet.

Skulder som innebär att personen riskerar att förlora sin bostad. I detta i ingår utmätning av bostaden på grund av bostadslån, beslut om tvångsförsäljning av bostaden och ofrivillig konkurs om bostaden ingår i personens egendom.

Boendesituationen, om det finns risk för att personen kommer att förlora sin bostad eller är hemlös. Detta inbegriper utmätning av bostaden, vräkning, förfall av hyrd bostad om förfallet utgör en allvarlig hälso- eller säkerhetsrisk, stöd vid hemlöshet och mål som rör antisocialt beteende.

Samhällsbaserad vård.

Klagomål mot offentliga myndigheter.

Psykisk hälsa och mental förmåga.

Juridisk överprövning.

Särskilda utbildningsbehov.

Asylansökningar och överklaganden i asylärenden.

Förvar för migranter.

Diskriminering.

Oaktsamhet i vården om ett barn drabbas av en neurologisk skada som gör att det får en allvarlig funktionsnedsättning under graviditeten, födseln eller perioden efter födseln.

Invandring, om det förekommer våld i hemmet, förfaranden i den särskilda besvärdsnämnden för invandringsärenden (*Special Immigration Appeals Commission*) eller människohandel eller slaveri, trälldom eller tvångsarbete.

Sociala förmåner, men endast vid ett överklagande i en rättsfråga till *Upper Tribunal*, appellationsdomstolen (*Court of Appeal*) eller högsta domstolen (*Supreme Court*).

På andra områden kan rättshjälp beviljas om de undantagsvillkor som anges i paragraf 10 i *Legal Aid, Sentencing and Punishment of Offenders Act 2012* är uppfyllda.

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

Nödhjälp kan beviljas vid brådskande behov av ett juridiskt ombud i domstol, t.ex. för att skydda personer och/eller deras barn mot våld i hemmet.

I privata familjerättsmål som rör våld i hemmet behöver du i regel styrka att du eller dina barn riskerade att skadas av en f.d. partner.

Du kan be om bevis från

domstolarna,

polisen,

en riskbedömningskonferens med deltagande av flera myndighetsorgan (*MARAC*),

socialtjänsten,

sjukvårdspersonal, t.ex. läkare, sköterska, barnmorska, psykolog eller hemsjuksköterska,

en ansvarig på en kvinnojour,

en stödtjänst för offer för våld i hemmet,

din bank, t.ex. kreditkortskonton, lånehandlingar och kontoutdrag,

din arbetsgivare, utbildare eller yrkesutbildare,

den som betalat ut eventuella förmåner som du beviljats.

Juridiska rådgivare som har ett avtal om tillhandahållande av rättshjälp kan ansöka om brådskande representation genom ombud för åtgärder som måste vidtas med en gång. Det är fortfarande nödvändigt att ansöka om rättshjälp på vanligt sätt för det fortlöpande arbetet.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

Alla juridiska rådgivare, både med och utan ett rättshjälpsavtal, är skyldiga att upplysa sina klienter om möjligheten till rättshjälp och ge dem valmöjligheten att vända sig till en tillhandahållare av rättshjälp.

Rättshjälp i tvistemål kan fås genom den telefonrådgivningstjänst som tillhandahålls av rättshjälpsstjänsten för tvistemål (*Civil Legal Advice, CLA*), *solicitors* och *barristers*, eller ideella organisationer som har ett avtal med en rättshjälpsbyrå på det relevanta rättsområdet. Du kan hitta juridiska rådgivare genom att söka online på advokatsamfundets (*The Law Society*) tjänst *Find a Solicitor*.

Klienter kan även hänvisas till CLA:s telefonrådgivningstjänst för en första bedömning av hjälpens omfattning och huruvida sökanden uppfyller de ekonomiska kriterierna.

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

Du måste lämna följande information beträffande dig och din partner (i förekommande fall):

Förmåner – inklusive utdrag på förmåner

Inkomst, besparingar och utgifter – inklusive lönebesked och bankkontoutdrag

Nationellt försäkringsnummer.

Du behöver också kopior av styrkande handlingar som rör målet, t.ex.

domstolshandlingar,

vigsel- och födelsebevis (i familjerättsliga mål),

relevanta skrivelser.

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Solicitors med rättshjälpsavtal inger ansökningar till rättshjälpsbyrån för den berörda personens räkning. Se ovan för information om hur du hittar en *solicitor*.

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Din *solicitor* meddelar dig om din ansökan om rättshjälp har beviljats och om du måste stå för vissa kostnader själv.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

Din *solicitor* upplyser dig om detta.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Det gör du själv (se ovan), men du måste välja en *solicitor* som har ett avtal med rättshjälpsbyrån.

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

Om rättshjälp beviljas kommer den att täcka din *solicitors* samtliga kostnader, inklusive ersättning för utlägg, till exempel domstolsavgifter. Beroende på hur stora tillgångar du har måste du eventuellt själv bidra med ett belopp varje månad.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Se ovan.

14 Omfattar rättshjälpen även överklaganden?

Om du förlorar ett mål som inte gav rätt till finansiering från rättshjälpsbyrån kan du ändå ansöka om rättshjälp om du vill överklaga domen till högre instans.

Du måste dock klara behovs- och skälighetsprövningen.

Om du fått rättshjälp från rättshjälpsbyrån kan du ansöka om att ditt rättshjälpsintyg ändras så att det även täcker ett överklagande. I så fall gör rättshjälpsbyrån en ny behovs- och skälighetsprövning.

15 Kan rättshjälpen dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Om din inkomst eller ditt kapital ökar under tiden som du får rättshjälp måste du omedelbart informera rättshjälpsbyrån så att en ny behovsprövning kan göras. Om din inkomst minskar kan du ansöka om en ny behovsprövning, vilket kan leda till att det belopp som du själv ska bidra med reduceras. Om du plötsligt får pengar, till exempel för att du säljer ditt hus eller vinner på lotteri, samtidigt som du får rättshjälp från rättshjälpsbyrån, kan du bli skyldig att betala delar av eller hela rättegångskostnaderna med dessa pengar.

Om du beviljas rättshjälp kan denna vara begränsad till vissa typer av åtgärder, till exempel att få en *barristers* syn på ärendet. Det kan också bli aktuellt att fastställa ett tak för rättshjälpen. Om det arbete som rättshjälpen täcker behöver utökas eller kostnadstaket behöver höjas måste du ansöka om detta via din *solicitor*.

Rättshjälpsbyrån kan dra in rättshjälpen om det inte längre är skäligt att du mottar sådan hjälp, till exempel om du vägrar att godta ett rimligt erbjudande om förlikning eller om det framkommer att ditt ärende har mindre utsikter till framgång än vad som först antogs. Anledningen till detta är att offentliga medel inte ska slösas bort på rättegångar i situationer där en privat betalande klient knappast skulle ha drivit saken vidare till domstol. Om rättshjälpsbyrån överväger att dra in din rättshjälp kommer den först att ge dig en chans att lägga fram motargument, och om ett sådant beslut ändå skulle fattas har du rätt att överklaga till en oberoende advokatnämnd. Skulle rättshjälpen dras in kommer kostnader som dina *solicitors* redan ådragit sig för din räkning ändå att täckas.

Lagstadgad avgift

Du kan också uppmanas att betala tillbaka delar av eller hela rättshjälpen om din ekonomiska situation förbättras till följd av rättegången. När rättegången är slutförd är rättshjälpsbyrån skyldig att försöka få tillbaka så mycket som möjligt av de utbetalda beloppen. Den tar först hänsyn till eventuella bidrag från din sida och belopp som krävts in från din motpart. Därefter täcks eventuellt resterande underskott med de tillgångar eller penningbelopp som eventuellt återkrävts eller säkrats under rättegången. Eftersom en klient som själv står för sina rättegångskostnader skulle vara tvungen att återbetala eventuella utestående kostnader är det skäligt att detsamma gäller för klienter som erhållit rättshjälp, såvida de har ekonomisk möjlighet till detta. Om tillgången i fråga är din bostad (eller pengar som avsatts för att köpa en bostad) kan betalningen dock skjutas upp till dess att du säljer bostaden, förutsatt att du går med på att betala ränta under tiden.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

En *solicitor*/rådgivare får vägra att bistå dig. I deras avtal anges när de kan vägra hjälp, t.ex. om det finns en intressekonflikt eller om de saknar kapacitet. De bör meddela dig varför de inte åtar sig målet, men deras beslut kan inte överklagas.

Om din ansökan om representation genom ombud avslås för att skälighetskriterierna inte är uppfyllda, kommer rättshjälpsbyrån att meddela dig sitt beslut och ge en motivering. Därefter har du fjorton dagar på dig att överklaga. Överklagandet prövas först internt. Om rättshjälpsbyrån efter att ha prövat överklagandet anser att kriterierna för att beviljas rättshjälp är uppfyllda och upphäver beslutet, beviljas ansökan/ändringen och ett rättshjälpsintyg/ändrat rättshjälpsintyg utfärdas.

Om rättshjälpsbyrån anser att kriterierna inte är uppfyllda och fastställer beslutet informeras du och din *solicitor* om skälen till beslutet. Samtidigt informeras du om huruvida du kan överklaga till det oberoende överklagandeorganet *Independent Funding Adjudicator (IFA)*.

Om överklagandet hänskjuts till IFA utfärdar detta ett beslut/en rekommendation på grundval av de uppgifter som anförts till stöd för överklagandet samt gällande rättshjälpslagstiftning. I förekommande fall kan IFA komma att kontakta dig.

Mer information

Mer information om rättshjälp finns på [Gov.uk](https://www.gov.uk).

Senaste uppdatering: 12/07/2021

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Rättshjälp - Skottland

1 Vilka kostnader uppstår vid en rättegång och vem måste som regel betalar dem?

Kostnaderna beror på ärendets natur. Kostnaderna kan bestå av arvode till den advokat (*solicitor*) som företräder en person som beviljats rättshjälp (rättshjälpsmottagaren), och av advokatens utlägg för till exempel domstolsavgifter och sakkunnigutlåtanden.

Vid rättegångens slut avgör domstolen vem som ska stå för kostnaderna. Även om det vanligtvis är den förlorande parten som åläggs att betala den vinnande partens rättegångskostnader finns det många undantag från denna princip. Om rättshjälpsmottagaren förlorar målet eller om den andra parten åläggs att betala rättegångskostnaderna, men inte lyckas med detta, blir rättshjälpsmottagaren tvungen att betala sina egna kostnader.

2 Vad exakt är rättshjälp?

Statligt finansierat rättsligt bistånd (rättshjälp) gör det möjligt för personer att göra gällande eller försvara sina rättigheter eller betala för sitt försvar när de annars inte hade haft råd att göra detta. Rättshjälpssystemet i Skottland administreras av den skotska rättshjälpsmyndigheten (*Scottish Legal Aid Board, SLAB*), en oberoende förvaltningsmyndighet som finansieras av den skotska regeringen.

Det finns tre typer av rättsligt bistånd:

Rådgivning och bistånd i tvistemål (*Civil advice and assistance*): Muntlig eller skriftlig rådgivning om hur skotsk lagstiftning tillämpas i en viss situation.

Rådgivningen tillhandahålls av en advokat (*solicitor*) eller, i förekommande fall, av ett rättegångsombud (*counsel*).

Rådgivning genom representation (*Advice by way of representation – ABWOR*): En form av rådgivning och bistånd som gör det möjligt att i tvistemål vid vissa särskilt angivna domstolar i Skottland representeras av en *solicitor* eller, i förekommande fall, av ett rättegångsombud.

Rättshjälp i tvistemål (*Civil legal aid*): Ett särskilt system som ger möjlighet att i tvistemål vid vissa andra särskilt angivna domstolar i Skottland representeras av en *solicitor* eller, i lämpliga fall, av ett rättegångsombud.

3 Har jag rätt till rättshjälp?

Villkoren för att beviljas statlig rättshjälp är konsekventa och transparenta och alla ansökningar måste uppfylla tre kriterier. De två första kriterierna avser huruvida det finns saklig grund för ansökan. Det måste finnas en rättslig grund för det mål som rättshjälpen har begärts för (*probable cause*) och det måste anses skäligt att använda offentliga medel för att få målet prövat. Det tredje kriteriet avser sökandens ekonomiska förhållanden.

Rådgivning och bistånd kan beviljas av en *solicitor* om denne anser att sökanden uppfyller de ekonomiska kriterierna och den fråga som rådgivningen avser omfattas av skotsk rätt. En *solicitor* kan tillhandahålla rådgivning upp till ett visst utgiftstak. För allt arbete som medför kostnader som överstiger det ursprungliga utgiftstaket behövs förhandsgodkännande från rättshjälpsmyndigheten. Detsamma gäller allt arbete som kräver ett ombud.

Det finns inget krav på att en person måste vara bosatt i Skottland för att ansöka om rättsligt bistånd enligt 1986 års lag om rättshjälp i Skottland (*Legal Aid (Scotland) Act 1986*). Rådgivning och bistånd kan beviljas i ärenden som omfattas av skotsk rätt (inklusive de delar av Förenade kungarikets lagstiftning som gäller i Skottland). Rättshjälp beviljas för rättsprocesser vid de skotska domstolarna.

4 Beviljas rättshjälp för alla typer av rättegångar?

Se fråga 2 ovan.

Rådgivning och bistånd i tvistemål kan beviljas i ärenden som omfattas av skotsk rätt.

Rådgivning genom representation kan beviljas för tvistemål i ett antal domstolar som anges i lagstiftningen. Det rör sig bland annat om överprövningsinstanser i invandringsärenden (*Immigration Appeal Tribunals*) och arbetsdomstolar (*Employment Tribunals*).

Rättshjälp i tvistemål kan beviljas för tvistemålsprocesser vid en rad andra domstolar som anges i lagstiftningen. Till dessa hör sherifdomstolen (*Sheriff Court*) och *Court of Session*, som är de viktigaste tvistemålsdomstolarna i Skottland. Rättshjälp i tvistemål finns också att tillgå i mål inför ett antal nämnder och specialdomstolar, exempelvis *Social Security Commissioners* (överprövningsinstans i socialförsäkringsärenden) och *Employment Appeal Tribunals* (överprövningsinstans i arbetsrättsliga ärenden).

Rättshjälp i tvistemål beviljas inte i förtalsmål, mål om ogiltigförklaring av valresultat, förenklade skilsmässoförfaranden i *Court of Session* eller sherifffdomstolen eller mål om ogiltigförklaring av beslut om att belägga gäldenärens egendom med kvarstad. Rättshjälp beviljas inte heller för mål i småmålsdomstolen (*small claims court*), dvs. mål där värdet på fordran inte överstiger 3 000 brittiska pund, såvida inte fordran avser personskada. Din *solicitor* kan dock eventuellt ge dig juridisk rådgivning och bistånd i sådana mål.

5 Finns det särskilda förfaranden för nödsituationer

I brådskande fall kan en *solicitor* vidta vissa processuella åtgärder för att skydda sökandens ställning innan rättshjälpsmyndigheten har prövat ansökan om rättshjälp.

6 Var finns ansökningsformulären för rättshjälp?

Rättshjälpsmyndigheten godkänner endast ansökningar som lämnas in av en *solicitor* på sökandens vägnar.

7 Vilka handlingar ska bifogas en ansökan om rättshjälp?

Din *solicitor* upplyser dig om vilka handlingar som behövs för att bedöma om du uppfyller de ekonomiska kriterierna och om ansökan är välgrundad med hänsyn till vad talan gäller.

8 Var ska ansökan om rättshjälp lämnas in?

Rättshjälpsmyndigheten godkänner endast ansökningar som lämnas in av en *solicitor* på sökandens vägnar. Ansökningar som lämnas in direkt av sökanden avslås.

Om du inte kan hitta en *solicitor* som kan företräda dig tillhandahåller det skotska advokatsamfundet för *solicitors* (*Law Society of Scotland*) en tjänst på [sin webbplats](#) för att hitta en *solicitor*. Med hjälp av denna kan du söka efter en *solicitor* som är registrerad som tillhandahållare av rättshjälp. Du kan också ringa advokatsamfundet på telefonnummer 0131 226 7411.

9 Hur tar man reda på om man har rätt till rättshjälp?

Din *solicitor* kommer att upplysa dig om huruvida du har rätt till juridisk rådgivning och bistånd.

Din *solicitor* inger en ansökan om rättshjälp för din räkning och rättshjälpsmyndigheten ger dig och din *solicitor* skriftligt besked när din rättshjälpsansökan har prövats. På rättshjälpsmyndighetens webbplats finns även ett antal [exempel på när man är berättigad till rättshjälp](#) så att du kan få en uppfattning om vilken hjälp du kan ha rätt till.

10 Vad bör jag göra om jag har rätt till rättshjälp?

Din *solicitor* upplyser dig om vilka åtgärder som behöver vidtas.

11 Vem väljer advokat om man har rätt till rättshjälp?

Du måste vända dig till en *solicitor* för att kunna ansöka om rådgivning och bistånd eller rättshjälp.

Om du inte kan hitta en *solicitor* som kan företräda dig tillhandahåller det skotska advokatsamfundet för *solicitors* (*Law Society of Scotland*) en tjänst på [sin webbplats](#) för att hitta en *solicitor*. Med hjälp av denna kan du söka efter en *solicitor* som är registrerad som tillhandahållare av rättshjälp. Du kan också ringa advokatsamfundet på telefonnummer 0131 226 7411.

Den [skotska rättshjälpsmyndigheten](#) tillhandahåller också information om var du kan hitta närmaste *solicitor* som erbjuder rättshjälp eller andra rådgivare som myndigheten finansierar. I civilrättsliga ärenden går det att söka på typen av mål. Även om en advokatbyrå är registrerad för rättshjälpsarbete är den inte skyldig att tillhandahålla sina tjänster till en klient eller åta sig ett rättshjälpsmål.

12 Täcker rättshjälpen alla rättegångskostnader?

Se fråga 1 ovan.

Rättshjälpen täcker endast kostnaderna för din egen *solicitor* och andra utgifter med anknytning till din talan, till exempel domstolsavgifter och sakkunnigutlåtanden, men inte motpartens kostnader.

Även om du är berättigad till rättshjälp kan du bli tvungen att betala delar av rättegångskostnaderna själv. Vid beräkningen av hur mycket du ska betala tas hänsyn till din ekonomiska situation.

13 Vem står för övriga kostnader, om man bara har rätt till begränsad rättshjälp?

Om du är berättigad till begränsad rättshjälp måste du betala en del av de resterande rättegångskostnaderna själv. Om du måste betala en del av kostnaderna själv beror beloppet på din disponibla inkomst, dina besparingar och dina tillgångar. Rättshjälpsmyndigheten beräknar din inkomst från och med ansökningsdagen och dina kapitaltillgångar (de besparingar och värdesaker som du äger) så länge målet pågår.

14 Omfattar rättshjälpen även överklaganden?

Det ursprungliga rättshjälpsintyget gäller inte för ett eventuellt överklagande. Vid ett överklagande krävs en ny ansökan om rättshjälp, och rättshjälpsmyndigheten måste vara förvissad om att de lagstadgade kriterierna även är uppfyllda med avseende på överklagandet.

15 Kan rättshjälpen dras in innan rättegången avslutas (eller till och med återkallas efter rättegångens slut)?

Rättshjälpsmyndigheten kan dra in, och drar ibland in, rättshjälp av olika skäl, t.ex. om en *solicitor* inte tillmötesgår en begäran om ytterligare upplysningar. Enligt de lagstadgade kriterierna är rättshjälpsmyndigheten skyldig att fortlöpande ta hänsyn till en persons ekonomiska situation och bedöma huruvida det är rimligt att vederbörande fortsätter att uppbära rättshjälp. En del av skälighetsprövningen innebär att en person som får rättshjälp förväntas följa domstolsbeslut.

Rättshjälpen kan också avbrytas om mottagaren har lämnat oriktiga uppgifter eller har underlåtit att redogöra för någon omständighet av betydelse i ärendet. Under sådana förhållanden kan myndigheten också kräva återbetalning av pengar som betalats ut.

16 Går det att överklaga ett avslag av en rättshjälpsansökan?

Om någon har nekats rättshjälp har rättshjälpsmyndigheten motiverat varför. En privatperson kan begära omprövning av beslutet, särskilt om omständigheterna har ändrats. Det är möjligt att diskutera ett enskilt ärende med rättshjälpsmyndigheten via e-post (general@slab.org.uk) eller på telefon. Växeln (0131 226 7061) är öppen måndag till fredag kl. 8.30–17.00.

Senaste uppdatering: 15/07/2021

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.